МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ

Кафедра інформаційної економіки, підприємництва та фінансів
(повна назва кафедри)

Кваліфікаційна робота

другий (магістерський)
(рівень вищої освіти)

на тему: **ЕКОНОМІЧНА ДІАГНОСТИКА ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВИКЛИКІВ ВІЙНИ (на прикладі ПрАТ «Запоріжсклофлюс»)**

Виконав: студент 2 курсу, групи 8.0764-епуб-з
спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля»
(код і назва спеціальності)
страхування»
Юрченко М.Є.

освітньої програми економіка підприємства та управління бізнесом

спеціалізації_____
(код і назва спеціалізації)

_____
(ініціали та прізвище)
Керівник доцент кафедри інформаційної економіки, підприємництва та фінансів,
к.е.н., доц. Голомб В.В.
(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)
Рецензент доцент кафедри інформаційної економіки, підприємництва та фінансів, к.е.н, доц.
Сіліна І.В.
(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Запоріжжя
2026

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ім. Ю.М. ПОТЕБНІ

Кафедра інформаційної економіки, підприємництва та фінансів
Рівень вищої освіти другий (магістерський)
Спеціальність 076 «Підприємництво та торгівля»
(код та назва)
Освітня програма Економіка підприємства та управління бізнесом
(код та назва)
Спеціалізація _____
(код та назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри *д.е.н., проф.*
Клопов І.О.

«____» _____2024 року

З А В Д А Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТА

Юрченко Марія Євгенівна
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи (проєкту) Економічна діагностика господарської діяльності підприємства в умовах викликів війни (на прикладі ПрАТ «Запоріжсклофлюс»)
керівник роботи Голомб В.В., *к.е.н.*
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)
затверджені наказом №318-с від «27» лютого 2025 року
2. Строк подання студентом роботи 26 січня 2026 р.
3. Вихідні дані до роботи *Публічна інформація, що досліджується в роботі; статистичні макроекономічні дослідження. Фахові періодичні видання. Наукові роботи. Публічна інформація за темою. Відкриті джерела інформації*
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)
Теоретична частина. Досліджено концептуальні основи економічної діагностики діяльності підприємства в умовах викликів війни. *Аналітична частина.* Здійснено комплексний аналіз поточного стану ПрАТ «Запоріжсклофлюс». *Проєктна частина.* Удосконалено поточний економічний стан підприємства в умовах повномасштабної війни в Україні.
5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень):
Рис. 1.1. Алгоритм послідовності дій при здійсненні економічної діагностики підприємства. Рис. 1.2. Завдання економічної діагностики щодо визначення конкурентоспроможності підприємства. Рис. 1.3. Динаміка індексів промислової продукції в цілому і продукції переробної промисловості в Україні у протягом 2007–2024 рр. (базовий темп росту – 2007

рік). Рис. 1.4. Динаміка частки переробної промисловості (додана вартість) у ВВП в Україні та у світі в середньому протягом 2001–2024 рр. Рис. 1.5. Динаміка доданої вартості в переробній промисловості України та її співвідношення на душу населення протягом 2001–2024 рр. Рис. 2.1. Загальний вигляд зварювального плавленого флюсу. Рис. 2.2. Обладнання з виробництва зварювальних флюсів методом подвійного рафінування розплаву. Рис. 2.3. Динаміка структури майна ПрАТ «Запоріжсклофлюс» у 2022 – 2024 рр. Рис. 2.4. Динаміка обсягу нерозподіленого прибутку ПрАТ «Запоріжсклофлюс» впродовж 2022 – 2024 рр. Рис. 2.5. Динаміка структури капіталу ПрАТ «Запоріжсклофлюс». Рис. 3.1. Політика управління майном ПрАТ «Запоріжсклофлюс» в контексті антикризової господарської діяльності.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	*Голомб В.В., доцент кафедри _інформаційної економіки, підприємництва та фінансів, к.е.н.*		
2	*Голомб В.В., доцент кафедри _інформаційної економіки, підприємництва та фінансів, к.е.н.*		
3	*Голомб В.В., доцент кафедри _інформаційної економіки, підприємництва та фінансів, к.е.н.*		

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	*Досліджено концептуальні основи*		
2	*Огляд джерел інформації з законодавчих та нормативно – правових засад регулювання господарської діяльності підприємства*		
3	*Збір даних та опрацювання публічної інформації щодо*		
4	*Дослідження*		
5	*Удосконалення*		

Студент _____ Юрченко М.Є.
(підпис) (ініціали та прізвище)

Керівник роботи (проєкту) _____ _____Голомб В.В.____
(підпис) (ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ _____
((підпис) (ініціали та прізвище)

ЗМІСТ

ВСТУП…….. 6

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВИКЛИКІВ ВІЙНИ……. 10

1.1. Економічна сутність діагностики діяльності підприємства..…… 10

1.2. Методичні аспекти економічної діагностики у визначенні конкурентоспроможності підприємства на ринку……. 16

1.3. Проблеми та тенденції вітчизняної промисловості, яка функціонує в умовах повномасштабної війни…… 25

РОЗДІЛ 2 КОМПЛЕКСНИЙ АНАЛІЗ ПОТОЧНОГО СТАНУ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПрАТ «ЗАПОРІЖСКЛОФЛЮС»……. 40

2.1. Організаційно-економічна характеристика ПрАТ «Запоріжсклофлюс» …… 40

2.2. Дослідження активів та джерел їх формування на ПрАТ «Запоріжсклофлюс»……. 45

2.3. Аналіз фінансових результатів та коефіцієнтний аналіз ПрАТ «Запоріжсклофлюс»……. 57

РОЗДІЛ 3 УДОСКОНАЛЕННЯ ПОТОЧНОГО СТАНУ ПрАТ «ЗАПОРІЖСКЛОФЛЮС» В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ В УКРАЇНІ…. ……..…... 73

3.1. Стратегічні орієнтири антикризового управління майном ПрАТ «Запоріжсклофлюс» під час повномасштабної війни…..…… 73

3.2. Напрями державної промислової політики для підприємств промисловості в умовах війни та повоєнної відбудови ……... 80

3.3. Державний інструментарій підтримки бізнесу під час війни……. 86

ВИСНОВКИ……. 93

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ…… 100

ДОДАТКИ……. 106

АНОТАЦІЯ

Юрченко М.Є. Кваліфікаційна робота магістра «Економічна діагностика господарської діяльності підприємства в умовах викликів війни (на прикладі ПрАТ «Запоріжсклофлюс»)»: 118 стор., 13 рис., 15 табл., 48 джерел.

Ключові слова: ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ, ОБОРОТНІ АКТИВИ, ДІЛОВА АКТИВНІСТЬ, ЕКОНОМІЧНА ДІАГНОСТИКА

Обгрунтовано теоретичні основи економічної діагностики в умовах викликів війни. Виконано комплексну оцінку поточного стану господарської діяльності ПрАТ «Запоріжсклофлюс». Запропоновано стратегічні вектори удосконалення поточного стану ПрАТ «Запоріжсклофлюс» в контексті державної промислової політики підтримки бізнесу під час війни.

ABSTRACT

Yurchenko M.E. Master’s qualification thesis «Economic diagnosis of the economic activity of the enterprise in the conditions of war challenges (on the example of PrJSC «Zaporizhsklofluus»): 118 pages, 13 figures, 15 tables, 48 sources.

Keywords: ASSETS, FINANCIAL RESULTS, SOLVENCY, CURRENT ASSETS, BUSINESS ACTIVITY

The theoretical foundations of economic diagnostics in the conditions of the challenges of war are substantiated. A comprehensive assessment of the current state of economic activity of PJSC «Zaporizhskloflus» was carried out. Strategic vectors for improving the current state of «Zaporizhskloflus» PJSC in the context of the state industrial policy of business support during the war are proposed.

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Значна розмаїтість концептуальних підходів до організації економічної діагностики суб'єктів господарювання, а також періодичне виникнення нових до її впровадження постійно актуалізують проблему підвищення ефективності та забезпечення об'єктивності її застосування. В сучасних умовах ефективне функціонування суб'єктів господарювання неможливе без запровадження системи моніторингу економічної діагностики, об'єктивні результати якої безпосередньо впливають на управлінські рішення, а отже, конкуренту позицію, інвестиційну привабливість, результативність фінансово-господарської діяльності та напрями стратегічного розвитку підприємства.

Система економічної діагностики суб'єкта господарювання в сучасних умовах виступає важливою складовою забезпечення ефективного функціонування підприємства. Це обґрунтовано тим, що: економічна діагностика охоплює переважну частину аспектів функціонування підприємства, які потребують індивідуалізації управління; економічна діагностика відіграє одну з провідних ролей у забезпеченні ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства; економічна діагностика дозволяє здійснити не лише комплексний аналіз фінансово-майнового стану підприємства, встановити фактори внутрішнього та зовнішнього впливів, але і визначає стратегічні пріоритети його подальшого функціонування.

Отже, діагностика виявляє проблеми, що обумовлені особливостями зовнішнього середовища і характерним взаємозв'язком з ним. Також вона фіксує відхилення від норми параметрів, які визначають ефективну діяльність підприємства. Процес діагностики внутрішнього середовища підприємства є досить складним і трудомістким, однак важливим в силу того, що його результати відіграють неабияку роль у визначенні стратегії розвитку організації та визначають кінцевий фінансовий результат діяльності підприємства. В сучасних умовах війни в Україні достатньо складно

сформувати єдину модель економічної діагностики, у відповідності до якої суб'єкти господарювання будуть розробляти відповідні плани стратегічного розвитку, саме тому вирішення цього питання знаходиться у площині особливостей функціонування кожного окремого підприємства, його сильних та слабких сторін, місії та цілей, яких воно бажає досягти з урахуванням кризи руйнувань, обмеженості доступу до фінансових ресурсів, дефіциту трудових ресурсів тощо. Разом з тим необхідність здійснення економічної діагностики у відповідності до існуючих новітніх методичних підходів з метою забезпечення результативності функціонування суб'єкта господарювання не викликає сумнівів. Тому, тема магістерського дослідження є актуальною та своєчасною.

Об'єкт дослідження магістерської роботи – процеси економічної діагностики господарської діяльності промислового підприємства в умовах викликів війни.

Предмет дослідження – сукупність теоретичних та практичних підходів до економічної діагностики господарської діяльності промислового підприємства в умовах викликів війни.

Мета магістерської роботи – розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення поточного стану ПрАТ «Запоріжсклофлюс» в умовах повномасштабної війни.

Для досягнення зазначеної мети в магістерській роботі ***вирішено наступні завдання***:

– досліджено теоретичні та методичні основи економічної діагностики господарської діяльності підприємства в умовах викликів війни;

– досліджено проблеми та тенденції вітчизняної промисловості, яка функціонує в умовах повномасштабної війни;

– здійснено комплексну оцінку поточного стану ПрАТ «Запоріжсклофлюс» в період 2022 – 2024 рр.;

– досліджено систему коефіцієнтів, які висвітлюють поточний стан господарської діяльності ПрАТ «Запоріжсклофлюс»;

– запропоновано стратегічні орієнтири антикризового управління, вектори державної промислової політики в напрямку підтримки бізнесу під час війни.

В магістерській роботі використано такі загальнонаукові і спеціальні методи дослідження: діалектичний метод і метод спостережень, методи критичного та порівняльного аналізу і синтезу, системний підхід.

Наукова новизна одержаних результатів магістерського дослідження полягає у наступному:

– ***удосконалено*** теоретичний підхід до формування політики управління майном, який *передбачає* управління майновими цінностями за двома складовими – необоротні та оборотні активи; реалізація запропонованої політики *враховує* обліково – аналітичне забезпечення, яке включає безперервність операційного циклу, збереженість майна, забезпечення ресурсної безпеки підприємства та врахування воєнних ризиків;

– ***набув подальшого розвитку*** концептуальний підхід до визначення стратегічних орієнтирів та вектору державної промислової політики, який *грунтується* на енергоефективності, цифровізації, відповідності принципам сталого розвитку і циркулярної економіки, ресурсоефективного та «зеленого» виробництва.

Інформаційною базою магістерської роботи є методичні та наукові праці з теми дослідження, нормативні та законодавчі акти України, статистична інформація, фінансова звітність.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що результати магістерського дослідження пройшли обговорення на засіданні кафедри «Інформаційної економіки, підприємництва та фінансів», тема доповіді «Стратегічні орієнтири та вектор державної промислової політики під час війни в Україні».

Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи 118стор. Робота містить

13 рисунків, 15 таблиць. Список використаних джерел включає 48 найменувань літературних джерел.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВИКЛИКІВ ВІЙНИ

1.1. Економічна сутність діагностики діяльності підприємства

Значна розмаїтість концептуальних підходів до організації економічної діагностики суб'єктів господарювання, а також періодичне виникнення нових до її впровадження постійно актуалізують проблему підвищення ефективності та забезпечення об'єктивності її застосування. В сучасних умовах ефективне функціонування суб'єктів господарювання неможливе без запровадження системи моніторингу економічної діагностики, об'єктивні результати якої безпосередньо впливають на управлінські рішення, а отже, конкуренту позицію, інвестиційну привабливість, результативність фінансово-господарської діяльності та напрями стратегічного розвитку підприємства. Теоретико-методичні та прикладні аспекти економічної діагностики підприємства розглядаються в працях зарубіжних та вітчизняних вчених: О.С. Вартанова, А.Е. Воронкової, О.О. Гетьмана, С.М. Глухарьова, Ю.А. Горбачук, М.І. Головінова, Т.О. Загорної, С.В. Онишко, Н.М. Погостинської, В.Ф. Савченко, С.М. Шкарлета, Г.О. Швиданенко та ін.

Система економічної діагностики суб'єкта господарювання в сучасних умовах виступає важливою складовою забезпечення ефективного функціонування підприємства. Це обґрунтовано тим, що: економічна діагностика охоплює переважну частину аспектів функціонування підприємства, які потребують індивідуалізації управління; економічна діагностика відіграє одну з провідних ролей у забезпеченні ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства; економічна діагностика дозволяє здійснити не лише комплексний аналіз фінансовомайнового стану підприємства, встановити фактори внутрішнього та зовнішнього впливів, але і визначає стратегічні пріоритети його подальшого функціонування.

Разом з тим на даний час відсутнє одностайне трактування дефініції «економічна діагностика». Так, на думку О.О. Гетьман і В.М. Шаповала, економічна діагностика підприємства – це оцінка економічних показників роботи підприємства на основі вивчення окремих результатів, неповної інформації з метою виявлення можливих перспектив його розвитку і наслідків ухвалення поточних управлінських рішень [1]. М.Ф. Коротаєв визначає економічну діагностику як комплекс досліджень, спрямованих на виявлення цілей функціонування господарюючого суб'єкта і способів їх досягнення. Р.Ш. Рапопорт розглядає економічну діагностику як дослідницьку діяльність, спрямовану на встановлення, аналіз і оцінку проблем підвищення ефективності системи менеджменту організації і виявлення головних напрямків їх розв'язання [3]. З точки зору Ю.О. Тараруєва, економічна діагностика – це комплексний аналіз поточного стану і перспектив розвитку підприємства з метою розв'язання проблем і використання переваг, що виникають і створюються в процесі його діяльності. О. Дмитрієва вважає, що «економічна діагностика близька до економічного аналізу, однак це не одне й те саме. Вони розрізняються за цілями завданнями та використовуваним інструментарієм». Аналіз визначає кількісне значення параметрів та виявляє відхилення різних параметрів від норми. Діагностика (постановка діагнозу) – це «агрегований» синтетичний висновок про стан досліджуваного об'єкта, який здійснюється на основі синтезу та зіставлення різної аналітичної інформації [3, с. 11].

Враховуючи існуючі трактування, на наш погляд, під економічною діагностикою слід розуміти системну діяльність, спрямовану на виявлення та нівелювання факторів, що здійснюють негативний вплив на функціонування суб'єкта господарювання, визначення пріоритетних напрямів його розвитку, а також встановлення місця суб'єкта господарювання та з'ясування його ролі у секторальному розвитку національної економіки. Практична реалізація процесу економічної діагностики підприємства має спиратись на систему принципів, серед яких слід виділити наступні:

– *системної оцінки* – оцінка результатів фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання повинна носити системний характер з метою з'ясування не лише поточних результатів функціонування підприємства, але і здійснення генетичного прогнозу його розвитку;

– *причинно-наслідкового зв'язку* – економічна діагностика підприємства має виявляти фактори, які здійснюють позитивний та негативний впливи на результативність його функціонування, з метою нівелювання негативного впливу та посилення факторів позитивної дії, а також встановлення кореляційних зв'язків між ними;

– *достовірності інформаційного забезпечення* – здійснення економічної діагностики підприємства має спиратись на об'єктивну та повну інформаційну базу, яка в повному обсязі та адекватно відображає стан об'єкта дослідження;

– *наукового обґрунтування* – методичні та методологічні підходи до реалізації економічної діагностики підприємства мають перебувати в науковій площині та спиратись на їх новітні розробки;

– *безперервної реалізації* – процес побудови економічної діагностики має бути побудований на безперервній основі з метою унеможливлення погіршення результативності його проведення та необ'єктивності отриманих результатів;

– *результативності* – під час проведення економічної діагностики підприємства доцільно здійснювати моніторинг цінності отриманих результатів з витратами на його проведення;

– *галузевої приналежності* – моніторинг економічної діагностики підприємства має виявляти не лише особливості його внутрішнього функціонування, але і враховувати специфічні умови розвитку регіону, а також галузеву приналежність суб'єкта господарювання;

– *цільового спрямування* – методологічні підходи до здійснення економічної діагностики підприємства мають забезпечувати не лише загальну оцінку фінансово-майнового стану підприємства та виокремлення напрямів

його розвитку, але і передбачати можливість проведення цільового аналізу окремих аспектів його функціонування та розвитку.

Наявність різноманітних підходів до організації процесу економічної діагностики суб'єктів господарювання обумовлена врахуванням специфіки їх функціонування. Разом з тим необхідною, з нашої точки зору, є оцінка впливу процесу економічної діагностики суб'єкта господарювання на його фінансово-майновий стан, алгоритм якої наведений на рис. 1.1.

Рис. 1.1. Алгоритм послідовності дій при здійсненні економічної діагностики підприємства

Разом з тим реалізація процесу економічної діагностики супроводжується певними ризиками, які наділені особливими функціями. Серед основних функцій ризику слід виділити наступні:

– *захисна* – пояснюється тим, що юридичні та фізичні особи змушені шукати засоби і форми захисту від небажаної можливості реалі зації ризику;

– *стимулююча* – має суперечливий характер і може виступати у двох формах – конструктивній і деструктивній. Конструктивна регулятивна функція ризику полягає в дослідженні джерел ризику при проектуванні операцій і систем, форм угод, що виключають або знижують можливі наслідки ризику як негативного відхилення. Деструктивна регулятивна функція ризику виявляється в тому, що реалізація рішень з недослідженим або необґрунтованим ризиком може призводити до реалізації об'єктів або операцій, які відносять до авантюрних;

– *компенсаційна* – забезпечує компенсаційний результат (позитивну компенсацію) – додатковий прибуток у разі сприятливого результату;

– *соціально-економічна* – в процесі ринкової діяльності ризик і конкуренція дозволяють виділити соціальні групи ефективних власників у громадських класах, а в економіці – галузі діяльності, в яких ризик прийнятний.

Серед основних видів ризиків, які виника ють в процесі економічної діагностики суб'єктів господарювання, слід виділити наступні:

– *об'єктивність* – отримані в процесі економічної діагностики результати мають бути підкріплені об'єктивними висновками та пропозиціями. З метою нівелювання даного виду ризику доцільним є залучення зовнішніх екс пертів – аналітиків, які не мають власної заці кавленості у результатах діагностики (не мають корпоративних прав щодо майна та не прийма ють пряму або опосередковану участь у розпо ділі прибутку підприємства);

– *наявність та достовірність інформації* – економічна діагностика суб'єкта господарювання має спиратись на реальну інформаційну базу як на рівні підприємства, так і на рівні галузі, регіону. Недостовірність інформаційної бази або її відсутність призведе до унеможливлення часткового або повного проведення процесу економічної діагностики, спотворить результати дослідження;

– *економічна доцільність* – проведення економічної діагностики має охоплювати всі аспекти функціонування суб'єкта господарювання з метою виявлення наявних та прихова них факторів, позитивної та негативної дії. За цих умов результати діагностики сприятимуть зміцненню економічного потенціалу підприємства, а отже, дозволять компенсувати витрати пов'язані з її проведенням;

– *конфіденційність використання результатів* – висновки та пропозиції за результатами проведеної економічної діагностики підприємства мають бути доступними обмеженому колу осіб з метою збереження інформації щодо його сильних та слабких сторін.

Отже, діагностика виявляє проблеми, що обумовлені особливостями зовнішнього середовища і характерним взаємозв'язком з ним. Також вона фіксує відхилення від норми параметрів, які визначають ефективну діяльність підприємства. Процес діагностики внутрішнього середовища підприємства є досить складним і трудомістким, однак важливим в силу того, що його результати відіграють неабияку роль у визначенні стратегії розвитку організації та визначають кінцевий фінансовий результат діяльності підприємства [6, 7].

В сучасних умовах війни в Україні достатньо складно сформувати єдину модель економічної діагностики, у відповідності до якої суб'єкти господарювання будуть розробляти відповідні плани стратегічного розвитку, саме тому вирішення цього питання знаходиться у площині особливостей функціонування кожного окремого підприємства, його сильних та слабких сторін, місії та цілей, яких воно бажає досягти з урахуванням кризи руйнувань,

обмеженості доступу до фінансових ресурсів, дефіциту трудових ресурсів тощо. Разом з тим необхідність здійснення економічної діагностики у відповідності до існуючих новітніх методичних підходів з метою забезпечення результативності функціонування суб'єкта господарювання не викликає сумнівів.

1.2. **Методичні аспекти економічної діагностики у визначенні конкурентоспроможності підприємства на ринку**

Проблемами методик діагностики в економіці займались багато учених, як за кордоном, так і в Україні. Глибоке опрацювання методичних аспектів діагностики економічних об'єктів міститься у працях Синиці Т.В. [8], Бланка І.О. [9], Воронкової А. Є. [11], Вороніна А.В. [10], Кащена Н.Б. [12], Кизим М.О. [13], Малярець Л. М. [14], Харченко Т.О. [15] та інші.

В сучасних концепціях діагностики пропонується застосовувати певні моделі та методики. Крім того, пропонуються певні галузеві або тематичні підходи, серед найвідоміших діагностика банкрутства, фундаментальна діагностика підприємства, діагностика підприємств певних галузей (металургійної промисловості, сільського господарства, підприємств харчової промисловості). Розглянемо загальну методологічну основу: метод застосування інтегральної (факторної) моделі; метод експертних оцінок фінансових коефіцієнтів або фінансових індикаторів; комбінований метод.

Метод інтегральної (факторної) моделі передбачає побудову математичної оцінки сукупності індикаторів залежно від їхньої значущості для моделі, тобто має на меті створення та дослідження динаміки інтегрального показника, побудованого на чітко обумовленому механізмі математичних залежностей між обраними групами показників. Більшість моделей розглядає такі показники, як платоспроможність, ліквідність, рентабельність активів, рентабельність продажів, рентабельність власного капіталу, оберненість позичкового капіталу.

Метод експертних оцінок фінансових коефіцієнтів або фінансових індикаторів передбачає проведення діагностики шляхом аналізу певного набору коефіцієнтів та фінансових індикаторів у динаміці та побудову перспективної динаміки коефіцієнтів, базуючись на аналізі економічного розвитку підприємства, стратегії та ступеню фактичного освоєння. Здебільшого пропонується оцінити загальне середовище функціонування підприємства з урахуванням зовнішніх і внутрішніх чинників шляхом експертної оцінки (стан конкурентів, перспективи ринку, політичні та макроекономічні ризики, а також менеджмент підприємства, включаючи менеджмент окремих бізнес-процесів на підприємстві); проводити горизонтальний та вертикальний аналіз фінансової звітності підприємства в динаміці; проводити аналіз кореляції динаміки та структури активів, пасивів, капіталу та доходів і витрат з обраною підприємством стратегією та стратегічними планами, здійснювати перспективну діагностику на основі динаміки певних фінансових коефіцієнтів, таких як ліквідність, рентабельність, забезпеченість ресурсами тощо.

Обидва методи певною мірою влаштують менеджмент в певних аспектах, але зрозуміло, що на нині не існує такої гнучкої моделі, яка б задовольнила потреби всіх зацікавлених сторін. Тому комбіновані методи підтверджують своє право на існування та подальше дослідження і покращення методологічної основи. Основою побудови комбінованих методів є поєднання діагностики поточної та перспективної (прогнозованої) діяльності підприємства, системи зовнішнього і внутрішнього середовища та системи менеджменту стратегічного розвитку підприємства, виходячи із сукупності вищезазначених факторів. Одним із комбінованих методів є концепція побудови і застосування системи BSC (Balanced Score Card) – або збалансованої системи показників. ***Збалансована система показників*** – це система, яка відтворює стратегію підприємства в поєднанні із фінансовою її складовою, відносинами із клієнтами, розвитком та навчанням персоналу, організацією внутрішніх процесів [8].

Загалом, економічна діагностика використовується для визначення конкурентоспроможності підприємства на ринку. Вона допомагає підприємству діяти та визначати свої майбутні цілі, щоб бути більш ефективними, також можна її визначити як «ефективність» або «робота з максимальною продуктивністю». Економічна діагностика оцінює, чи є організація ефективною у своїй діяльності, що дозволяє їй визначити, чи вона працює таким чином, що сприятиме її загальному успіху. Ефективність використання економічної діагностики досягається при визначенні конкурентоспроможності підприємства на ринку, достовірності та прийнятності для замовника. Крім того, щоб порівняти ці результати з результатами, отриманими традиційними методами (огляд ринку та огляд літератури) (рис. 1.2).

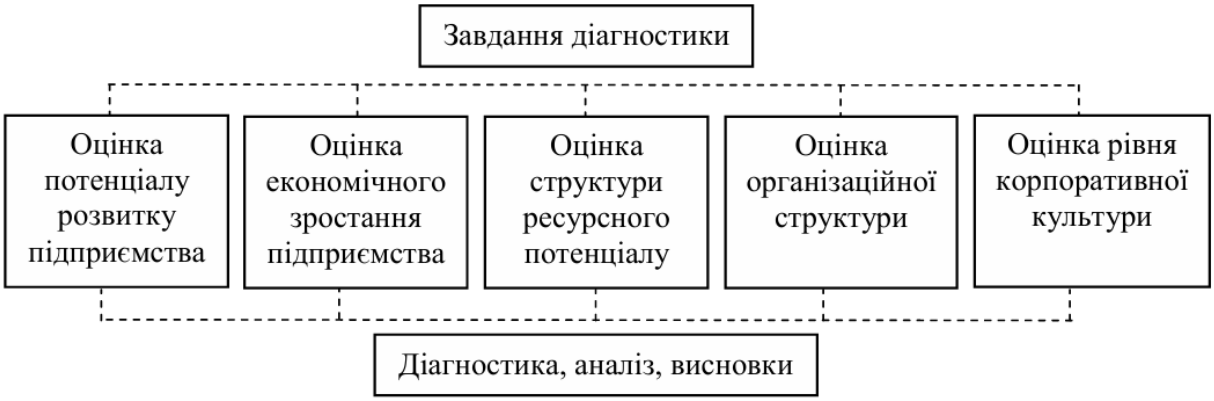

Рис. 1.2. Завдання економічної діагностики щодо визначення конкурентоспроможності підприємства

Одним з інструментів діагностики є визначення конкурентоспроможності підприємства на ринку. Він формується з показників, які використовуються для оцінки конкурентних переваг підприємства, тобто переваг які має підприємство над іншими учасниками ринку. Ключем до досягнення конкурентної переваги є визначення та вимірювання як сильних, так і слабких сторін господарської діяльності підприємства. Економічна діагностика, також відома як економетричний

аналіз, є одним із способів, за допомогою якого існує можливість оцінити ефективність бізнесу. Використання економічної діагностики забезпечує швидкий спосіб перегляду фінансових даних, щоб визначити її порівняння з конкурентами та середніми показниками по галузі та для визначення конкурентоспроможності сектора на ринку за певними показниками, такими як вартість капіталу, норма прибутку та коефіцієнт окупності витрат.

Виходячи з вище викладеного можна визначити, що використання економічної діагностики в аналізі, плануванні та розробці політики можна розділити на два широкі підходи: підхід «витрати-випуск» та аналіз витрат і вигод. Перший підхід класифікує економічну діяльність відповідно до її входів (наприклад, працю, капітал та матеріали) та її виходів (наприклад, товари та послуги). Оскільки підхід «витрати-випуск» ґрунтується на припущенні, що всі виробничі підприємства повинні виробляти продукцію на певному рівні, економічно вигідному для суспільства, він значною мірою покладається на технології та політику, які ефективні для довгострокового зростання. Аналіз витрат і вигод значною мірою покладається на окремі чітко визначені вигоди або витрати, які можуть бути визначені кількісно шляхом розгляду декількох факторів, таких як підвищення продуктивності праці та рентабельність підприємства, яку необхідно періодично переглядати, щоб визначити, чи потрібні зміни в операціях чи рівні персоналу. Це можна зробити за допомогою щомісячних або щоквартальних звітів про продаж та витрати, що генеруються підприємством. Економічна діагностика повинна проводитись комплексно: аналіз організаційного та управлінського рівнів (місце підприємства на ринку, його цілі та методи їх досягнення), аналіз економічного стану підприємства (ефективність господарської діяльності та результати діяльності), виробничого стану (діагностика рівня ефективності використання виробничих ресурсів) та визначення конкурентоспроможності персоналу.

На жаль, під час війни, ми не маємо можливості здійснювати повноцінний аналіз господарської діяльності за всіма перерахованими

векторами аналізу, але маємо можливість здійснити повноцінний аналіз за даними фінансової звітності, тому нами запропоновано комплексний метод коефіцієнтного аналізу та аналіз фінансової звітності за даними Балансу і Звіту про фінансові результати. У табл. 1.1 нами систематизовано показники оцінки за даними фінансової звітності відповідно до методики [16].

Таблиця 1.1

Перелік показників та джерел інформації для здійснення комплексного аналізу активів за даними фінансової звітності

№	Найменування індикатора	Алгоритм розрахунку та джерело вхідної інформації
1	2	3
1	Частка основних засобів в активах підприємства, відсотків	$\frac{\text{ф. №1 р. 1010 гр. 4}}{\text{ф. №1 р. 1300 гр. 4}} \times 100$
2	Частка активної частини основних засобів, відсотків	$\frac{\text{ф. №5 (р. 130 гр. 14} + \text{р. 140 гр. 14)}}{\text{ф. №1 р. 1010 гр. 4}} \times 100$
3	Коефіцієнт зносу основних засобів, відсотків	$\frac{\text{ф. №1 р. 1012 гр. 4}}{\text{ф. №1 р. 1011 гр. 4}} \times 100$
4	Коефіцієнт зносу активної частини основних засобів, відсотків	$\frac{\text{ф. №5 (р. 130 гр. 15} + \text{р. 140 гр. 15)}}{\text{ф. №5 (р. 130 гр. 3} + \text{р. 140 гр. 3)}} \times 100$
5	Коефіцієнт оновлення, відсотків	$\frac{\text{ф. №5 р. 260 гр. 5}}{\text{ф. №1 р. 1011 гр. 3}} \times 100$
6	Коефіцієнт вибуття, відсотків	$\frac{\text{ф. №5 р. 260 гр. 8}}{\text{ф. №1 р. 1011 гр. 3}} \times 100$
7	Співвідношення суми основних засобів основної діяльності до суми основних засобів підприємства станом на кінець року, відсотків	$\frac{\text{ф. №11-ОЗ р. 140 гр. 7}}{\text{ф. №11-ОЗ р. 100 гр. 7}} \times 100$
8	Ступінь придатності основних засобів у межах нормативного	$\frac{\text{ф. №1 р. 1012 гр. 4} - \text{ф. №11-ОЗ р. 100 гр. 11}}{\text{ф. №11-ОЗ р. 100 гр. 7} - \text{ф. №11-ОЗ р. 100 гр. 11}} \times 100$

	строку служби, відсотків	
9	Питома вага повністю зношених основних засобів, відсотків	$\frac{\text{ф. №11-ОЗ р. 100 гр. 11}}{\text{ф. №11-ОЗ р. 100 гр. 7}} \times 100$
10	Маневреність власних оборотних засобів	$\frac{\text{ф. №1 (р. 1495} - \text{р. 1095) гр. 4}}{\text{ф. №1 р. 1195 гр. 4}}$
11	Коефіцієнт поточної (загальної) ліквідності	$\frac{\text{ф. №1 р. 1195 гр. 4}}{\text{ф. №1 (р. 1595} + \text{р. 1695)гр. 4}}$
12	Коефіцієнт покриття	$\frac{\text{ф. №1 р. 1195 гр. 4}}{\text{ф. №1 р. 1695 гр. 4}}$
13	Коефіцієнт швидкої ліквідності	$\frac{\text{ф. №1 р. (1195-1100-1101-1102-1103-1104-1110-1170)гр. 4}}{\text{ф. №1 р. 1695 гр. 4}}$
14	Коефіцієнт абсолютної ліквідності (платоспроможності)	$\frac{\text{ф. №1 р. (1160} + 1165 + 1166 + 1167) \text{ гр. 4}}{\text{ф. №1 р. 1695 гр. 4}}$
15	Частка оборотних коштів в активах, відсотків	$\frac{\text{ф. №1 р. 1195 гр. 4}}{\text{ф. №1 р. 1300 гр. 4}} \times 100$
16	Частка власних оборотних коштів в їх загальній сумі, відсотків	$\frac{\text{ф. №1 (р. 1495} - \text{р. 1095) гр. 4}}{\text{ф. №1 р. 1195 гр. 4}} \times 100$
17	Частка власних оборотних коштів у покритті запасів, відсотків	$\frac{\text{ф. №1 (р. 1495} - \text{р. 1095) гр. 4}}{\text{ф. №1 р. (1100+1101+1102+1103+1104+1110) гр. 4}} \times 100$
18	Частка запасів у оборотних активах, відсотків	$\frac{\text{ф. №1 р. (1100+1101+1102+1103+1104+1110) гр. 4}}{\text{ф. №1 р. 1195 гр. 4}} \times 100$
19	Коефіцієнт покриття запасів	$\frac{\text{ф. №1 р. (1495+1595+1695-1425-1430-1095) гр. 4}}{\text{ф. №1 р. (1100+1101+1102+1103+1104+1110) гр. 4}}$
20	Коефіцієнт фінансової автономії	$\frac{\text{ф. №1 р. 1495 гр. 4}}{\text{ф. №1 р. 1300 гр. 4}}$
21	Коефіцієнт фінансової залежності	$\frac{\text{ф. №1 р. 1300 гр. 4}}{\text{ф. №1 р. 1495 гр. 4}}$

22	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	$\frac{ф.№1\ р.1495\ гр.4 - ф.№1\ р.1095\ гр.4}{ф.№1\ р.1495\ гр.4}$
23	Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	$\frac{ф.№1\ р.1595\ гр.4 + ф.№1\ р.1695\ гр.4}{ф.№1\ р.1300\ гр.4}$
24	Коефіцієнт структури довгострокових вкладень	$\frac{ф.№1\ р.1595\ гр.4}{ф.№1\ р.1095\ гр.4}$
25	Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	$\frac{ф.№1\ р.1595\ гр.4}{ф.№1\ р.1595\ гр.4 + ф.№1\ р.1495\ гр.4}$
26	Коефіцієнт структури позикового капіталу	$\frac{ф.№1\ р.1595\ гр.4}{ф.№1\ р.1595\ гр.4 + ф.№1\ р.1695\ гр.4}$
27	Коефіцієнт співвідношення позикових та власних коштів	$\frac{ф.№1\ р.1595\ гр.4 + ф.№1\ р.1695\ гр.4}{ф.№1\ р.1495\ гр.4}$
28	Показник фінансового левериджу	$\frac{ф.№1\ р.1300\ гр.4 - ф.№1\ р.1495\ гр.4}{ф.№1\ р.1495\ гр.4}$
29	Коефіцієнт забезпечення власними засобами	$\frac{ф.№1\ (р.1495+1520+1521+1525+1526+1530+1535+1540+1545+1665-}{ф.№1\ р.1195\ гр.4}$
30	Продуктивність праці, тис. гривень / особу	$\frac{ф.№2\ р.2000\ гр.3}{ф.№1\text{-}ПВ(місячна) р.1040}$
31	Фондовіддача, гривень / гривень	$\frac{ф.№2\ р.2000\ гр.3}{ф.№1\ р.1010(\frac{гр.3 + гр.4}{2})}$
32	Оборотність коштів у розрахунках, оборотів	$\frac{ф.№2\ р.2000\ гр.3}{(\frac{ф.№1\ р.(1040+1120+1125+1130+1135+1140+1145+1155)гр.3+ф.№1\ р.(1040+1120+1125+1130+1135+1140+}{2}$
33	Час обороту коштів у розрахунках, днів	$360/\frac{ф.№2\ р.2000\ гр.3}{(\frac{ф.№1\ р.(1040+1120+1125+1130+1135+1140+1145+1155)гр.3+ф.№1\ р.(1040+1120+1125+1130+1135+1140+1145+1155)гр.4}{2})}$
34	Оборотність запасів, оборотів	$\frac{ф.№2\ р.2050\ гр.3}{(\frac{ф.№1\ р.(1100+1101+1102+1103+1104+1110)гр.3+ф.№1\ р.(1100+1101+1102+1103+1104+1110)гр.}{2}$
35	Час обороту запасів, днів	$360/\frac{ф.№2\ р.2050\ гр.3}{(\frac{ф.№1\ р.(1100+1101+1102+1103+1104+1110)гр.3+ф.№1\ р.(1100+1101+1102+1103+1104+1110)гр.4}{2})}$

36	Час обороту кредиторської заборгованості, днів	$\frac{ф.№1\left(\ р.1595\left(\frac{гр.3+гр.4}{2}\right)+р.1695\left(\frac{гр.3+гр.4}{2}\right)\right)\times 360}{ф.№2\ р.2050\ р.3}$
37	Тривалість операційного циклу, днів	$360/\left(\frac{ф.№2\ р.2000\ гр.3}{\left(\frac{ф.№1\ р.(1040\cdot1120\cdot1125\cdot1130\cdot1135\cdot1140\cdot1145\cdot1155)гр.3+ф.№1\ р.(1040\cdot1120\cdot1125\cdot1130\cdot1135\cdot1140\cdot1145\cdot1155)гр.4}{2}\right)}+360/\left(\frac{ф.№2\ р.2050\ гр.3}{\left(\frac{ф.№1\ р.(1100\cdot1101\cdot1102\cdot1103\cdot1104\cdot1110)гр.3+ф.№1\ р.(1100\cdot1101\cdot1102\cdot1103\cdot1104\cdot1110)гр.4}{2}\right)}\right)$
38	Тривалість фінансового циклу, днів	$360/\left(\frac{ф.№2\ р.2000\ гр.3}{\left(\frac{ф.№1\ р.(1040\cdot1120\cdot1125\cdot1130\cdot1135\cdot1140\cdot1145\cdot1155)гр.3+ф.№1\ р.(1040\cdot1120\cdot1125\cdot1130\cdot1135\cdot1140\cdot1145\cdot1155)гр.4}{2}\right)}+360/\left(\frac{ф.№2\ р.2050\ гр.3}{\left(\frac{ф.№1\ р.(1100\cdot1101\cdot1102\cdot1103\cdot1104\cdot1110)гр.3+ф.№1\ р.(1100\cdot1101\cdot1102\cdot1103\cdot1104\cdot1110)гр.4}{2}\right)}\right)-\frac{ф.№1\left(\ р.1595\left(\frac{гр.3+гр.4}{2}\right)+р.1695\left(\frac{гр.3+гр.4}{2}\right)\right)\times 360}{ф.№2\ р.2050\ р.3}$
39	Коефіцієнт погашення дебіторської заборгованості	$\frac{\left(\frac{ф.№1\ р.(1040\cdot1120\cdot1125\cdot1130\cdot1135\cdot1140\cdot1145\cdot1155)гр.3+ф.№1\ р.(1040\cdot1120\cdot1125\cdot1130\cdot1135\cdot1140}{2}\right.}{ф.№2\ р.2000\ гр.3}$
40	Оборотність власного капіталу, оборотів	$\frac{ф.№2\ р.2000\ гр.3}{ф.№1\ р.1495\left(\frac{гр.3+гр.4}{2}\right)}$
41	Оборотність сукупного капіталу, оборотів	$\frac{ф.№2\ р.2000\ гр.3}{ф.№1\ р.1300\left(\frac{гр.3+гр.4}{2}\right)}$
42	Коефіцієнт стійкості економічного росту	$\frac{ф.№2\ р.(2350\ або\ 2355)гр.3-ф.№4\ р.4200\ гр.7}{ф.№1\ р.1495\ гр.4}$
43	Поточна платоспроможність	ф.№1 р.(1030 +1035+1160+1165+1166+1167-1595-1695)гр.4
44	Коефіцієнт Бівера	$\frac{ф.№2\ р.(2350\ або\ 2355)гр.3+ф.№2\ р.2515\ гр.3}{ф.№1\ р.(1595+1695)р.4}$
45	Рентабельність продукції, відсотків	$\frac{ф.№2\ р.(2090\ або\ 2095)гр.3}{ф.№2\ р.2050\ р.3}\times 100$
46	Рентабельність діяльності, відсотків	$\frac{ф.№2\ р.(2350\ або\ 2355)гр.3}{ф.№2\ р.2000\ р.3}\times 100$
47	Рентабельність активів, відсотків	$\frac{ф.№2\ р.(2350\ або\ 2355)гр.3}{ф.№1\ р.1300\ \left(\frac{гр.3+гр.4}{2}\right)}\times 100$

48	Рентабельність сукупного капіталу, відсотків	$\frac{ф.№2\ р.(2350\ або\ 2355) гр.3}{ф.№1\ р.1900\ (\frac{гр.3+гр.4}{2})} \times 100$
49	Рентабельність власного капіталу, відсотків	$\frac{ф.№2\ р.(2350\ або\ 2355) гр.3}{ф.№1\ р.1495\ (\frac{гр.3+гр.4}{2})} \times 100$
50	Період окупності власного капіталу	$\frac{ф.№1\ р.1495\ (\frac{гр.3+гр.4}{2})}{ф.№2\ р.(2350\ або\ 2355) гр.3}$

Слід зазначити, що ключові статистичні дані підприємства, які можна використовувати для визначення прибутковості, зростання активів та генерування доходу підприємства важко використовувати, оскільки багато підприємств використовують різні системи та методи обліку. Використання основних економічних показників може покращити розуміння результатів діяльності підприємства, але вони не дають повної картини, оскільки вимірюють лише основні аспекти діяльності. Основні проблеми які виникають при діагностиці можна розподілити наступним чином: недостатня кількість даних про результати діяльності підприємства; дисбаланс між бухгалтерським результатом та економічним результатом; проблеми при порівнянні результатів діяльності різних підприємств на ринку. Але, на нашу переконливу думку, ми маємо всі підстави для проведення повноцінної економічної діагностики за даними фінансової звітності.

Отже, ефективне використання основних елементів економічної діагностики дозволяє краще зрозуміти деякі аспекти підприємницької та економічної діяльності в цілому. Таке дослідження допомагає визначити конкурентоспроможність підприємства на ринку та його здатність підвищувати рівень ефективності, стан організації, включаючи ринкові умови та показники життєздатності, продуктивності, ефективності та грошового потоку, а також кризові умови функціонування Це методологія, яка використовує економічні дані, щоб оцінити, наскільки життєздатною є підприємство в поточному економічному середовищі.

1.3. **Проблеми та тенденції вітчизняної промисловості, яка функціонує в умовах повномасштабної війни**

Промисловість України під час війни перебуває у кризовому стані через руйнування інфраструктури (енергетика, транспорт), зупинку або релокацію підприємств (особливо металургія, хімія, ОПК), відтік кваліфікованих кадрів, логістичні та фінансові проблеми, а також падіння попиту, що призвело до значного скорочення виробництва, падіння ВВП у 2022 році та сповільнення відновлення у 2023 – 2025 роках, попри певні ознаки адаптації.

Підприємницький сектор є одним із основних джерел підтримки функціонування національної економіки в умовах війни. Він відповідає за забезпечення ринку та населення необхідними товарами та послугами, наповнює бюджети різних рівнів доходами у вигляді податкових платежів, створює робочі місця, забезпечує формування справедливих ринкових відносин у державі. Водночас руйнування підприємств та інфраструктури, порушення логістики, дефіцит електроенергії, скорочення пропозиції товарів та послуг, зростання виробничих витрат, значний рівень корупції, а також низька платоспроможність населення продовжують суттєво впливати на ведення та розвиток бізнесу під час війни.

У цілому економічна та соціальна сфери України у 2022–2023 рр. під дією повномасштабної збройної агресії російської федерації опинилась у надскладній ситуації, що відповідно негативно впливає на умови ведення бізнесу. Зокрема, падіння вітчизняної економіки у 2022 р. було найглибшим за всю історію України. Так, за офіційними даними Державної служби статистики України, реальний ВВП у 2022 р. зменшився на 29,1 % (у першому кварталі падіння становило 14,9 %; у другому – 36,9 %; у третьому –30,6 % та у четвертому – 31,4 %). У цінах попереднього року, тобто без впливу інфляції, він становив 3,86 трлн грн проти 5,45 трлн грн у 2021 р. [17]. Спад реального ВВП був найбільшим за період незалежності України, а рівень ВВП повернувся до початку 2000-х рр. Утім, падіння було меншим, ніж очікувалося

на початку вторгнення, завдяки високій здатності бізнесу та домогосподарств до адаптації, а також стійкості енергетичної системи. Щодо прогнозів на 2023 р., то Законом України «Про державний бюджет» передбачено зростання реального ВВП на 3,2 %. Водночас міжнародне рейтингове агентство Moody's прогнозує, що на Україну чекає невелике скорочення реального ВВП на 2 % у 2023 р. Національний банк очікує незначного зростання реального ВВП у 2023 р. – на 0,3 %. Також прогнозується зростання у 2024 р. на 4,1 %, а у 2025 р. – до 6,4 % [18].

Незважаючи на активні бойові дії та обстріли цивільної інфраструктури, представники бізнесу продовжують пом'якшувати негативні очікування щодо власного розвитку та динаміки виробництва товарів і послуг. Про це свідчать дані чергової хвилі досліджень стану українського бізнесу, яку провели Advanter Group, Центр розвитку інновацій, Офіс з розвитку підприємництва та експорту, національний проєкт «Дія.Бізнес» у період 31.05–11.06.2023 р. [19]. Аналізуючи значення Індексу активності бізнесу UBI (Ukrainian Business Index), який показує активність бізнесу, його спроможність нарощувати товарообіг, створювати робочі місця, можна побачити, що у червні 2023 р. він становив 35,34 (зі 100 можливих), тобто зріс порівняно з квітнем 2023 р. (34,03), і значенням, отриманим у червні 2022 р. (22,73). Водночас, якщо цей показник нижче 50, це свідчить про негативні очікування бізнесу від подальшого розвитку подій. Тому зростання індексу свідчить радше про втому бізнесу від невизначеності і бажання інтенсифікуватися, ніж про покращення економічної ситуації. Необхідно зазначити, що протягом 2020–2023 рр. цей індекс перебував у зоні негативних очікувань бізнесу і лише з червня 2021 р. до лютого 2022 р. потрапив у зону позитивних очікувань (тобто був вище 50) [19; 20].

Знищення та пошкодження виробничих фондів, порушення ланцюгів постачань і каналів збуту приводять до високого попиту на робочий капітал та проєктне фінансування, яке нині обмежується переважно державними програмами [21, с. 53]. Доступ до кредитних ресурсів та грантових програм,

які оголошені урядом, є одними з головних проблем для суб'єктів бізнесу з початку війни. Незважаючи на активну державну підтримку (за кредитною програмою 5-7-9 %, урядовим проєктом «єРобота» та ін.), у тому числі цільові програми для деяких галузей (наприклад, сільського господарства та роздрібної торгівлі), бізнес продовжує стикатися із серйозною нестачею ліквідності.

Основна частина бізнесу – це людські ресурси. Проблема браку кадрів є однією з вирішальних для розвитку, продовження функціонування, побудови бізнесу. «З початком війни знайти працівників із необхідними навичками та знаннями стало ще складніше через такі додаткові фактори, як мобілізація, трудова міграція (як зовнішня, так і внутрішня) та зруйноване житло в регіонах, що постраждали від війни. У звільнених областях та областях, де тривають бойові дії, продовжується значний дефіцит робочої сили. Внутрішнє переміщення зробило робочу силу менш дорогою, але є невідповідність між набором навичок ВПО та потребами роботодавців. Проблема є актуальною для більшості галузей (особливо для трудомістких галузей, таких як сільське господарство, текстильна промисловість, виробництво одягу та взуття тощо), за винятком галузей обслуговування, де споживчий попит значно знизився (наприклад, туризм, HoReCa, розваги)» [21, с. 54].

Крім розглянутих вище проблем, які менш негативно пливають на стан підприємництва, але залишаються серед актуальних перешкод для бізнесу, належать: розрив ланцюжків постачання, брак палива, проблеми з електроенергією, руйнування виробничих потужностей, відсутність необхідних сировини та матеріалів, недобросовісність конкурентів, пошкодження майна у результаті активних бойових дій, корупція. Експортери стикаються зі значними проблемами у транспортуванні продукції на зовнішні ринки з огляду на блокування українських морських портів російським флотом та вузькі місця у транспортних каналах залізничного та вантажного транспорту [21, с. 13].

Промислове виробництво в Україні за підсумками першого півріччя 2025 року зменшилось на 3,9%, порівняно з аналогічним періодом минулого року [22]. У другому кварталі ситуація трохи покращилась: падіння промвиробництва в річному вимірі уповільнилося до 3,9%, порівняно із 6,1% у першому. Зокрема, найбільше падіння виробництва у першому півріччі зафіксовано у добувній промисловості (на 12,6%). Найгірша ситуація – у видобутку кам'яного та бурого вугілля (-36,6%) та нафто-газовидобуванні (-11,2%). Останнє загострює потребу у закупівлі імпортного палива на фініші підготовки до наступного опалювального сезону, а також призвело до проблем у суміжній галузі нафтоперероблення, яка просіла на 16,6%. Водночас у переробній промисловості спад виробництва становив усього 0,6%, але в окремих секторах він значно глибший, зокрема: виробництво харчових продуктів – спад на 9,2%; виробництво борошномельно-круп'яної промисловості – на 10,6%; виробництво хліба, хлібобулочних та борошняно-кондитерських виробів – на 10,2%; виробництво цукру – на 35%; виробництво виноградних вин – на 16,7%.

Тенденції в переробній промисловості України вказують на катастрофічний занепад в національному господарстві, що відбувся протягом останніх десятиліть під впливом різноманітних деструктивних факторів зовнішнього і внутрішнього характеру, а також відсутності протидії цим чинникам засобами промислової політики (рис. 1.3).

Наявна динаміка індексів промислової продукції в Україні дає можливість простежити три ключові етапи занепаду вітчизняного виробничого потенціалу: руйнівні наслідки світової фінансово-економічної кризи 2008–2009 рр., в результаті чого промисловість скоротилася на чверть відносно пікового значення 2007 р.; поступова втрата російського ринку в результаті проведення агресором політики імпортозаміщення (2011–2013 рр.) з подальшою окупацією Автономної Республіки Крим й окремих районів Донецької і Луганської обл. (2014–2015 рр.), внаслідок чого за підсумками 2015 р. промислове виробництво України склало всього 68,5% від рівня 2007

р.; широкомасштабне військове вторгнення країни-агресора у 2022 році з подальшою окупацією п’ятої частини території України і знищенням численних виробничих потужностей, що призвело до занепаду окремих галузей вітчизняної переробної промисловості, а відповідний індекс у 2024 р. сягнув лише 49,7% від рівня 2007 р.

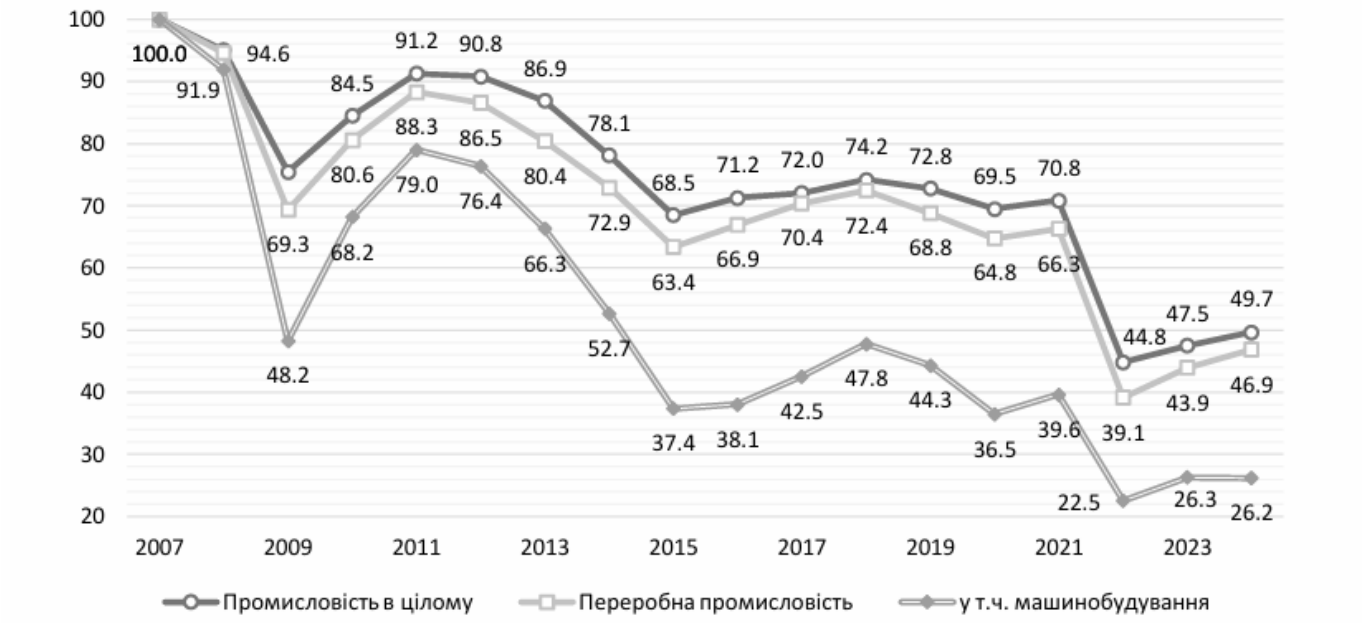

Рис. 1.3. Динаміка індексів промислової продукції в цілому і продукції переробної промисловості в Україні у протягом 2007–2024 рр. (базовий темп росту – 2007 рік), *розраховано на підставі [23]*

При цьому з рис. 1.3 простежується, що темпи падіння переробних галузей постійно випереджають негативну динаміку по промисловості в цілому, тоді як тенденції у секторі машинобудування зокрема є чи не найбільш нищівними. Так, у 2024 р. виробництво машинобудівної продукції в Україні склало всього 26,2% від рівня 2007 року. Необхідно наголосити, що протягом усього досліджуваного періоду обсяги промислового виробництва в Україні не перевищили найбільшого значення, зафіксованого напередодні виникнення світової фінансово-економічної кризи. Таким чином, деіндустріалізація в Україні супроводжується посиленням структурних дисбалансів, обумовлених зростанням частки сировинних секторів у загальному промисловому

виробництві з одночасним прискореним занепадом переробних виробництв, передусім високотехнологічних.

Новітні дослідження доводять, що на глобальному рівні серед усіх секторів промислового виробництва найбільший динамізм притаманний саме переробним галузям, тоді як добувні галузі розвиваються надзвичайно мляво. Так, протягом 2015–2024 рр. світова переробна промисловість зросла на понад 20%, в той час як видобувна – менш ніж на 5%. Більше того, серед переробних галузей найвищі темпи росту у вказаний період зафіксовані для середньо- і високотехнологічних виробництв (близько 33%), а галузі промисловості з рівнем технології нижчим за середній показали зростання лише на 11% [24, с. 23]. Отже, структурні перекоси в промисловості знижують потенційні темпи відновлення української економіки після шоку широкомасштабного вторгнення, навіть беручи до уваги низьку базу порівняння. Скромні показники макроекономічного і промислового зростання за підсумками 2024 р. ілюструють це твердження. Очевидно, що невпинне й різке скорочення виробництва товарів переробної промисловості призвело до кардинальної деіндустріалізації економіки України, що проявляється у зниженні частки відповідного сектора у ВВП (рис. 1.4) [25].

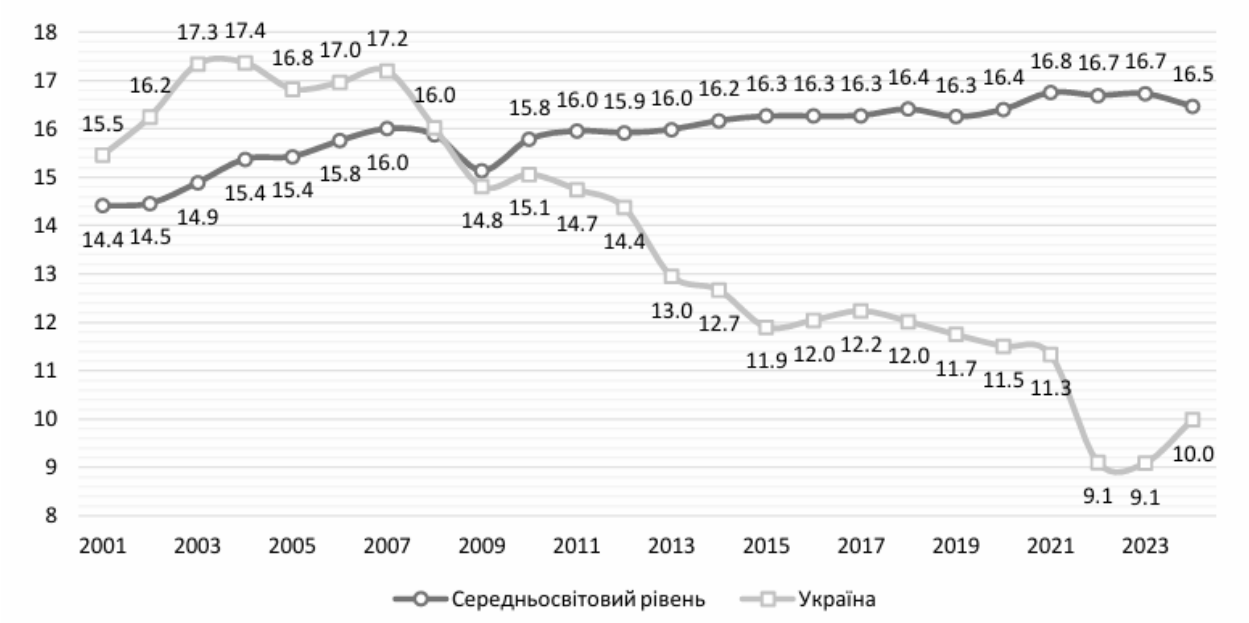

Рис. 1.4. Динаміка частки переробної промисловості (додана вартість) у ВВП в Україні та у світі в середньому протягом 2001–2024 рр., %

Частка доданої вартості, виробленої у переробних галузях, до ВВП в Україні становила 16,8–17,4% протягом 2003–2007 років, що залишається найкращими показниками від початку нового тисячоліття. Вже у 2009 р. ця частка упала нижче за середньосвітовий рівень (до 14,8%) та надалі, попри незначні винятки, мала загальну тенденцію до скорочення. Станом на 2021 р. переробна промисловість формувала лише 11,3% валового внутрішнього продукту країни. Очевидно, що з початком широкомасштабного вторгнення вказаний показник прискорив падіння, знизившись до 9,1–10,0% у 2022–2024 рр. Водночас загалом у світі спостерігається стала тенденція до поступового підвищення ваги переробного виробництва у формування ВВП; найбільші гравці на світовому ринку активно розвивають переробну промисловість, зміцнюючи чи повертаючи собі статус великих індустріальних держав [26, с. 21]. Як наслідок, частка переробної промисловості у глобальному ВВП протягом 2001–2024 років збільшилась з 14,4 до 16,5%. У розвинених індустріальних центрах Східної Азії вона сягає близько 24%, в Туреччині – 22%.

Іншим показником для висвітлення процесів деіндустріалізації економіки України може слугувати обсяг переробного виробництва у розрахунку на душу населення. На відміну від підходу, що передбачає оцінку співвідношення до ВВП, він дозволяє усунути похибку щодо розміру економіки, яка може призводити до невиправдано завищених індикаторів для невеликих країн і занижених для одних із найбільших економік світу (рис. 1.5) [25]. Як видно, у фіксованих цінах найвищого рівня додана вартість у переробній промисловості України досягла в 2007 р. (20,2 млрд дол. США). У цей же період спостерігається найвищий рівень промислової доданої вартості у перерахунку на душу населення (436,0 дол. США). Характерно, що після кризи 2014–2015 рр. за своїми масштабами переробна промисловість України стабілізувалася на рівні, який раніше спостерігався у 2001–2002 рр. (240,9–270,9 дол. США), що в 1,6–1,8 рази менше ніж на піку 2007 року.

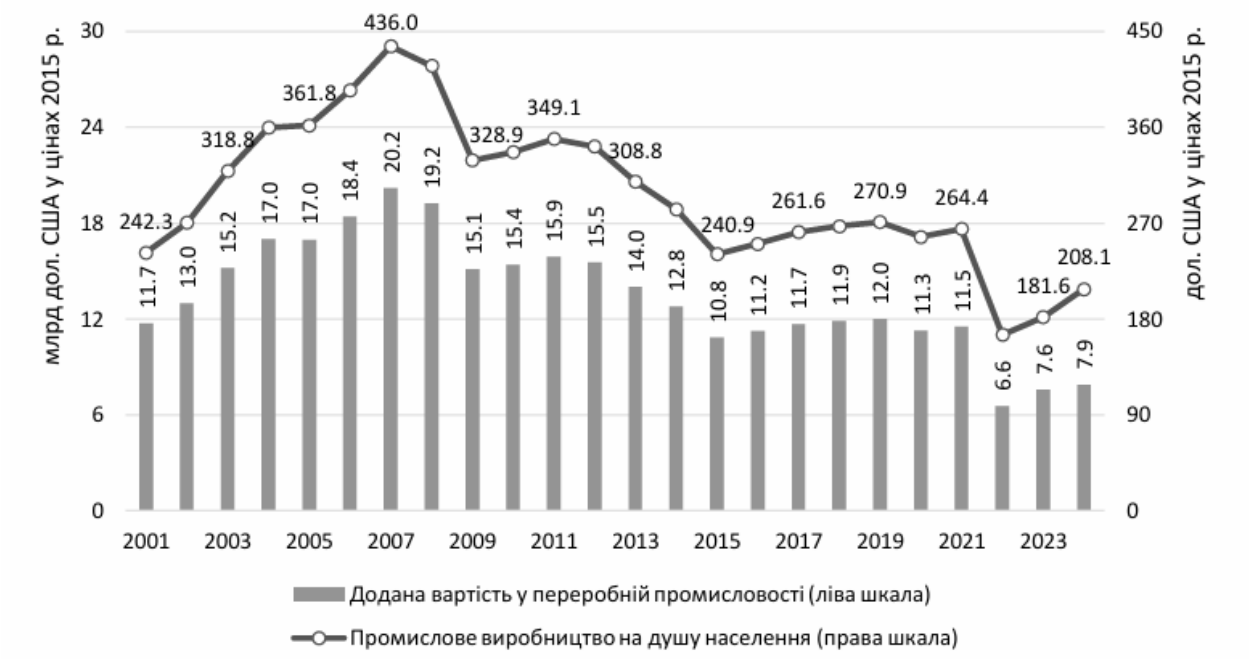

Рис. 1.5. Динаміка доданої вартості в переробній промисловості України та її співвідношення на душу населення протягом 2001–2024 рр., %

Після широкомасштабного вторгнення обсяги доданої вартості в секторі на душу населення впали до 165,1–208,1 дол. США, і це з урахуванням скорочення кількості населення з 43,5 млн до 37,9 млн осіб. Для порівняння, у КНР додана вартість в переробній промисловості на душу населення у 2023 р. сягнула 3443,0 дол. США у постійних цінах 2015 р., у Польщі – 2623,3 дол., у Туреччині – 2519,0 дол., у Румунії – 2095,1 дол., у Німеччині – 8512,1 дол. Звідси, ще напередодні вторгнення Україна за вказаним показником уже відставала від найближчих сусідів приблизно вдесятеро, від КНР – в 13 разів, а від світового лідера (Німеччини) – у 32,2 рази. Ця різниця у показниках наочно демонструє глибину прірви у рівні розвитку переробних галузей в України та індустріально розвинених країнах. Окрім вказаних об’єктивних факторів, до маргіналізації України у світовому виробництві призводить, зокрема, інвестиційний голод у більшості галузей, що посилює структурні диспропорції в переробній промисловості (табл. 1.2). Як видно, стабільно високою в Україні залишається частка капітальних інвестицій (далі – КІ),

спрямованих у харчову промисловість (35,4% від усіх КІ у переробну промисловість у 2024 р.).

Таблиця 1.2

Структура розподілу капітальних інвестицій за видами економічної діяльності в переробній промисловості України [27]

Види економічної діяльності	Код за КВЕД	2012		2017		2024	
		млн грн	%	млн грн	%	млн грн	%
Переробна промисловість	C	42276,8	100,0	73883,8	100,0	82886,6	100,0
Виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів	10–12	13279,7	31,4	18927,6	25,6	29317,3	35,4
Текстильне виробництво; виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	13–15	371,6	0,9	1882,3	2,5	1844,5	2,2
Виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність	16–18	2258,4	5,3	6840,6	9,3	7429,2	9,0
Виробництво коксу та продуктів нафтоперероблки	19	1237,5	2,9	979,4	1,3	1248,3	1,5
Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	20	3436,6	8,1	2980,7	4,0	4138,3	5,0
Виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	21	824,2	1,9	1878,6	2,5	4353,2	5,3
Виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	22, 23	3790,0	9,0	10439,8	14,1	9313,5	11,2
Металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування	24, 25	9227,8	21,8	17829,1	24,1	14514,6	17,5
Виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції	26	501,0	1,2	756,2	1,0	1034,2	1,2
Виробництво електричного устаткування	27	673,4	1,6	1484,9	2,0	1275,0	1,5
Виробництво машин і устаткування, не віднесених до інших угруповань	28	2781,5	6,6	3290,7	4,5	1489,7	1,8
Виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів	29–30	2815,4	6,7	4781,1	6,5	4590,9	5,5
Виробництво меблів, іншої продукції, ремонт і монтаж машин і устаткування	31–33	1079,7	2,6	1812,8	2,5	2337,9	2,8

До початку широкомасштабного вторгнення поступово зростала частка капітальних інвестицій, що припадала на металургійну галузь. У 2019 р. вона досягала 29,4% [28, с. 62], однак за підсумками 2024 р. скоротилася до 17,5%, відображаючи різки занепад галузі у зв'язку із руйнацією найбільших в країні виробничих потужностей на тимчасово окупованих територіях. Поряд з цим, неухильно скорочується частка капітальних інвестицій у машинобудування (охоплює КВЕД 26–30). Якщо у 2012 р. на відповідні види економічної діяльності припадало 16,1% КІ в переробну промисловість, то у 2017 р. вона зменшилася до 14,0%. У 2024 році на тлі воєнних руйнувань цей показник скоротився до 10,1%. У номінальній вартості КІ в машинобудування тим більше суттєво зменшилися порівняно з періодом до вторгнення. Чи не єдиним сектором переробної промисловості, в якому спостерігається стабільне нарощення капітальних інвестицій, незважаючи на руйнівний вплив кризових факторів, залишається деревообробне виробництво та меблева галузь. Протягом 2012–2024 рр. частка КІ, спрямованих у деревообробку, зросла з 5,3% до 9,0%; у номінальному вираженні інвестиції в галузь сягнули 7,4 млрд грн. Хронічні проблеми спостерігаються і з залученням іноземних інвестицій в українську переробну промисловість. Надважливим аспектом для розуміння проблем переробної промисловості в Україні є також слабка інноваційна активність держави і підприємств. Так, якщо частка витрат на науково-дослідні і дослідно-конструкторські роботи (НДДКР) складає менше 0,4% ВВП, то наука у країні здатна виконувати лише соціокультурну функцію. За умови, якщо витрати на НДДКР перебувають у діапазоні 0,4–0,9% ВВП, система науки в країні може забезпечувати деякі результати у сфері накопичення новітніх знань, виконуючи таким чином ще й пізнавальну функцію. І лише витрати, вищі за 0,9% ВВП, можуть спрямувати посилення наукового потенціалу на реалізацію прикладних економічних цілей [29, с. 2].

окультурною функцією. Міжнародні порівняння також свідчать про слабкі позиції наукової сфери України та її здатність до створення і використання інновацій в промисловості. В середньому у світі на НДДКР у

2021 р. було витрачено 2,6% глобального ВВП. Передовими країнами за цим індикатором є Ізраїль (5,56%), Південна Корея (4,93%), США (3,46%), Японія (3,3%), Німеччина (3,14%), Данія (2,81%), Китай (2,43%), Франція (2,22%) і ін. [30].

Деградація науково-дослідної сфери негативно позначилася на інноваційній діяльності вітчизняних підприємств. Так, впродовж 2000–2020 рр. інноваційну активність в Україні проявляли від 8,5% до 16,6% промислових компаній. Частка інноваційної продукції у загальному обсязі реалізованої продукції промислових підприємств у вказаний період знизилась з 9,4% до 1,9% [31]. Відбулася виразна технологічна примітивізація українського промислового виробництва. Частка промислової продукції переробних галузей, в основі виготовлення якої лежали низькі технології і технології, нижче середнього рівня, у 2012–2020 рр. в Україні зросла з 65,1% до 74,8%. Поряд з цим частка високотехнологічних товарів у структурі доданої вартості переробної промисловості впала з 9,7% до 6,8%, а товарів з технологіями вище середнього рівня – з 25,1% до 18,5%. У 2022 р. завдяки мілітаризації виробництва і через руйнацію виробничих потужностей металургійної галузі частка високотехнологічної продукції дещо зросла. Разом із товарами вище середнього технологічного рівня вона зросла до 28,3%. Однак в цілому характерно, що деіндустріалізація української економіки в аналізований період відбувалася передусім внаслідок занепаду передусім наукоємних галузей. Натомість діючі ринкові стимули та залучення на зовнішні ринки стимулювали перш за все розвиток технологічно простіших виробництв.

Отже, впродовж останніх десятиліть економіка України зазнала перманентної та стрімкої деіндустріалізації, яка відбувалася на тлі зовнішніх кризових потрясінь і відсутності системної, цілеспрямованої промислової політики зі боку держави. Частка переробної промисловості у ВВП України скоротилася до 10,0%, що на 6,5 в. п. менше, ніж середньосвітовий рівень. Галузі переробної промисловості України переживають постійний брак

капітальних інвестицій, що уможливлюють розширене відтворення виробництва. При цьому притік прямих іноземних інвестицій залишається вкрай незначним, а в періоди криз та воєнних потрясінь відбувається відтік раніше вкладених інвестицій за кордон. Негативний вплив на перспективи активізації господарської діяльності у переробній промисловості України чинить занепад вітчизняної науково-дослідної сфери. Внаслідок низької інноваційної активності підприємств частка високотехнологічної продукції у структурі доданої вартості переробної промисловості в Україні протягом 2012–2022 рр. впала з 9,7% до 6,8%, а товарів з технологіями вище середнього рівня – з 25,1% до 18,5%. Деіндустріалізація української економіки відбувалася, у першу чергу, внаслідок занепаду передусім наукоємних галузей, натомість діючі ринкові стимули та залучення на зовнішні ринки стимулювали передусім розвиток технологічно простіших виробництв. Слід зауважити, що ці деградаційні процеси відбуваються на тлі повномасштабної війни.

Висновки до розділу 1

Система економічної діагностики суб'єкта господарювання в сучасних умовах виступає важливою складовою забезпечення ефективного функціонування підприємства. Це обґрунтовано тим, що: економічна діагностика охоплює переважну частину аспектів функціонування підприємства, які потребують індивідуалізації управління; економічна діагностика відіграє одну з провідних ролей у забезпеченні ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства; економічна діагностика дозволяє здійснити не лише комплексний аналіз фінансово-майнового стану підприємства, встановити фактори внутрішнього та зовнішнього впливів, але і визначає стратегічні пріоритети його подальшого функціонування. Діагностика виявляє проблеми, що обумовлені особливостями зовнішнього середовища і характерним взаємозв'язком з ним. Також вона фіксує відхилення від норми параметрів, які визначають ефективну діяльність підприємства. Процес діагностики внутрішнього середовища підприємства є досить складним і трудомістким, однак важливим в силу того, що його результати відіграють неабияку роль у визначенні стратегії розвитку організації та визначають кінцевий фінансовий результат діяльності підприємства.

В сучасних умовах війни в Україні достатньо складно сформувати єдину модель економічної діагностики, у відповідності до якої суб'єкти господарювання будуть розробляти відповідні плани стратегічного розвитку, саме тому вирішення цього питання знаходиться у площині особливостей функціонування кожного окремого підприємства, його сильних та слабких сторін, місії та цілей, яких воно бажає досягти з урахуванням кризи руйнувань, обмеженості доступу до фінансових ресурсів, дефіциту трудових ресурсів тощо. Разом з тим необхідність здійснення економічної діагностики у відповідності до існуючих новітніх методичних підходів з метою забезпечення

результативності функціонування суб'єкта господарювання не викликає сумнівів.

Одним з інструментів діагностики є визначення конкурентоспроможності підприємства на ринку. Він формується з показників, які використовуються для оцінки конкурентних переваг підприємства, тобто переваг які має підприємство над іншими учасниками ринку. Ключем до досягнення конкурентної переваги є визначення та вимірювання як сильних, так і слабких сторін господарської діяльності підприємства. Економічна діагностика, також відома як економетричний аналіз, є одним із способів, за допомогою якого існує можливість оцінити ефективність бізнесу. Використання економічної діагностики забезпечує швидкий спосіб перегляду фінансових даних, щоб визначити її порівняння з конкурентами та середніми показниками по галузі та для визначення конкурентоспроможності сектора на ринку за певними показниками, такими як вартість капіталу, норма прибутку та коефіцієнт окупності витрат.

На жаль, під час війни, ми не маємо можливості здійснювати повноцінний аналіз господарської діяльності за всіма перерахованими векторами аналізу, але маємо можливість здійснити повноцінний аналіз за даними фінансової звітності, тому нами запропоновано комплексний метод коефіцієнтного аналізу та аналіз фінансової звітності за даними Балансу і Звіту про фінансові результати. Отже, ефективне використання основних елементів економічної діагностики дозволяє краще зрозуміти деякі аспекти підприємницької та економічної діяльності в цілому. Таке дослідження допомагає визначити конкурентоспроможність підприємства на ринку та його здатність підвищувати рівень ефективності, стан організації, включаючи ринкові умови та показники життєздатності, продуктивності, ефективності та грошового потоку, а також кризові умови функціонування Це методологія, яка використовує економічні дані, щоб оцінити, наскільки життєздатною є підприємство в поточному економічному середовищі.

Впродовж останніх десятиліть економіка України зазнала перманентної та стрімкої деіндустріалізації, яка відбувалася на тлі зовнішніх кризових потрясінь і відсутності системної, цілеспрямованої промислової політики зі боку держави. Частка переробної промисловості у ВВП України скоротилася до 10,0%, що на 6,5 в. п. менше, ніж середньосвітовий рівень. Галузі переробної промисловості України переживають постійний брак капітальних інвестицій, що уможливлюють розширене відтворення виробництва. При цьому притік прямих іноземних інвестицій залишається вкрай незначним, а в періоди криз та воєнних потрясінь відбувається відтік раніше вкладених інвестицій за кордон. Негативний вплив на перспективи активізації господарської діяльності у переробній промисловості України чинить занепад вітчизняної науково-дослідної сфери. Внаслідок низької інноваційної активності підприємств частка високотехнологічної продукції у структурі доданої вартості переробної промисловості в Україні протягом 2012–2022 рр. впала з 9,7% до 6,8%, а товарів з технологіями вище середнього рівня – з 25,1% до 18,5%. Деіндустріалізація української економіки відбувалася, у першу чергу, внаслідок занепаду передусім наукоємних галузей, натомість діючі ринкові стимули та залучення на зовнішні ринки стимулювали передусім розвиток технологічно простіших виробництв. Слід зауважити, що ці деградаційні процеси відбуваються на тлі повномасштабної війни.

РОЗДІЛ 2
КОМПЛЕКСНИЙ АНАЛІЗ ПОТОЧНОГО СТАНУ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПрАТ «ЗАПОРІЖСКЛОФЛЮС»

2.1. Організаційно-економічна характеристика ПрАТ «Запоріжсклофлюс»

Підприємство ПрАТ «Запоріжсклофлюс» є найбільшим і єдиним виробником силікату натрію (брили) в Україні, одним з найбільших світових виробників зварювальних плавлених флюсів, а також виробником посуду з пресованого безбарвного скла. З силікату натрію власного виробництва підприємство виробляє і реалізує рідке скло, як наливом, так і фасоване. Підприємство веде свою історію з 1947 року. Завод розташований на лівому березі річки Дніпро близько до річкового порту, вантажної залізничної станції і автомагістралі м. Запоріжжя [32].

У 1944 р. Постановою народних комісарів УРСР та ЦК КПБУ від 11.11.1944 р. №1207 у м. Запоріжжі розпочали будівництво скляного заводу, завданням якого було забезпечувати листовим склом зруйноване війною народне господарство. 5 серпня1947 р. Запорізький скляний завод було введено в експлуатацію. З 1949 р. було організовано виробництво силікату натрію. У 1951 р. введено в дію цех виробництва зварювальних флюсів загального призначення. З 1955 р. підприємство переорієнтується з випуску листового скла на виробництво скляних розсіювачів для машинобудування та біологічних чашок «Петрі». У 1976 році здійснено масштабну реконструкцію підприємства, яка дозволила збільшити асортимент та поліпшити якість флюсів зварювальних плавлених. З 1992 р. запущено виробництво скляного посуду, організовано виробництво силікату натрію розчинного; з 2014 р. організовано виробництво скла натрієвого рідкого. З 2016 р. ПрАТ «Запоріжсклофлюс» відновлює виробництво виробів з пресованого

безбарвного скла, але, на жаль, під час війни в останній час його виробництво призупинено і продаються тільки складські залишки.

У 2022 р. попри війну в Україні, яку розв’язала рф, на підприємстві освоєно промислове виробництво спеціальних плавлених продуктів-шлаків для використання в шихті при виробництві керамічних флюсів, порошкового дроту та інших зварювальних матеріалів.

Основний вид продукції підприємства – зварювальний флюс – це гранульований порошок з розміром зерен від 0,2 до 4 мм, призначений для здійснення зварювальних процесів. У процесі зварювання гранули плавляться і виділяють газ, а потім при охолодженні утворюють кірку з шлаку. Зварювальні флюси класифікуються за технологією виробництва, хімічним складом, призначенням і іншим характеристикам. Підприємство ПрАТ «Запоріжсклофлюс» виробляє плавлені зварювальні флюси, виготовлені методом подвійного рафінування розплаву і використання мінеральних відходів зварювального виробництва. Новий спосіб варіння флюсів дозволив поліпшити зварювально-технологічні властивості флюсів, знизити потребу в природній сировині, а також вирішує проблему навколишнього середовища.

Рис. 2.1. Загальний вигляд зварювального плавленого флюсу

На підприємстві діють два основні цехи: флюсоваренний, що складається з відділення з випуску флюсу і відділення по випуску силікату натрію, і цех світлотехнічного скла. Допоміжні цехи - цех природоохоронних об'єктів, транспортний, ремонтно-механічний.

В останні роки відзначається стійка тенденція зростання обсягів виробленої продукції і поліпшення економічних показників діяльності підприємства. Цьому в чималому ступені сприяє висока кваліфікація і досвід інженерів і робітників заводу, розробка в тісній співпраці з Інститутом електрозварювання ім. Є.О. ПАТОНА і впровадження прогресивних методів виробництва, інтенсифікація та автоматизація виробничих процесів, використання сучасних інноваційних механізмів фінансування (завод є учасником технопарку “Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона” Національної Академії Наук України), вдосконалення структури управління.

Завод має унікальне обладнання для виробництва зварювальних флюсів новим способом – методом подвійного рафінування розплаву. Цей найбільш прогресивний спосіб варіння флюсів, захищений патентами, істотно поліпшив зварювально-технологічні властивості флюсів при збереженні сприятливого співвідношення якості до ціни.

Останні роки підприємство стабільно нарощує обсяги виробництва, скорочує енергоємність продукції, постійно проводиться модернізація виробництва, розробляються і впроваджуються нові технологічні процеси і види продукції (рис. 2.2). На газополум'яній флюсовареній печі щорічно виплавляється до 12 тисяч тонн зварювальних флюсів високої якості більше 20-ти найменувань. Електропіч, що працює в парі з газополум'яною піччю (за методом дуплекс-процесу), призначена для виробництва нових марок флюсів та підвищення якості випущених раніше (флюси з низьким вмістом фосфору і сірки). Зварювальні флюси виробництва ПрАТ «Запоріжсклофлюс» стабільно користуються великим попитом як на ринку України, так і за її межами. У цеху працює дві печі з виробництва силікату натрію. Це дає можливість одночасно випускати продукцію двох різних модулів від 1,8 до 3,5, що дуже зручно для

споживачів. У 2001 році освоєно випуск силікату натрію з модулем 2.0, якого раніше на Україні не виробляли. На нього розроблені і затверджені нові технічні умови. Виробництво силікату натрію в 2001 році в порівнянні з 2000 роком зросло в 2 рази. Після проведення реконструкції вузла грануляції силікату в 2002 році, продуктивність збільшилася ще на 20%. Скло рідке натрієве виробляється з 2014 року. Модуль 1,5-3,6 щільність від 1,30 до 1,50.

Рис. 2.2. Обладнання з виробництва зварювальних флюсів методом подвійного рафінування розплаву

В останні кілька років на підприємстві освоєно близько 30 видів нової продукції, які випускаються за технологіями, що базуються на нових розробках, заявлених на патент та мають «ноу-хау», які перевершують найкращі вітчизняні та деякі зарубіжні аналоги, впроваджені нові ресурсозберігаючі та енергозберігаючі технології, постійно ведеться робота

над поліпшенням якості і вдосконаленням технології виробництва продукції, яка вже випускається, що значно підвищило її конкурентоспроможність.

ПрАТ «Запоріжсклофлюс» приділяє належну увагу охороні навколишнього середовища. На підприємстві проводяться оновлення основних засобів, виконуються ремонти газоочисних споруд та технологічного обладнання, виконуються природоохоронні заходи що дозволяє створювати сприятливу обстановку на території підприємства та його санітарно-захисній зоні - знизити кількість викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, скидів стічних вод у каналізаційну мережу, забезпечити належне поводження з відходами. Щорічно на підприємстві проводяться заходи з озеленення території підприємства та його санітарно-захисної зони.

У 2020 р. на ПрАТ «Запоріжсклофлюс» була впроваджена інтегрована система менеджменту (ІСМ) та система екологічного менеджменту (СЕМ) згідно міжнародного стандарту ISO 14001:2015. На ПрАТ «Запоріжсклофлюс» особлива увага приділяється контролю якості сировини та матеріалів, що надходять, і продукції, що відвантажується, дотримання встановлених технологій на всіх ділянках виробництва. З метою збереження провідних позицій на ринку, та підвищення конкурентоспроможності, на підприємстві, як зазначалось, розроблена і впроваджена Система менеджменту якості у відповідності з новою версією ISO 9001:2015 на розробку, виробництво та збут зварювальних флюсів, силікату натрію розчинного, скла натрієвого рідкого, посуду зі скла та розсіювачів скляних. Сертифікація проведена відповідно до затвердженої у TUV NORD CERT методики аудитування та сертифікації. Вся продукція, що випускається ПрАТ «Запоріжсклофлюс», сертифікована [32].

ПрАТ «Запоріжсклофлюс» пов’язують міцні ділові відносини з споживачами з багатьох країн світу. Найбільш великими країнами-споживачами є Італія, Нігерія, Англія, Німеччина, Казахстан, Болгарія, Грузія, Латвія, Узбекистан. Завод пропонує на експорт всі види своєї продукції: зварювальні флюси, силікати натрію з різними модулями, посуду сортову з пресованого скла, чашки Петрі. Основним експортним продуктом завжди були

зварювальні флюси. В останні роки, завдяки інтенсивній маркетинговій політиці, відбулося також істотне збільшення частки експорту у виробництві скловиробів і особливо силікату натрію. ПрАТ «Запоріжсклофлюс» застосовує різні схеми поставок продукції: зі складу заводу; на кордон України до пунктів, погоджених з клієнтом; безпосередньо на ринок кінцевого споживача.

З початком повномасштабної війни в Україні ПрАТ «Запоріжсклофлюс» працює в режимі підтримки господарської діяльності та збереження колективу підприємства.

2.2. Дослідження активів та джерел їх формування на ПрАТ «Запоріжсклофлюс»

Комплексний аналіз стану господарської діяльності ПрАТ «Запоріжсклофлюс» за даними фінансової звітності включає аналіз активів та капіталу; аналіз фінансових результатів діяльності підприємства, а також коефіцієнтний аналіз, який характеризує стан платоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності та рентабельності.

Аналіз активів ПрАТ «Запоріжсклофлюс» у 2022 році представлено в табл. 2.1. Підприємство має 1968 тис.грн. НМА, тобто інтелектуальну власність, що свідчить про інноваційний вектор розвитку підприємства. Також у підприємства є вкладення в об’єкти незавершених капітальних інвестицій, вартість яких на кінець 2022 року знизилась на 677 тис.грн. Залишкова вартість основних засобів на кінець року становила 77 755 тис.грн. проти 85 572 тис.грн. на початок року, а питома вага основних засобів у структурі активів становила на початок року 37,4%, а на кінець року – 49%. Також у складі необоротних активів є довгострокова дебіторська заборгованість, що свідчить про порушення фінансової дисципліни. Загальний обсяг необоротних активів на початок року становить 95 279 тис.грн. або 41,7%, а на кінець року – 86 604 тис.грн. або 54,6%. Така структура активів є «важкою» і свідчить про високу

питому вагу постійних витрат у собівартості продукції, що викликає ризики втрати прибутковості за умов падіння обсягу виробництва.

Таблиця 2.1

Горизонтальний та вертикальний аналіз активів ПрАТ «Запоріжсклофлюс» у 2022 році

Найменування статті	На початок звітного періоду		На кінець звітного періоду		Відхилення показників за звітний період		
	тис. грн	частка в активах, %	тис. грн	частка в активах, %	тис. грн	частка в активах, %	темп росту, %
I. Необоротні активи							
Нематеріальні активи:	1 968	0,9	1 965	1,2	-3	0,3	99,8
первісна вартість	1 976	0,9	1 976	1,2	0	0,3	100
накопичена амортизація	8	0,003	11	0,01	3	0,007	137,5
Незавершені капітальні інвестиції	4 045	1,8	3 368	2,1	-677	0,3	83,3
Основні засоби:	85 572	37,4	77 755	49	-7 817	11,6	90,9
первісна вартість	141 412	61,8	143 626	90,5	2 214	28,7	101,6
знос	55 840	24,4	65 871	41,5	10 031	17,1	118
Інвестиційна нерухомість:	215	0,1	210	0,1	-5	0	97,7
первісна вартість	266	0,1	266	0,2	0	0,1	100
знос	51	0,02	56	0,04	5	0,02	109,8
Довгострокова дебіторська заборгованість	308	0,1	220	0,1	-88	0	71,4
Відстрочені податкові активи	3 171	1,4	3 086	1,9	-85	0,5	97,3
Усього за розділом I	95 279	41,7	86 604	54,6	-8 675	12,9	90,9
II. Оборотні активи							
Запаси	66 862	29,2	49 249	31	-17 613	1,8	73,7
Виробничі запаси	23 320	10,2	29 686	18,7	6 366	8,5	127,3
Незавершене виробництво	1 679	0,7	4 143	2,6	2 464	1,9	246,8
Готова продукція	41 863	18,3	15 420	9,7	-26 443	-8,6	36,8
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	27 664	12,1	4 375	2,8	-23 289	-9,3	15,8
Дебіторська заборгованість за розрахунками:							
за виданими авансами	1 435	0,6	148	0,1	-1 287	-0,5	10,3
з бюджетом	21 182	9,3	6 671	4,2	-14 511	-5,1	31,5
у тому числі з податку на прибуток	4 354	1,9	4 354	2,7	0	0,8	100
Інша поточна дебіторська заборгованість	1 821	0,8	933	0,6	-888	-0,2	51,2
Гроші та їх еквіваленти	12 774	5,6	9 462	6	-3 312	0,4	74,1
Інші оборотні активи	1 657	0,7	1 253	0,8	-404	0,1	75,6
Усього за розділом II	133 395	58,3	72 091	45,4	-61 304	-12,9	54
Баланс	**228 674**	**100**	**158 695**	**100**	**-69 979**	**0**	**69,4**

Зростання питомої ваги необоротних активів може свідчити про капіталізацію майна підприємства в зв’язку з падінням обсягів господарської діяльності, що можна прослідкувати, аналізуючи Звіт про фінансові результати.

Питома вага оборотних активів становить на початок 2022 року 58,3%, а на кінець року 45,4%, в тому числі питома вага запасів становить на початок року 29,2%, а на кінець року 31%. Спостерігається зростання абсолютного обсягу виробничих запасів на 6366 тис.грн., темп росту становить 127,3%; також зростають залишки незавершеного виробництва на 2464 тис.грн., а темп росту становить 246,8%. Навпаки, залишки готової продукції знизились на 26443 тис.грн., тобто підприємство активно відвантажувало продукції зі складів, в результаті чого питома вага залишків готової продукції знизилась з 18,3% на початок року до 9,7% на кінець року. Суттєво знизились залишки дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги. Так, на початок року ДЗ за товари, роботи, послуги становила 27664 тис.грн. і складала 12,1% в структурі активів. На кінець 2022 року вона склала 4375 тис.грн. або 2,8%, тобто 23289 тис.грн. повернулось у господарський оборот підприємства протягом 2022 року, що позитивно позначилось на його платоспроможності. Також позитивною тенденцією можна вважати зниження дебіторської заборгованості по розрахунках з бюджетом, що також дозволило залучити у господарський оборот власні кошти підприємства. На початок року ця заборгованість становила 21182 тис.грн., а на кінець року – 6671 тис.грн., темп її росту становить 31,5%.

В цілому, обсяг майна підприємства ПрАТ «Запоріжсклофлюс» знизився на 69979 тис.грн., темп його росту становить 69,4%.

Аналіз активів ПрАТ «Запоріжсклофлюс» у 2023 році представлений в табл. 2.2. Впродовж 2023 року на 2744 тис.грн. зросли залишки незавершених капітальних вкладень, що може свідчити про розширення виробничих потужностей підприємства, або про необхідність часткової модернізації виробничого потенціалу. Залишкова вартість основних засобів знижується з 77 755 тис.грн. на початок року до 72058 тис.грн. на кінець року. Позитивною тенденцією у складі необоротних активів є зниження обсягу довгострокової дебіторської заборгованості на 99 тис.грн. Негативним чинником є зростання питомої ваги необоротних активів, що продовжує свідчити про капіталізацію

майна підприємства. Так, на початок року питома вага необоротних активів становила 54,6%, а на кінець року – 65,3%. Пропорційно знижується питома вага оборотних активів: на початок року вона становить 45,4%, а на кінець року 34,7%, що свідчить про звужування обсягу господарської діяльності. Таке припущення є обґрунтованим тому, що одночасно знижується і обсяг майна, темп його росту становить 82,6%, хоча темп падіння обсягу майна у порівнянні з попереднім досліджуваним періодом уповільнився.

Таблиця 2.2

Горизонтальний та вертикальний аналіз активів ПрАТ «Запоріжсклофлюс» у 2023 році

Найменування статті	На початок звітного періоду		На кінець звітного періоду		Відхилення показників за звітний період		
	тис. грн	частка в активах, %	тис. грн	частка в активах, %	тис. грн	частка в активах, %	темп росту, %
I. Необоротні активи							
Нематеріальні активи:	1 965	1,2	2 043	1,6	78	0,4	104
первісна вартість	1 976	1,2	2 055	1,6	79	0,4	104
накопичена амортизація	11	0,01	12	0,01	1	0	109,1
Незавершені капітальні інвестиції	3 368	2,1	6 112	4,7	2 744	2,6	181,5
Основні засоби:	77 755	49	72 058	55	-5 697	6	92,7
первісна вартість	141 394	89,1	144 458	110,2	3 064	21,1	102,2
знос	63 639	40,1	72 400	55,2	8 761	15,1	113,8
Інвестиційна нерухомість:	210	0,1	206	0,2	-4	0,1	98,1
первісна вартість	266	0,2	266	0,2	0	0	100
знос	56	0,04	60	0,05	4	0,01	107,1
Довгострокова дебіторська заборгованість	220	0,1	121	0,1	-99	0	55
Відстрочені податкові активи	3 086	1,9	5 067	3,9	1 981	2	164,2
Усього за розділом I	86 604	54,6	85 607	65,3	-997	10,7	98,8
II. Оборотні активи							
Запаси	49 249	31	33 595	25,6	-15 654	-5,4	68,2
Виробничі запаси	29 686	18,7	20 649	15,7	-9 037	-3	69,6
Незавершене виробництво	4 143	2,6	1 980	1,5	-2 163	-1,1	47,8
Готова продукція	15 420	9,7	10 966	8,4	-4 454	-1,3	71,1
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	4 375	2,8	2 441	1,9	-1 934	-0,9	55,8
Дебіторська заборгованість за розрахунками:							
за виданими авансами	148	0,1	144	0,1	-4	0	97,3
з бюджетом	6 671	4,2	4 179	3,2	-2 492	-1	62,6
у тому числі з податку на прибуток	4 354	2,7	4 139	3,2	-215	0,5	95,1
Інша поточна дебіторська заборгованість	928	0,6	192	0,1	-736	-0,5	20,7
Гроші та їх еквіваленти	9 462	6	4 018	3,1	-5 444	-2,9	42,5
Інші оборотні активи	1 253	0,8	944	0,7	-309	-0,1	75,3
Усього за розділом II	72 086	45,4	45 513	34,7	-26 573	-10,7	63,1
Баланс	**158 690**	100	**131 120**	100	**-27 570**	**0**	**82,6**

Впродовж 2023 року знизився обсяг виробничих запасів на 9037 тис.грн., а саме з 29686 тис.грн. на початок року до 20649 тис.грн. на кінець року, що також є ознакою звуження господарського обороту. Позитивним є зниження залишків незавершеного виробництва, що свідчить про прискорення оборотності оборотних активів, які інвестовані в запаси. Продовжує знижуватись дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги з 4375 тис.грн. на початок року до 2441 тис.грн. на кінець 2023 року, але звертає на себе увагу малий обсяг дебіторської заборгованості. В цілому динаміка оборотних активів свідчить про те, що підприємство не в змозі розширювати обсяг своєї господарської діяльності.

Аналіз майна ПрАТ «Запоріжсклофлюс» у 2024 році представлений в табл. 2.3. Продовжується зниження обсягу майна, але відбувається уповільнення темпу зниження. Падіння обсягу майна у 2024 році становить 19204 тис.грн., темп росту 85,4%. Залишкова вартість основних засобів знижується з 72058 тис.грн. на початок року до 67604 тис.грн. на кінець 2024 року. Практично погашено довгострокову дебіторську заборгованість, її залишок на кінець року становить всього 10 тис.грн., що позитивно характеризує якісний склад балансу. Але продовжує зростати питома вага необоротних активів, яка зростає протягом року з 65,3% до 71,9%. Така стійка тенденція свідчить про капіталізацію майна, що є негативним чинником зростання постійних витрат, які у певний період часу можуть привести до збитків у господарській діяльності. На початок року вартість запасів становить 33595 тис.грн., на кінець року – 24104 тис.грн., в тому числі:

- обсяг виробничих запасів знижується з 20649 тис.грн. на початок року до 14376 тис.грн. на кінець року;
- обсяги залишків незавершеного виробництва суттєвих змін не зазнали, на кінець року вони складають 1792 тис.грн. проти 1980 тис.грн. на початок року;
- залишки готової продукції знизились на 3030 тис.грн. і на кінець 2024 року склали 7936 тис.грн.

Таблиця 2.3

Горизонтальний та вертикальний аналіз активів ПрАТ «Запоріжсклофлюс» у 2024 році

Найменування статті	На початок звітного періоду		На кінець звітного періоду		Відхилення показників за звітний період		
	тис. грн	частка в активах, %	тис. грн	частка в активах, %	тис. грн	частка в активах, %	темп росту, %
I. Необоротні активи							
Нематеріальні активи:	2 043	1,6	2 074	1,9	31	0,3	101,5
первісна вартість	2 055	1,6	2 096	1,9	41	0,3	102
накопичена амортизація	12	0,01	22	0,02	10	0,01	183,3
Незавершені капітальні інвестиції	6 112	4,7	4 417	3,9	-1 695	-0,8	72,3
Основні засоби:	72 058	55	67 604	60,4	-4 454	5,4	93,8
первісна вартість	144 458	110,2	149 314	133,4	4 856	23,2	103,4
знос	72 400	55,2	81 710	73	9 310	17,8	112,9
Інвестиційна нерухомість:	206	0,2	202	0,2	-4	0	98,1
первісна вартість	266	0,2	266	0,2	0	0	100
знос	60	0,05	64	0,1	4	0,05	106,7
Довгострокова дебіторська заборгованість	121	0,1	10	0,01	-111	-0,09	8,3
Відстрочені податкові активи	5 067	3,9	6 159	5,5	1 092	1,6	121,6
Усього за розділом I	85 607	65,3	80 466	71,9	-5 141	6,6	94
II. Оборотні активи							
Запаси	33 595	25,6	24 104	21,5	-9 491	-4,1	71,7
Виробничі запаси	20 649	15,7	14 376	12,8	-6 273	-2,9	69,6
Незавершене виробництво	1 980	1,5	1 792	1,6	-188	0,1	90,5
Готова продукція	10 966	8,4	7 936	7,1	-3 030	-1,3	72,4
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	2 441	1,9	2 542	2,3	101	0,4	104,1
Дебіторська заборгованість за розрахунками:							
за виданими авансами	144	0,1	39	0,03	-105	-0,07	27,1
з бюджетом	4 179	3,2	4 179	3,7	0	0,5	100
у тому числі з податку на прибуток	4 139	3,2	4 139	3,7	0	0,5	100
Інша поточна дебіторська заборгованість	192	0,1	127	0,1	-65	0	66,1
Гроші та їх еквіваленти	4 018	3,1	51	0,05	-3 967	-3,05	1,3
Інші оборотні активи	933	0,7	397	0,4	-536	-0,3	42,6
Усього за розділом II	45 502	34,7	31 439	28,1	-14 063	-6,6	69,1
Баланс	**131 109**	**100**	**111 905**	**100**	**-19 204**	**0**	**85,4**

Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги практично не змінилась і становить на кінець 2024 року 2542 тис.грн., що складає 2,3%. Залишається стабільною дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом, яка впродовж року становить 4179 тис.грн. (це авансові платежі з податку на прибуток).

Отже, стійкі тенденції змін у активах підприємства можна окреслити таким чином: впродовж 2022 – 2024 рр. відбувається поступове зростання питомої ваги необоротних активів у структурі майна; така тенденція свідчить про звужування господарської діяльності; також ознаками звужування господарської діяльності є зниження обсягу виробничих запасів, реалізація готової продукції зі складів, активізація повернення дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги. В цілому обсяг майна знижується з 228674 тис.грн. на початок 2022 року до 111905 тис.грн. на кінець 2024 р., тобто у два рази. Тобто відбувається капіталізація майна, що є ознакою скорочення обсягу господарської діяльності. Це викликано початком повномасштабної війни рф проти України у лютому 2022 р.

Динаміка структури активів ПрАТ «Запоріжсклофлюс» представлена на рис. 2.3.

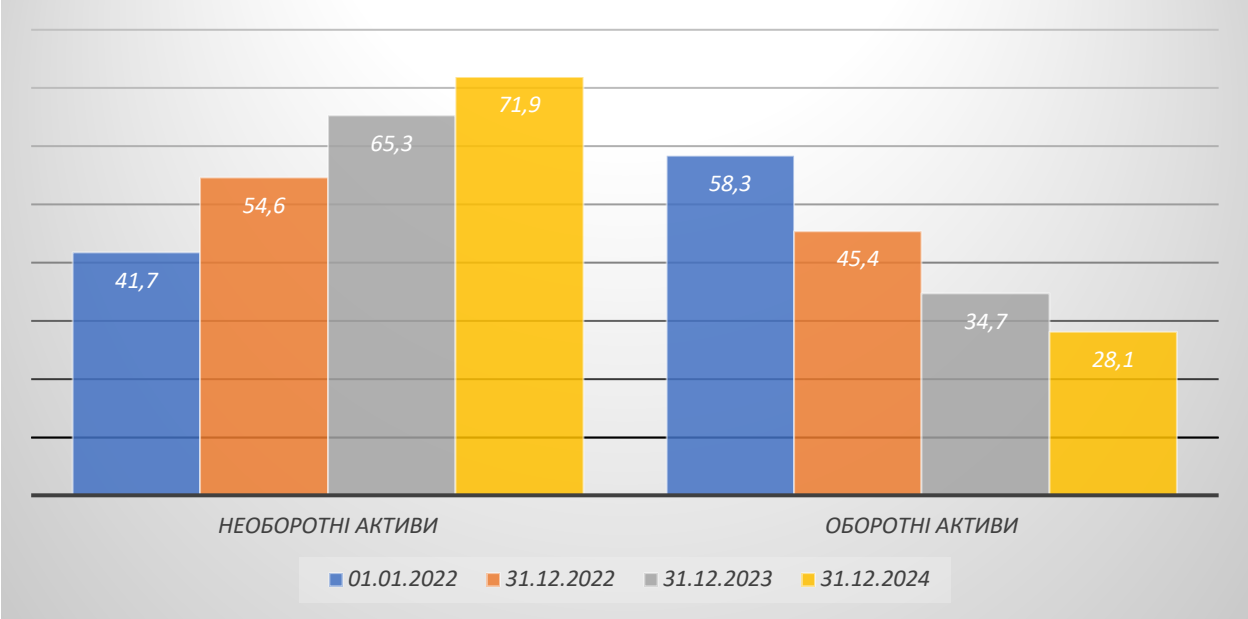

Рис. 2.3. Динаміка структури майна ПрАТ «Запоріжсклофлюс» у 2022 – 2024 рр.

Аналіз джерел формування майна представлений в табл. 2.4 – 2.6. На початок 2022 року у підприємства власний капітал становить 76,5%, тобто підприємство є фінансово стійким за структурою капіталу (питома вага власного капіталу більше 50%). У складі власного капіталу основна питома

вага припадає на нерозподілений прибуток – це фінансовий потенціал підприємства, накопичений чистий прибуток, який є джерелом самофінансування всіх інвестиційних потреб підприємства.

Таблиця 2.4

Горизонтальний та вертикальний аналіз джерел формування майна (капіталу) ПрАТ «Запоріжсклофлюс» у 2022 році

Найменування статті	На початок звітного періоду		На кінець звітного періоду		Відхилення показників за звітний період		
	тис. грн	частка в пасиах, %	тис. грн	частка в пасивах, %	тис. грн	частка в пасивах, %	темп росту, %
I. Власний капітал							
Зареєстрований (пайовий) капітал	109	0,05	109	0,1	0	0,05	100
Резервний капітал	594	0,3	594	0,4	0	0,1	100
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	174 237	76,2	122 519	77,2	-51 718	1	70,3
Усього за розділом I	174 940	76,5	123 222	77,6	-51 718	1,1	70,4
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення							
Пенсійні зобов'язання	8 765	3,8	6 309	4	-2 456	0,2	72
Усього за розділом II	8 765	3,8	6 309	4	-2 456	0,2	72
III. Поточні зобов'язання і забезпечення							
Поточна кредиторська заборгованість:							
за довгостроковими зобов'язаннями	2 157	0,9	2 151	1,4	-6	0,5	99,7
за товари, роботи, послуги	23 069	10,1	12 285	7,7	-10 784	-2,4	53,3
за розрахунками з бюджетом	982	0,4	464	0,3	-518	-0,1	47,3
за розрахунками зі страхування	1 046	0,5	395	0,2	-651	-0,3	37,8
за розрахунками з оплати праці	3 613	1,6	1 478	0,9	-2 135	-0,7	40,9
за одержаними авансами	629	0,3	2 170	1,4	1 541	1,1	345
за розрахунками з учасниками	6 944	3	2 047	1,3	-4 897	-1,7	29,5
Поточні забезпечення	6 392	2,8	8 110	5,1	1 718	2,3	126,9
Інші поточні зобов'язання	137	0,1	64	0,04	-73	-0,06	46,7
Усього за розділом III	44 969	19,7	29 164	18,4	-15 805	-1,3	64,9
Баланс	**228 674**	**100**	**158 695**	**100**	**-69 979**	**0**	**69,4**

На кінець 2022 року обсяг нерозподіленого чистого прибутку знизився на 51718 тис.грн., що свідчить про збиткову діяльність за підсумками 2022 року. Основною причиною збиткової діяльності є повномасштабна війна. У підприємства є довгострокові зобов'язання за виплатами пенсій. Ці борги на початок року становлять 8765 тис.грн., а на кінець 2022 року – 6309 тис.грн.,

тобто відбувається поступова виплата пенсій, що є позитивною тенденцією для фінансового стану підприємства та позитивним чинником соціального виміру.

Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги на початок року становить 23069 тис.грн., впродовж року вона знижується на 10784 тис.грн. Кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці на початок року становить 3613 тис.грн., на кінець 2022 року заборгованість знизилась на 2135 тис.грн. і склала 1478 тис.грн. Заборгованість з отриманих авансів зросла на 1541 тис.грн. впродовж 2022 року. Також зросли поточні забезпечення з 6392 тис.грн. на початок року до 8110 тис.грн. на кінець року. Питома вага поточних зобов'язань на початок року становить 19,7%, а на кінець року – 18,4%. Така структура капіталу свідчить про фінансову стійкість підприємства.

Аналіз капіталу ПрАТ «Запоріжсклофлюс» у 2023 році представлений у табл. 2.5. У 2023 році продовжується зниження обсягу нерозподіленого прибутку. На початок року обсяг нерозподіленого прибутку складає 122 211 тис.грн. або 77,5%, а на кінець року – 94614 тис.грн. або 72,2%. Тобто нерозподілений прибуток за період року знизився на 28300 тис.грн. Відбувається покриття збитків підприємства за рахунок накопиченого у попередні роки чистого прибутку. Це є ознакою погіршення стійкості фінансового стану. У порівнянні з минулим 2022 р., незначно зросла заборгованість за пенсійними виплатами на 336 тис.грн. і на кінець року склала 6645 тис.грн. Поточна кредиторська заборгованість впродовж 2023 практично не змінилась і на кінець року склала 12194 тис.грн. На 1958 тис.грн. зросли поточні забезпечення, які на кінець 2023 р. склали10371 тис.грн.

Також впродовж 2023 р. поточні зобов'язання і забезпечення у складі капіталу зросли з 18,6% на початок року до 22,8% на кінець року, тобто відбувається зростання фінансової залежності підприємства від короткострокових позикових коштів. Темп росту поточних зобов'язань становить 101,3%.

Таблиця 2.5

Горизонтальний та вертикальний аналіз джерел формування майна (капіталу) ПрАТ «Запоріжсклофлюс» у 2023 році

Найменування статті	На початок звітного періоду		На кінець звітного періоду		Відхилення показників за звітний період		
	тис. грн	частка в пасиах, %	тис. грн	частка в пасивах, %	тис. грн	частка в пасивах, %	темп росту, %
І. Власний капітал							
Зареєстрований (пайовий) капітал	109	0,1	109	0,1	0	0	100
Резервний капітал	594	0,4	594	0,5	0	0,1	100
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	122 211	77	93 911	71,6	-28 300	-5,4	76,8
Усього за розділом І	122 914	77,5	94 614	72,2	-28 300	-5,3	77
ІІ. Довгострокові зобов'язання і забезпечення							
Пенсійні зобов'язання	6 309	4	6 645	5,1	336	1,1	105,3
Усього за розділом ІІ	6 309	4	6 645	5,1	336	1,1	105,3
ІІІ. Поточні зобов'язання і забезпечення							
Поточна кредиторська заборгованість:							
за довгостроковими зобов'язаннями	2 151	1,4	2 521	1,9	370	0,5	117,2
за товари, роботи, послуги	12 285	7,7	12 194	9,3	-91	1,6	99,3
за розрахунками з бюджетом	464	0,3	976	0,7	512	0,4	210,3
за розрахунками зі страхування	395	0,2	351	0,3	-44	0,1	88,9
за розрахунками з оплати праці	1 478	0,9	1 267	1	-211	0,1	85,7
за одержаними авансами	2 170	1,4	94	0,1	-2 076	-1,3	4,3
за розрахунками з учасниками	2 047	1,3	2 047	1,6	0	0,3	100
Поточні забезпечення	8 413	5,3	10 371	7,9	1 958	2,6	123,3
Інші поточні зобов'язання	64	0,04	40	0,03	-24	-0,01	62,5
Усього за розділом ІІІ	29 467	18,6	29 861	22,8	394	4,2	101,3
Баланс	**158 690**	**100**	**131 120**	**100**	**-27 570**	**0**	**82,6**

Аналіз капіталу ПрАТ «Запоріжсклофлюс» у 2024 р. представлений в табл. 2.6. За період 2024 р. обсяг нерозподіленого прибутку знизився на 18268 тис.грн. Зобов'язання по пенсійному забезпеченню за рік зросли з 6645 тис.грн. до 7763 тис.грн. Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги на початок року становила 12195 тис.грн., а на кінець року 6178 тис.грн., що є позитивною тенденцією. Продовжують зростати поточні забезпечення, які на початок року складали 10371 тис.грн., а на кінець року – 9644 тис.грн. Також стрімко зросли за період року інші поточні зобовязання і склали на кінець року 5150 тис.грн. Загальний обсяг поточних зобов'язань на початок року становив 29863 тис.грн., на кінець року – 27809 тис.грн. Питома

вага поточних зобов'язань на початок року становить 22,8%, а на кінець року – 24,9%.

Таблиця 2.6

Горизонтальний та вертикальний аналіз джерел формування майна (капіталу) ПрАТ «Запоріжсклофлюс» у 2024 році

Найменування статті	На початок звітного періоду		На кінець звітного періоду		Відхилення показників за звітний період		
	тис. грн	частка в пасиах, %	тис. грн	частка в пасивах, %	тис. грн	частка в пасивах, %	темп росту, %
І. Власний капітал							
Зареєстрований (пайовий) капітал	109	0,1	109	0,1	0	0	100
Резервний капітал	594	0,5	594	0,5	0	0	100
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	93 898	71,6	75 630	67,6	-18 268	-4	80,5
Усього за розділом І	94 601	72,2	76 333	68,2	-18 268	-4	80,7
ІІ. Довгострокові зобов'язання і забезпечення							
Пенсійні зобов'язання	6 645	5,1	7 763	6,9	1 118	1,8	116,8
Усього за розділом ІІ	6 645	5,1	7 763	6,9	1 118	1,8	116,8
ІІІ. Поточні зобов'язання і забезпечення							
Поточна кредиторська заборгованість:							
за довгостроковими зобов'язаннями	2 521	1,9	2 493	2,2	-28	0,3	98,9
за товари, роботи, послуги	12 195	9,3	6 178	5,5	-6 017	-3,8	50,7
за розрахунками з бюджетом	976	0,7	563	0,5	-413	-0,2	57,7
за розрахунками зі страхування	352	0,3	298	0,3	-54	0	84,7
за розрахунками з оплати праці	1 267	1	1 045	0,9	-222	-0,1	82,5
за одержаними авансами	94	0,1	391	0,3	297	0,2	416
за розрахунками з учасниками	2 047	1,6	2 047	1,8	0	0,2	100
Поточні забезпечення	10 371	7,9	9 644	8,6	-727	0,7	93
Інші поточні зобов'язання	40	0,03	5 150	4,6	5 110	4,57	12875
Усього за розділом ІІІ	29 863	22,8	27 809	24,9	-2 054	2,1	93,1
Баланс	**131 109**	**100**	**111 905**	**100**	**-19 204**	**0**	**85,4**

Узагальнюючи тенденції змін у складі та структурі капіталу, можемо констатувати наступне:

– підприємство має власний фінансовий ресурс, за рахунок якого структура капіталу свідчить про достатній рівень фінансової стійкості, це – нерозподілений прибуток; на початок 2022 р. його обсяг становить 174237 тис.грн.; на кінець 2024 р. – 75630 тис.грн., тобто відбулось покриття 98607 тис.грн. збитків від господарської діяльності;

– за рахунок нерозподіленого прибутку впродовж 2022 – 2024 рр. підприємство характеризується стійкою структурою капіталу;

– питома вага поточних зобов'язань впродовж досліджуваного періоду зросла з 18,4% на кінець 2022 р. до 24,9% на кінець 2024 р., але така питома вага поточних зобов'язань не є критичною з точки зору фінансової стійкості.

Динаміка обсягу нерозподіленого прибутку ПрАТ «Запоріжсклофлюс» представлена на рис. 2.4, динаміка структури капіталу – на рис. 2.5.

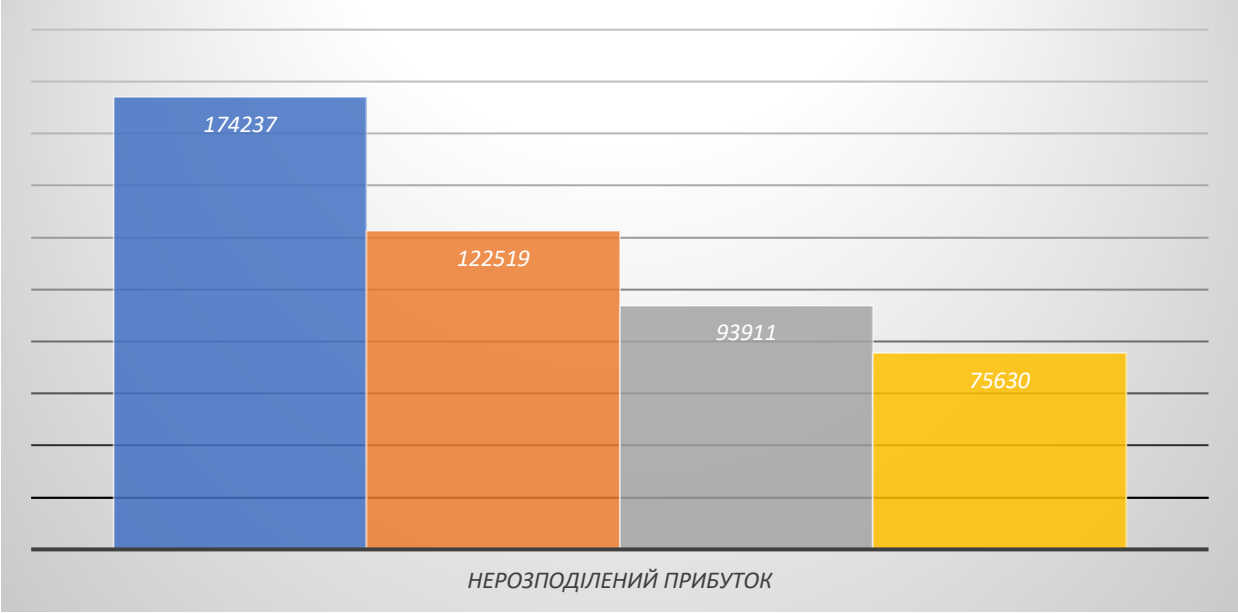

Рис. 2.4. Динаміка обсягу нерозподіленого прибутку ПрАТ «Запоріжсклофлюс» впродовж 2022 – 2024 рр.

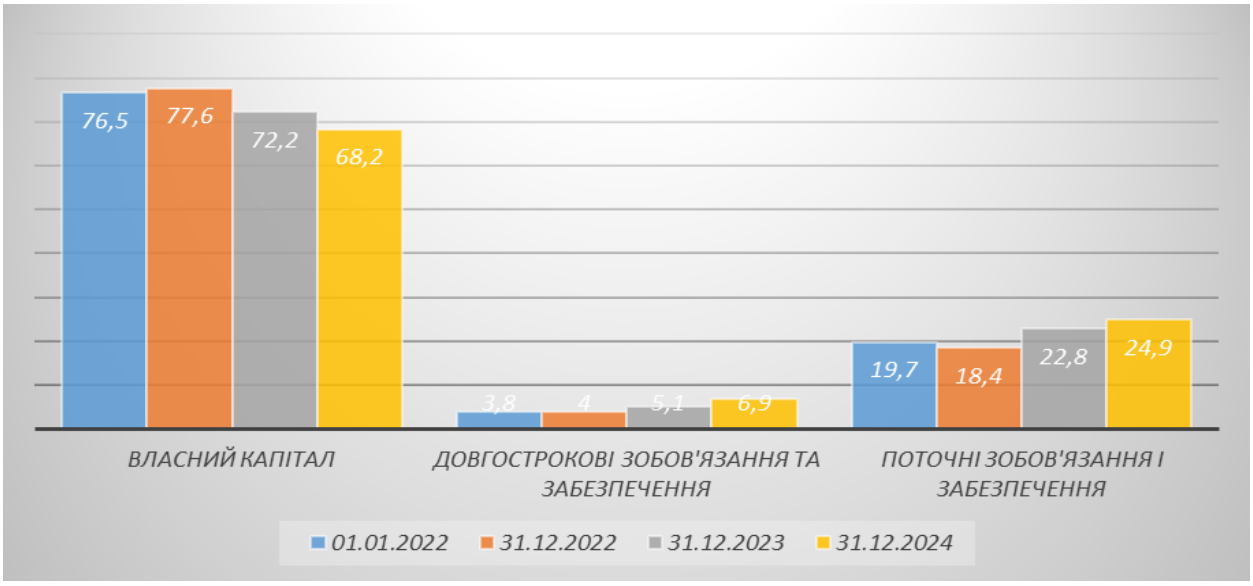

Рис. 2.4. Динаміка структури капіталу ПрАТ «Запоріжсклофлюс»

2.3. Аналіз фінансових результатів та коефіцієнтний аналіз ПрАТ «Запоріжсклофлюс»

Фінансові результати діяльності підприємства показують ефективність його роботи, здатність покривати витрати та формувати прибуток, ефективність цінової політики та комерційної діяльності. Фінансові результати відображені у Звіті про фінансові результати.

Аналіз фінансових результатів ПрАТ «Запоріжсклофлюс» представлені в табл. 2.7 – 2.12.

Таблиця 2.7

Аналіз фінансових результатів ПрАТ «Запоріжсклофлюс» за 2022 рік

Найменування статті	Абсолютні величини, тис.грн		Питома вага статей у чистому доході від реалізації, %		Відхилення показників за звітний період		
	за попередній період	за звітний період	за попередній період	за звітний період	тис. грн	в структурі, %	темп росту, %
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	487 057	106 782	100	100	-380 275	0	21,9
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	(432 160)	(91 111)	-88,7	-85,3	341 049	3,4	21,1
Валовий: прибуток	54 897	15 671	11,3	14,7	-39 226	3,4	28,5
Валовий: збиток	0	0	0	0	0	0	0
Інші операційні доходи	15 200	14 919	3,1	14	-281	10,9	98,2
Адміністративні витрати	(23 708)	(16 597)	-4,9	-15,5	7 111	-10,6	70
Витрати на збут	(24 807)	(6 423)	-5,1	-6	18 384	-0,9	25,9
Інші операційні витрати	(36 362)	(54 379)	-7,5	-50,9	-18 017	-43,4	149,5
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	(14 780)	(46 809)	-3	-43,8	-32 029	-40,8	316,7
Інші фінансові доходи	52	42	0,01	0,04	-10	0,03	80,8
Фінансові витрати	(869)	(2 169)	-0,2	-2	-1 300	-1,8	249,6
Інші витрати	(38)	(2 697)	-0,01	-2,5	-2 659	-2,49	7097,4
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток							
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	(15 635)	(51 633)	-3,2	-48,4	-35 998	-45,2	330,2
Витрати (дохід) з податку на прибуток	1 946	(85)	0,4	-0,1	-2 031	-0,5	-4,4
Чистий фінансовий результат: прибуток							
Чистий фінансовий результат: збиток	(13 689)	(51 718)	-2,8	-48,4	-38 029	-45,6	377,8

Чистий дохід від реалізації продукції ПрАТ «Запоріжсклофлюс» у 2022 р. склав 106782 тис.грн. проти 487057 тис.грн. у 2021 р., темп росту складає 21,9%. Собівартість реалізованої продукції має темп росту 21,1%, тобто витрати, що відносяться до собівартості, зростають з темпом росту нижче за темп росту чистого доходу. Валовий прибуток у 2022 році склав 15671 тис.грн. проти 54897 тис.грн. у 2021 році, темп росту валового прибутку склав 28,5%. Фінансовий результат від операційної діяльності у 2022 р. – збиток склав 46809 тис.грн. проти 14780 тис.грн. збитку у 2021 р. Чистий фінансовий збиток 2022 р. склав 51718 тис.грн. проти збитку 2021 р., який склав 13689 тис.грн. Тобто у 2022 р. підприємство працювало зі збитками так, як і у 2021 р.

Аналіз елементів операційних витрат ПрАТ «Запоріжсклофлюс» у 2022 р. представлений в табл. 2.8.

Таблиця 2.8

Аналіз елементів операційних витрат ПрАТ «Запоріжсклофлюс» за 2022 рік

Найменування статті	Абсолютні величини, тис.грн		Питома вага статей у операційних витратах, %		Відхилення показників за звітний період		
	за попередній період	за звітний період	за попередній період	за звітний період	тис. грн	в структурі, %	темп росту, %
Матеріальні затрати	389 176	67 556	74,2	41,7	-321 620	-32,5	17,4
Витрати на оплату праці	79 961	41 918	15,2	25,9	-38 043	10,7	52,4
Відрахування на соціальні заходи	15 430	8 655	2,9	5,3	-6 775	2,4	56,1
Амортизація	9 128	10 038	1,7	6,2	910	4,5	110,0
Інші операційні витрати	30 951	33 954	5,9	20,9	3 003	15	109,7
Разом	**524 646**	**162 121**	**100**	**100**	**-362 525**	**0**	**30,9**

Ми бачимо, що у звітному періоді структура витрат відрізняється від структури 2021 р. Більша питома вага припадає на заробітну плату (25,9%). Також суттєво зросли інші операційні витрати, питома вага яких у 2022 р. становить 20,9% проти 5,9% у 2021 р.

Аналіз фінансових результатів ПрАТ «Запоріжсклофлюс» у 2023 р. представлений в табл. 2.9.

Таблиця 2.9

Аналіз фінансових результатів ПрАТ «Запоріжсклофлюс» за 2023 рік

Найменування статті	Абсолютні величини, тис.грн		Питома вага статей у чистому доході від реалізації, %		Відхилення показників за звітний період		
	за попередній період	за звітний період	за попередній період	за звітний період	тис. грн	в структурі, %	темп росту, %
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	105 466	126 823	100	100	21 357	0	120,3
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	(90 410)	(91 667)	-85,7	-72,3	-1 257	13,4	101,4
Валовий: прибуток	15 056	35 156	14,3	27,7	20 100	13,4	233,5
Валовий: збиток							
Інші операційні доходи	14 919	5 411	14,1	4,3	-9 508	-9,8	36,3
Адміністративні витрати	(16 597)	(18 755)	-15,7	-14,8	-2 158	0,9	113
Витрати на збут	(6 466)	(4 106)	-6,1	-3,2	2 360	2,9	63,5
Інші операційні витрати	(54 024)	(46 306)	-51,2	-36,5	7 718	14,7	85,7
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	(47 112)	(28 600)	-44,7	-22,6	18 512	22,1	60,7
Інші фінансові доходи	42	32	0,04	0,03	-10	-0,01	76,2
Фінансові витрати	(2 169)	(1 680)	-2,1	-1,3	489	0,8	77,5
Інші витрати	(2 697)	(34)	-2,6	-0,03	2 663	2,57	1,3
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	0	0	0	0	0	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	(51 936)	(30 282)	-49,2	-23,9	21 654	25,3	58,3
Витрати (дохід) з податку на прибуток	(85)	1 982	-0,1	1,6	2 067	1,7	-2331,8
Чистий фінансовий результат: прибуток	0	0	0	0	0	0	0
Чистий фінансовий результат: збиток	(52 021)	(28 300)	-49,3	-22,3	23 721	27	54,4

У 2023 році спостерігається зростання чистого доходу від реалізації продукції на 21357 тис.грн., темп росту чистого доходу становить 120,3%. Темп росту собівартості реалізованої продукції нижче за темп росту чистого доходу і становить 101,4%, що є позитивним чинником для формування валового прибутку. Валовий прибуток у 2023 р. склав 35156 тис.грн. проти валового прибутку в 15056 тис.грн. у 2022 р. Темп росту валового прибутку – 233,5%. Адміністративні витрати зростають і темп їх росту становить 113%, що негативно позначилось на процесі формування прибутку від операційної діяльності. Фінансовий результат від операційної діяльності – від'ємна величина, тобто збиток, який у 2023 р. склав 28600 тис.грн. Чистий фінансовий

збиток 2023 р. становить 28300 тис.грн. проти чистого фінансового збитку 2022 р. – 52021 тис.грн. Тобто збитки у 2023 р. зменшились практично у два рази. Елементи операційних витрат у 2023 р. представлені в табл. 2.10.

Таблиця 2.10

Аналіз елементів операційних витрат ПрАТ «Запоріжсклофлюс» за 2023 рік

Найменування статті	Абсолютні величини, тис.грн		Питома вага статей у операційних витратах, %		Відхилення показників за звітний період		
	за попередній період	за звітний період	за попередній період	за звітний період	тис. грн	в структурі, %	темп росту, %
Матеріальні затрати	67 556	101 283	41,7	55,5	33 727	13,8	149,9
Витрати на оплату праці	41 918	39 388	25,9	21,6	-2 530	-4,3	94,0
Відрахування на соціальні заходи	8 655	7 656	5,3	4,2	-999	-1,1	88,5
Амортизація	10 038	10 013	6,2	5,5	-25	-0,7	99,8
Інші операційні витрати	33 954	24 241	20,9	13,3	-9 713	-7,6	71,4
Разом	**162 121**	**182 581**	**100**	**100**	**20 460**	**0**	**112,6**

У 2023 р. структура операційних витрат змінилась у порівнянні з 2022 р. Темп росту матеріальних витрат склав 149,9%, а темп росту витрат на оплату праці, навпаки, склав 94%, тобто темп росту матеріальних витрат випереджує темп росту витрат на оплату праці.

Аналіз фінансових результатів у 2024 р. представлений у табл. 2.11. Чистий дохід від реалізації продукції у 2024 р. склав 109511 тис.грн., що на 17312 тис.грн. менше за дохід 2023 р., темп росту чистого доходу від реалізації продукції становить 86,3%. Собівартість реалізованої продукції зростає швидше за чистий дохід. Темп росту собівартості становить 95,2%. В результаті валовий прибуток у 2024 р. склав 22287 тис.грн. (питома вага – 20,4%), а темп його росту 63,4%. Таке падіння валового прибутку призвело до зростання збитків на рівні операційної діяльності. Так, збиток від операційної діяльності склав 17614 тис.грн. , а чистий збиток – 18268 тис.грн. Не дивлячись на збитки, можемо відмітити зниження обсягу збитків 2024 р. у порівнянні з 2023 р.

Динаміка прибутків (збитків) ПрАТ «Запоріжсклофлюс» у 2021 – 2024 рр. представлена на рис. 2.5.

Таблиця 2.11

Аналіз фінансових результатів ПрАТ «Запоріжсклофлюс» за 2024 рік

Найменування статті	Абсолютні величини, тис.грн		Питома вага статей у чистому доході від реалізації, %		Відхилення показників за звітний період		
	за попередній період	за звітний період	за попередній період	за звітний період	тис. грн	в структурі, %	темп росту, %
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	126 823	109 511	100	100	-17 312	0	86,3
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	(91 667)	(87 224)	-72,3	-79,6	4 443	-7,3	95,2
Валовий: прибуток	35 156	22 287	27,7	20,4	-12 869	-7,3	63,4
Валовий: збиток	0	0	0	0	0	0	0
Інші операційні доходи	5 411	6 889	4,3	6,3	1 478	2	127,3
Адміністративні витрати	(18 755)	(22 067)	-14,8	-20,2	-3 312	-5,4	117,7
Витрати на збут	(4 106)	(3 516)	-3,2	-3,2	590	0	85,6
Інші операційні витрати	(46 306)	(21 207)	-36,5	-19,4	25 099	17,1	45,8
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток							
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	(28 600)	(17 614)	-22,6	-16,1	10 986	6,5	61,6
Інші фінансові доходи	32	22	0,03	0,02	-10	-0,01	68,8
Фінансові витрати	(1 680)	(1 768)	-1,3	-1,6	-88	-0,3	105,2
Інші витрати	(34)	0	-0,03	0	34	0,03	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток							
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	(30 282)	(19 360)	-23,9	-17,7	10 922	6,2	63,9
Витрати (дохід) з податку на прибуток	1 982	1 092	1,6	1	-890	-0,6	55,1
Чистий фінансовий результат: прибуток							
Чистий фінансовий результат: збиток	(28 300)	(18 268)	-22,3	-16,7	10 032	5,6	64,6

До основних тенденцій змін фінансових результатів доцільно віднести такі зміни:

– починаючи з 2022 р. спостерігається стрімке падіння чистого доходу від реалізації продукції;

– у 2022 – 2024 рр. не вдалось відновити обсяги господарської діяльності до рівня 2021 р.;

– підприємство має фінансові можливості формування прибутку лише на рівні валового прибутку;

– у період 2022 – 2024 рр. підприємство має збитки на рівні операційної діяльності та на рівні чистого прибутку.

Аналіз елементів операційних витрат за 2024 рік представлений в табл. 2.12.

Таблиця 2.12

Аналіз елементів операційних витрат ПрАТ «Запоріжсклофлюс» за 2024 рік

Найменування статті	Абсолютні величини, тис.грн		Питома вага статей у операційних витратах, %		Відхилення показників за звітний період		
	за попередній період	за звітний період	за попередній період	за звітний період	тис. грн	в структурі, %	темп росту, %
Матеріальні затрати	101 283	74 335	55,5	54,3	-26 948	-1,2	73,4
Витрати на оплату праці	39 388	30 181	21,6	22	-9 207	0,4	76,6
Відрахування на соціальні заходи	7 656	6 151	4,2	4,5	-1 505	0,3	80,3
Амортизація	10 013	9 372	5,5	6,8	-641	1,3	93,6
Інші операційні витрати	24 241	16 982	13,3	12,4	-7 259	-0,9	70,1
Разом	**182 581**	**137 021**	**100**	**100**	**-45 560**	**0**	**75,0**

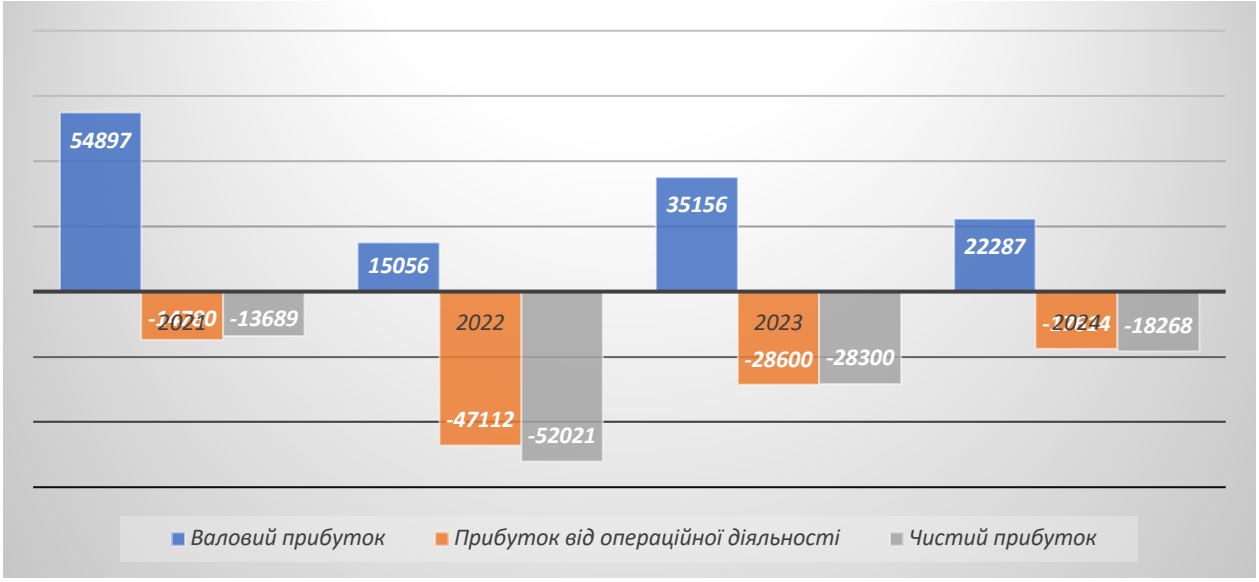

Рис. 2.5. Динаміка прибутків (збитків) ПрАТ «Запоріжсклофлюс» у 2021 – 2024 рр.

Коефіцієнтний аналіз дозволяє надати оцінку фінансовій стійкості, платоспроможності, діловій активності та рентабельності підприємства. Алгоритм розрахунку системи коефіцієнтів наведений у розділі 1 п.1.2

магістерського дослідження. Результати розрахунку та аналіз динаміки коефіцієнтів представлений в табл. 2.13 та 2.14.

Частка основних засобів в активах підприємства на початок 2022 р. становить 37,4%, а на кінець року вже 49%; на кінець 2023 р. ця частка зросла до 55%, а на кінець 2024 року – до 60,4%. Така стійка тенденція зростання частки основних засобів є свідченням капіталізації майна та переміщення акценту на необоротні активи, тобто збільшення їх частки в витратах підприємства. Це ознака скорочення обсягу господарської діяльності. Ми це дійсно спостерігаємо і першопричиною такої ситуації є початок повномасштабної війни в України у 2022 р. і її продовження до сьогодні. Втрата замовників продукції та руйнація інфраструктури є системними проблемами для підприємств промисловості.

Коефіцієнт зносу основних засобів зростає впродовж досліджуваного періоду з 0,395 у 2022 р. до 0,547 у 2024 р., тобто відбувається поступове зношування основних засобів, що є нормальним економічним процесом, однак ми спостерігаємо відсутність інвестиційних вкладень в основні засоби, що призводить до зниження якості основних засобів і безумовно позначається на якості продукції.

Коефіцієнт власних оборотних засобів має тенденцію до зниження та переходу до від'ємного значення. Так, на початок 2022 р. він дорівнює 0,597, а вже на кінець 2024 р. – має від'ємне значення -0,131. Така тенденція свідчить про зниження частки оборотних активів, які сформовані за рахунок власних коштів і переміщення акценту у формуванні оборотних активів за рахунок позикових коштів. Разом така ситуація свідчить про зростання залежності підприємства від позикових коштів.

Коефіцієнт поточної ліквідності має тенденцію до стійкого зниження рівня від 2,48 на початок 2022 р. до 0,88 на кінець 2024 р. рекомендований рівень даного коефіцієнту вважається 2,0 – 2,5, тобто можемо констатувати, що на кінець 2024 р. у підприємства недостатній обсяг оборотних активів для

Таблиця 2.13

Коефіцієнтний аналіз ПрАТ «Запоріжсклофлюс» у 2022 – 2024 рр. (перша частина)

Основний показник, який характеризує аспект діяльності, одиниця виміру	2022 рік			2023 рік			2024 рік		
	на початок року	на кінець року	відхилення за рік	на початок року	на кінець року	відхилення за рік	на початок року	на кінець року	відхилення за рік
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
частка основних засобів в активах підприємства, відсотків	37,4	49,0	11,6	49,0	55,0	6,0	55,0	60,4	5,5
коефіцієнт зносу основних засобів, відсотків	39,5	45,9	6,4	45,0	50,1	5,1	50,1	54,7	4,6
маневреність власних оборотних засобів	0,597	0,508	-0,089	0,504	0,198	-0,306	0,198	-0,131	-0,329
коефіцієнт поточної (загальної) ліквідності	2,483	2,032	-0,451	2,015	1,247	-0,768	1,246	0,884	-0,362
коефіцієнт покриття - Кп	2,966	2,472	-0,494	2,446	1,524	-0,922	1,524	1,131	-0,393
коефіцієнт швидкої ліквідності	1,480	0,783	-0,697	0,775	0,399	-0,376	0,399	0,264	-0,135
коефіцієнт абсолютної ліквідності (платоспроможності) (Кал)	0,284	0,324	0,040	0,321	0,135	-0,186	0,135	0,002	-0,133
частка оборотних коштів в активах, відсотків	58,3	45,4	-12,9	45,4	34,7	-10,7	34,7	28,1	-6,6
частка власних оборотних коштів в їх загальній сумі, відсотків	59,7	50,8	-8,9	50,4	19,8	-30,6	19,8	-13,1	-32,9
частка запасів у оборотних активах, відсотків	50,1	68,3	18,2	68,3	73,8	5,5	73,8	76,7	2,8
коефіцієнт фінансової автономії	0,765	0,776	0,011	0,775	0,722	-0,053	0,722	0,682	-0,040
коефіцієнт фінансової залежності	1,307	1,288	-0,019	1,291	1,386	0,095	1,386	1,466	0,080
коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,455	0,297	-0,158	0,295	0,095	-0,200	0,095	-0,054	-0,149
коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,235	0,224	-0,011	0,225	0,278	0,053	0,278	0,318	0,040
коефіцієнт співвідношення позикових та власних коштів	0,307	0,288	-0,019	0,291	0,386	0,095	0,386	0,466	0,080
показник фінансового левериджу	0,307	0,288	-0,019	0,291	0,386	0,095	0,386	0,466	0,080
продуктивність праці, тис. гривень / особу	1 383,7	354,8	-1 028,9	354,8	856,9	502,2	856,9	547,6	-309,4
фондовіддача, гривень / гривень	6,863	1,308	-5,555	1,308	1,693	0,385	1,693	1,568	-0,125

повноцінного покриття короткострокових зобов'язань, що негативно позначається на платоспроможності підприємства.

Аналогічну тенденцію має і коефіцієнт термінової ліквідності, який на початок 2022 року відповідає рекомендованому рівню і дорівнює 1,48, а на кінець 2024 р. вже дорівнює 0,264, тобто значно нижчий за рекомендований рівень, що свідчить про недостатній обсяг оборотних активів (за вирахуванням запасів) для покриття короткострокових зобов'язань.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності на початок 2022 р. відповідає рекомендованому рівню та дорівнює 0,28; станом на кінець 2024 р. він дорівнює 0,002, тобто практично прагне до нуля. Така ситуація є свідченням дефіциту грошових коштів для своєчасного виконання підприємством своїх фінансових обов'язків перед партнерами та іншими контрагентами, в тому числі і державою. Отже, ми спостерігаємо зниження всіх показників платоспроможності підприємства, що свідчить про наявність ризиків втрати і платоспроможності, і фінансової стійкості.

Частка оборотних коштів в активах підприємства поступово знижується, що свідчить про звуження господарського обороту. Так, на початок 2022 р. вона становить 58,3%, а на кінець 2024 р. вже лише 28,1%. Підтвердженням процесу звуження обсягу господарського обороту є зниження обсягу чистого доходу від реалізації продукції (табл. 2.7, 2.9, 2.11). Також звертає на себе увагу стрімке зниження частки власних оборотних коштів в їх загальній сумі, а саме з 59,7% на початок 2022 р. до -13,1% на кінець 2024 р. Тобто, оборотні кошти підприємства на кінець 2024 р. сформовані за рахунок позикових коштів, що викликає додаткові фінансові ризики.

Коефіцієнт фінансової автономії впродовж всього періоду дослідження має достатній рівень для того, щоб вважати підприємство фінансово стійким, але така ситуація існує лише завдяки накопиченому раніше нерозподіленому чистому прибутку, який відображений у першому розділі пасиву балансу. Так, коефіцієнт на початок 2022 року дорівнює 0,765, тобто в структурі балансу 76,5% власного капіталу, що свідчить про високий рівень фінансової стійкості.

Також на кінець 2024 р. коефіцієнт автономії дорівнює 0,682, що також відповідає рекомендованому рівню (≥0,5).

Відповідно коефіцієнт фінансової залежності, коефіцієнт концентрації позикового капіталу, коефіцієнт співвідношення позикових та власних коштів, а також коефіцієнт фінансового левериджу – відповідають рекомендованим рівням з точки зору фінансової стійкості за критерієм «структура капіталу». Особливої уваги заслуговує коефіцієнт маневреності власного капіталу. Тут ми спостерігаємо невідповідність рекомендованому рівню, а саме, на початок 2022 року він дорівнює 0,455 (рекомендовано для промисловості достатній рівень 0,4), а вже на кінець 2024 р. – він має від'ємне значення -0,054, тобто у підприємства відсутні власні оборотні кошти і більша частина оборотних активів сформована за рахунок позикових коштів, що є ознакою фінансової нестабільності у забезпеченні поточної господарської діяльності. Як відомо, короткострокові позикові кошти супроводжуються виникненням додаткових фінансових ризиків щодо забезпечення грошовими коштами потреб поточної діяльності.

Продуктивність праці – виключно економічний показник, який свідчить про кількість продукції, виробленої одним працівником за рік. На початок 2022 року він дорівнює 1383,7 тис.грн. на одну особу, а вже на кінець 2024 р. – лише 547,6 тис.грн. на одну особу, тобто бачимо дійсно звуження обсягу господарської діяльності. Також негативні тенденції щодо звуження обсягу господарської діяльності позначились і на показникові фондовіддачі. На початок 2022 р. він дорівнює 6,863, а на кінець 2024 р. – лише 1,568, тобто суттєво знижується ефективність використання основних засобів у господарській діяльності, тобто відбувається недозавантаження виробничих потужностей підприємства. Така економічна ситуація призводе до зростання частки постійних витрат в собівартості одиниці продукції і може при падінні обсягів виробництва призводити до економічних збитків. Таку ситуацію ми і спостерігаємо у досліджуваного підприємства.

Динаміка коефіцієнтів стану ресурсів, платоспроможності та фінансової стійкості наведено на рис. 2.6, а коефіцієнтів оборотності – на рис. 2.7.

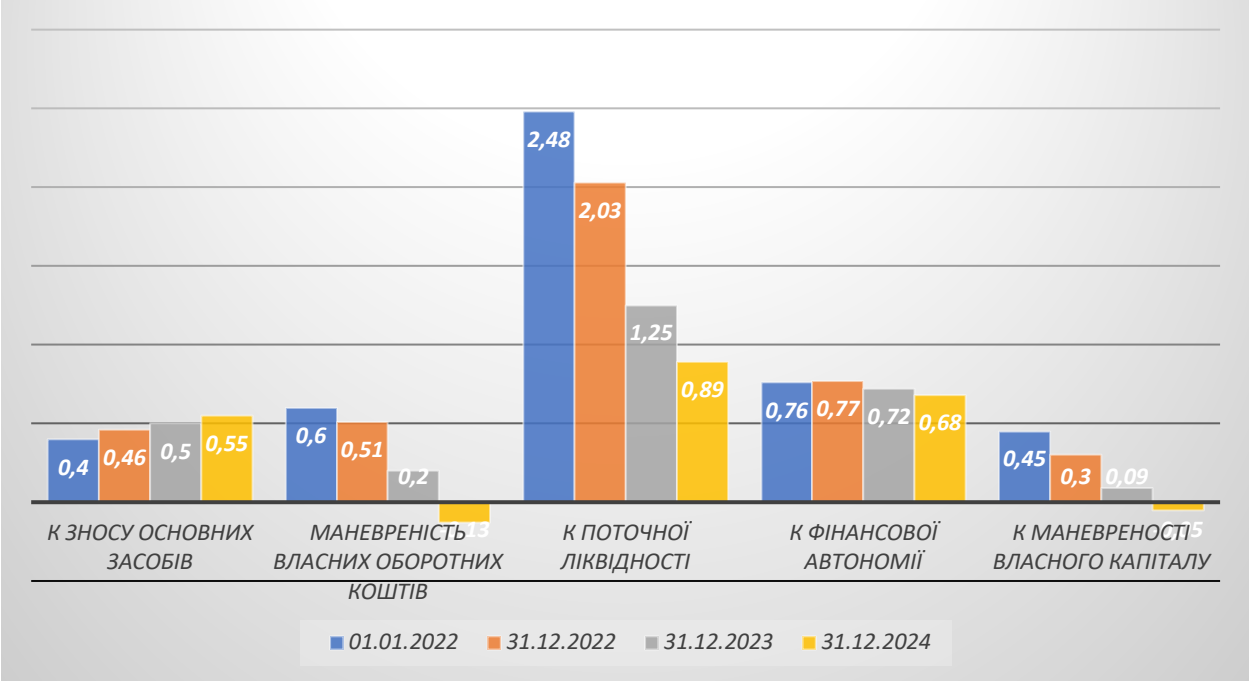

Рис. 2.6. Динаміка коефіцієнтів стану ресурсів, платоспроможності та фінансової стійкості ПрАТ «Запоріжсклофлюс» у 2022 – 2024 рр.

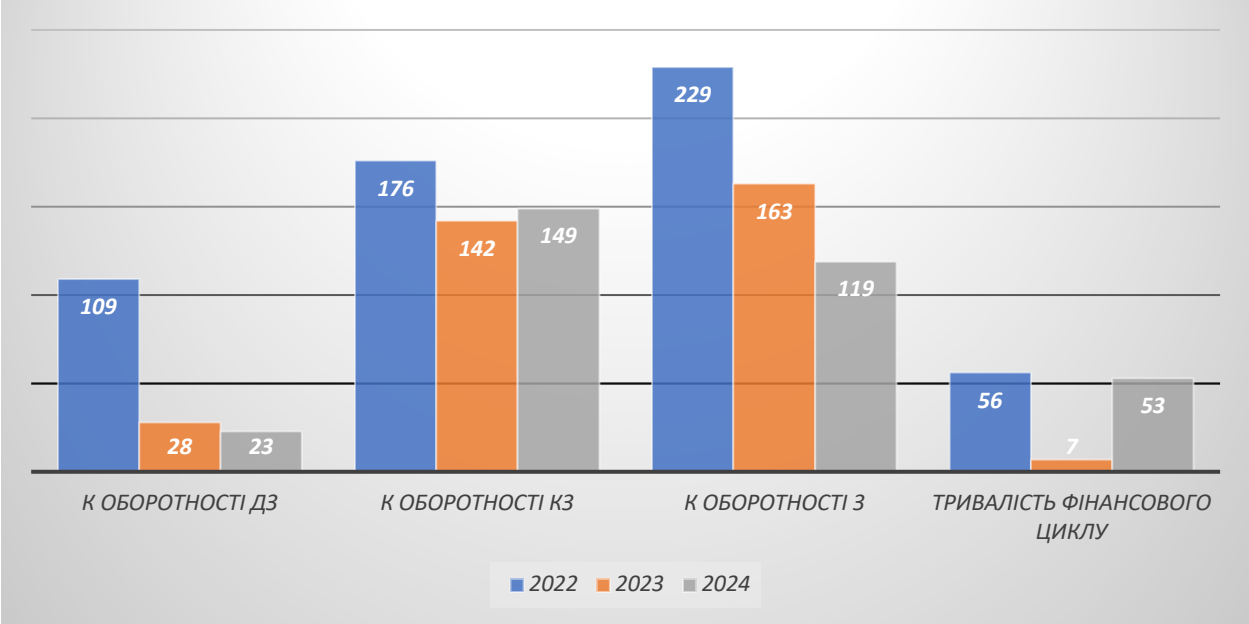

Рис. 2.7. Динаміка трилості фінансового циклу та його складових ПрАТ «Запоріжсклофлюс» у 2022 – 2024 рр.

Таблиця 2.13

Коефіцієнтний аналіз ПрАТ «Запоріжсклофлюс» у 2022 – 2024 рр. (друга частина)

Основний показник, який характеризує аспект діяльності, одиниця виміру	2022 рік			2023 рік			2024 рік		
	2021 рік	2022 рік	відхилення за рік	2022 рік	2023 рік	відхилення за рік	2023 рік	2024 рік	відхилення за рік
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
оборотність коштів у розрахунках (ОКРО), оборотів	9,603	3,298	-6,305	3,298	13,062	9,764	13,062	15,674	2,612
час обороту коштів у розрахунках (ЧОКР), днів	37	109	72	109	28	-82	28	23	-5
оборотність запасів, оборотів (ОЗО)	6,332	1,569	-4,763	1,569	2,213	0,644	2,2	3,0	0,810
час обороту запасів (ЧОЗ), днів	57	229	173	229	163	-67	163	119	-44
час обороту кредиторської заборгованості (ЧОКЗ), днів	33	176	143	176	142	-34	142	149	7
тривалість операційного циклу (ТОЦ), днів	90	406	315	406	305	-101	305	268	-37
тривалість фінансового циклу, днів	57	56	-1	56	7	-49	7	53	46
коефіцієнт погашення дебіторської заборгованості	0,104	0,303	0,199	0,303	0,077	-0,226	0,077	0,064	-0,013
оборотність власного капіталу, оборотів	2,571	0,716	-1,855	0,716	1,166	0,450	1,166	1,281	0,115
оборотність сукупного капіталу, оборотів	2,122	0,551	-1,571	0,551	0,875	0,324	0,875	0,901	0,026
коефіцієнт стійкості економічного росту	0,009	-0,420	-0,429	-0,420	-0,299	0,121	-0,299	-0,239	0,060
поточна платоспроможність	-40 960	-26 011	14 949	-26 314	-32 488	-6 174	-32 490	-35 521	-3 031
коефіцієнт Бівера	-0,085	-1,175	-1,090	-1,173	-0,501	0,672	-0,501	-0,250	0,251
рентабельність продукції, відсотків	12,7	17,2	4,5	16,7	38,4	21,7	38,4	25,6	-12,8
рентабельність діяльності, відсотків	-2,8	-48,4	-45,6	-49,3	-22,3	27,0	-22,3	-16,7	5,6
рентабельність активів, відсотків	-6,4	-26,7	-20,3	-26,7	-19,5	7,2	-19,5	-15,0	4,5
рентабельність сукупного капіталу, відсотків	-6,4	-26,7	-20,3	-26,7	-19,5	7,2	-19,5	-15,0	4,5
рентабельність власного капіталу, відсотків	-7,8	-34,7	-26,9	-34,7	-26,0	8,7	-26,0	-21,4	4,6
період окупності власного капіталу	-12,812	-2,883	9,929	-2,883	-3,843	-0,960	-3,843	-4,679	-0,836

За даними табл. 2.13 проаналізуємо показники оборотності та рентабельності, які свідчать про ефективність використання майна, капіталу та ефективність господарської діяльності щодо здатності формувати прибутки. Оборотність коштів в розрахунках у 2021 р. складає 37 днів, а вже у 2022 р. 109 днів, тобто спостерігається уповільнення обороту дебіторської заборгованості, що негативно позначається на платоспроможності. Також за цей період відбувається і уповільнення обороту запасів з 57 днів у 2021 р. до 119 днів у 2024 р., причому у 2023 р. час їхнього обороту був навіть 163 дні, отже запаси використовуються неефективно з точки зору їх оборотності. Період обороту кредиторської заборгованості також суттєво зріс, а саме з 33 днів у 2021 р. до 149 днів у 2024 р. Таке уповільнення оборотності кредиторської заборгованості свідчить про зниження спроможності підприємства своєчасно розраховуватись за своїми поточними зобов'язаннями, які супроводжують його господарську діяльність.

Тривалість фінансового циклу ПрАТ «Запоріжсклофлюс» у 2021 р. дорівнює 57 днів; у 2022 р. – 56 днів; у 2023 р. – 7 днів; у 2024 році – 53 днів. Це означає, що впродовж цих періодів підприємство має потребу у пошуку додаткових джерел фінансування своєї поточної діяльності.

Коефіцієнт стійкості економічного росту у 2021 році прагнув до нуля і дорівнює 0,009, а вже у 2022 – 2024 р. – він має від'ємне значення.

Всі показники рентабельності мають від'ємне значення впродовж усього досліджуваного періоду, лише показник рентабельності продукції має позитивне значення, він розраховується за валовим прибутком, який є позитивною величиною впродовж 2021 – 2024 рр. Отже, підприємство має всі ознаки банкрутства, тому ПрАТ «Запоріжсклофлюс» потребує розробки антикризової стратегії.

Висновки до розділу 2

Підприємство ПрАТ «Запоріжсклофлюс» є найбільшим і єдиним виробником силікату натрію (брили) в Україні, одним з найбільших світових виробників зварювальних плавлених флюсів, а також виробником посуду з пресованого безбарвного скла. З силікату натрію власного виробництва підприємство виробляє і реалізує рідке скло, як наливом, так і фасоване. У 2022 р. попри війну в Україні, яку розв'язала рф, на підприємстві освоєно промислове виробництво спеціальних плавлених продуктів-шлаків для використання в шихті при виробництві керамічних флюсів, порошкового дроту та інших зварювальних матеріалів. Основний вид продукції підприємства – зварювальний флюс – це гранульований порошок з розміром зерен від 0,2 до 4 мм, призначений для здійснення зварювальних процесів. Завод має унікальне обладнання для виробництва зварювальних флюсів новим способом – методом подвійного рафінування розплаву. Цей найбільш прогресивний спосіб варіння флюсів, захищений патентами, істотно поліпшив зварювально-технологічні властивості флюсів при збереженні сприятливого співвідношення якості до ціни. У 2020 р. на ПрАТ «Запоріжсклофлюс» була впроваджена інтегрована система менеджменту (ІСМ) та система екологічного менеджменту (СЕМ) згідно міжнародного стандарту ISO 14001:2015. З початком повномасштабної війни в Україні ПрАТ «Запоріжсклофлюс» працює в режимі підтримки господарської діяльності та збереження колективу підприємства.

Стійкі тенденції змін у активах підприємства можна окреслити таким чином: впродовж 2022 – 2024 рр. відбувається поступове зростання питомої ваги необоротних активів у структурі майна; така тенденція свідчить про звужування господарської діяльності; також ознаками звужування господарської діяльності є зниження обсягу виробничих запасів, реалізація готової продукції зі складів, активізація повернення дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги. В цілому обсяг майна знижується з 228674 тис.грн. на початок 2022 року до 111905 тис.грн. на кінець 2024 р.,

тобто у два рази. Тобто відбувається капіталізація майна, що є ознакою скорочення обсягу господарської діяльності. Це викликано початком повномасштабної війни рф проти України у лютому 2022 р.

Узагальнюючи тенденції змін у складі та структурі капіталу, можемо констатувати наступне: підприємство має власний фінансовий ресурс, за рахунок якого структура капіталу свідчить про достатній рівень фінансової стійкості, це – нерозподілений прибуток; на початок 2022 р. його обсяг становить 174237 тис.грн.; на кінець 2024 р. – 75630 тис.грн., тобто відбулось покриття 98607 тис.грн. збитків від господарської діяльності; за рахунок нерозподіленого прибутку впродовж 2022 – 2024 рр. підприємство характеризується стійкою структурою капіталу; питома вага поточних зобов'язань впродовж досліджуваного періоду зросла з 18,4% на кінець 2022 р. до 24,9% на кінець 2024 р., але така питома вага поточних зобов'язань не є критичною з точки зору фінансової стійкості.

До основних тенденцій змін фінансових результатів доцільно віднести такі зміни: починаючи з 2022 р. спостерігається стрімке падіння чистого доходу від реалізації продукції; у 2022 – 2024 рр. не вдалось відновити обсяги господарської діяльності до рівня 2021 р.; підприємство має фінансові можливості формування прибутку лише на рівні валового прибутку; у період 2022 – 2024 рр. підприємство має збитки на рівні операційної діяльності та на рівні чистого прибутку.

Продуктивність праці – виключно економічний показник, який свідчить про кількість продукції, виробленої одним працівником за рік. На початок 2022 року він дорівнює 1383,7 тис.грн. на одну особу, а вже на кінець 2024 р. – лише 547,6 тис.грн. на одну особу, тобто бачимо дійсно звуження обсягу господарської діяльності. Також негативні тенденції щодо звуження обсягу господарської діяльності позначились і на показникові фондовіддачі. На початок 2022 р. він дорівнює 6,863, а на кінець 2024 р. – лише 1,568, тобто суттєво знижується ефективність використання основних засобів у господарській діяльності, тобто відбувається недозавантаження виробничих

потужностей підприємства. Така економічна ситуація призводе до зростання частки постійних витрат в собівартості одиниці продукції і може при падінні обсягів виробництва призводити до економічних збитків. Таку ситуацію ми і спостерігаємо у досліджуваного підприємства.

Всі показники рентабельності мають від'ємне значення впродовж усього досліджуваного періоду, лише показник рентабельності продукції має позитивне значення, він розраховується за валовим прибутком, який є позитивною величиною впродовж 2021 – 2024 рр. Отже, підприємство має всі ознаки банкрутства, тому ПрАТ «Запоріжсклофлюс» потребує розробки антикризової стратегії.

РОЗДІЛ 3
УДОСКОНАЛЕННЯ ПОТОЧНОГО СТАНУ ПрАТ «ЗАПОРІЖСКЛОФЛЮС» В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ В УКРАЇНІ

3.1. Стратегічні орієнтири антикризового управління майном ПрАТ «Запоріжсклофлюс» під час повномасштабної війни

Система управління майном підприємства – важливий елемент підвищення ефективності діяльності підприємства, оскільки розробка та впровадження раціональних підходів в управлінні майном забезпечують надійну фінансову стійкість, кредитоспроможність, інвестиційну привабливість підприємств. Налагоджений механізм управління майном передбачає, зокрема: чітку постановку цілей і завдань управління майном, а також контроль за їх дотриманням у плановому періоді; удосконалення методики визначення і економічного аналізу ефективності використання всіх видів майна; розроблення напрямів оптимізації процесу управління майном, а також їх аналізу і впровадження; використання у процесі управління майном економічних методів та моделей, зокрема під час аналізу і планування; розроблення методики оперативного управління високоліквідними обіговими майном; розроблення загальної стратегії управління майном; орієнтацію на використання внутрішніх важелів впливу на процес управління майном.

Управління майном підприємства скероване на вирішення таких основних завдань: формування достатнього обсягу фінансових ресурсів, що забезпечить необхідні темпи економічного розвитку підприємства; оптимізація розподілу сформованого капіталу за видами діяльності та напрямами використання; забезпечення умов досягнення максимальної дохідності майна при запланованому рівні фінансового ризику; забезпечення мінімізації фінансових ризиків, пов’язаних з використанням майна, при запланованому рівні їх дохідності; забезпечення постійної фінансової

рівноваги підприємства у процесі його розвитку; забезпечення достатньої фінансової гнучкості підприємства; оптимізація оборотності активів (елементів майна); забезпечення своєчасного реінвестування доходів.

Вдосконалення системи управління майном підприємства, зокрема їх формування та використання, набувають особливого значення, оскільки створення та розвиток необхідної фінансової ресурсної бази є важливою умовою сталого економічного зростання. Під час розроблення фінансової політики підприємства потрібно вибрати таку структуру майна, яка при найнижчій вартості капіталу дасть можливість збільшити ринкову вартість економічної одиниці. Оптимальною є така структура майна, яка дасть змогу звести до мінімуму середньозважену вартість капіталу і, водночас, підтримати кредитну репутацію підприємства на рівні, що сприяє залученню додаткових фінансових ресурсів на прийнятних умовах. Структуру майна підприємства необхідно безпосередньо пов’язувати з мобілізацією капіталу, оскільки це взаємопов’язані та невіддільні категорії. Тобто, можна стверджувати, що управління майном підприємства в значній мірі є управлінням його капіталом, оскільки сформований капітал підприємства завжди інвестується надалі в його активи.

Загалом, політика управління майном підприємства включає управління оборотними і необоротними майном. Головним в управлінні необоротними майном є їх своєчасне оновлення та підвищення ефективності використання. Головним в управлінні оборотними активами є забезпечення безперебійності виробничого процесу, прискорення оборотності активів, забезпечення ліквідності оборотних активів, підвищення рентабельності оборотних активів та мінімізація ризиків і втрат. В сучасних умовах підприємствам необхідно проводити більш ефективну політику з управління активами, їх складом і структурою, а особливо збільшити рентабельність операційних необоротних активів за рахунок підвищення середньої вартості операційних необоротних активів та збільшити період їх обороту. Стосовно підвищення ефективності використання оборотних активів підприємства потрібно скорочувати

тривалість операційного циклу за рахунок прискорення оборотності запасів та готової продукції.

Взагалі, управління майном передбачає розгляд їх двох складових – необоротні активи та оборотні активи. Для підвищення ефективності управління необоротними активами підприємства необхідно здійснити наступне:

– оптимізувати склад і структуру основних засобів підприємства;

– покращити технічний стан основних засобів шляхом введення в експлуатацію нового обладнання й устаткування, проведення реконструкції та модернізації застарілого устаткування, що забезпечить швидке оновлення активної частини основних виробничих фондів;

– обрати альтернативні джерела фінансування основних засобів, які найбільш вигідні для підприємства;

– підвищити фондовіддачу шляхом освоєння нових потужностей;

– обрати оптимальні методи нарахування амортизації, які сприятимуть реалізації економічної та науково-технічної стратегії підприємства;

– придбати основні засоби за схемою фінансового лізингу, яка має переваги у порівнянні з банківським кредитом.

Для забезпечення ефективного управління оборотними активами підприємства необхідно здійснити наступне:

– оптимізувати склад та структуру оборотних активів за допомогою прискорення їх оборотності в цілому та окремих їх елементів зокрема;

– оптимізувати розмір грошових коштів шляхом проведення постійного контролю за розміром оборотних активів у грошовій, абсолютно ліквідній формі, а також через забезпечення відповідної частини високоліквідних активів у формі поточних фінансових інвестицій та інших активів, які, при необхідності, можуть швидко трансформуватись у грошові кошти, дасть можливість підтримувати на належному рівні платоспроможність підприємства;

– оптимізувати запаси підприємства шляхом оцінки загальної потреби в сировині на плановий період, періодичного уточнення оптимальної партії замовлення сировини, регулярного контролю умов зберігання запасів; – оптимізувати структуру товарів шляхом скорочення випуску товарів із низькою рентабельністю та збільшити випуск товарів, що мають позитивну рентабельність і належний рівень попиту;

– оптимізувати рівень дебіторської заборгованості шляхом проведення контролю за станом розрахунків з дебіторами, оцінки платоспроможності та ділової репутації дебіторів, страхування ризиків, тощо;

– скоротити тривалість фінансового циклу шляхом прискорення обороту виробничих запасів та дебіторської заборгованості й некритичного сповільнення оборотності кредиторської заборгованості підприємства постачальникам;

– підвищити рівень рентабельності підприємства шляхом своєчасного використання тимчасово вільних залишків грошових активів для формування ефективного портфеля поточних фінансових інвестицій.

На підставі концептуального обгрунтування доцільності управління майном ПрАТ «Запоріжсклофлюс», нами розроблено політику управління майном в контексті антикризової господарської діяльності (рис. 3.1).

Безпекова господарська діяльність ПрАТ «Запоріжсклофлюс» може бути забезпечена через врахування воєнних ризиків, які значно посилюють уразливість суб’єктів господарювання. Тому, для забезпечення безпекової діяльності, необхідно застосовувати ефективні стратегії ризик-менеджменту та адаптації до нових економічних реалій. Управління ризиками в умовах воєнного стану є складним процесом, оскільки підприємства стикаються з непередбачуваними ситуаціями, які можуть змінюватися швидко і мати серйозні наслідки для їхньої діяльності. У відповідь на військові ризики підприємствам потрібно розробляти певні стратегії для мінімізації негативного впливу на свою діяльність [33 – 37].

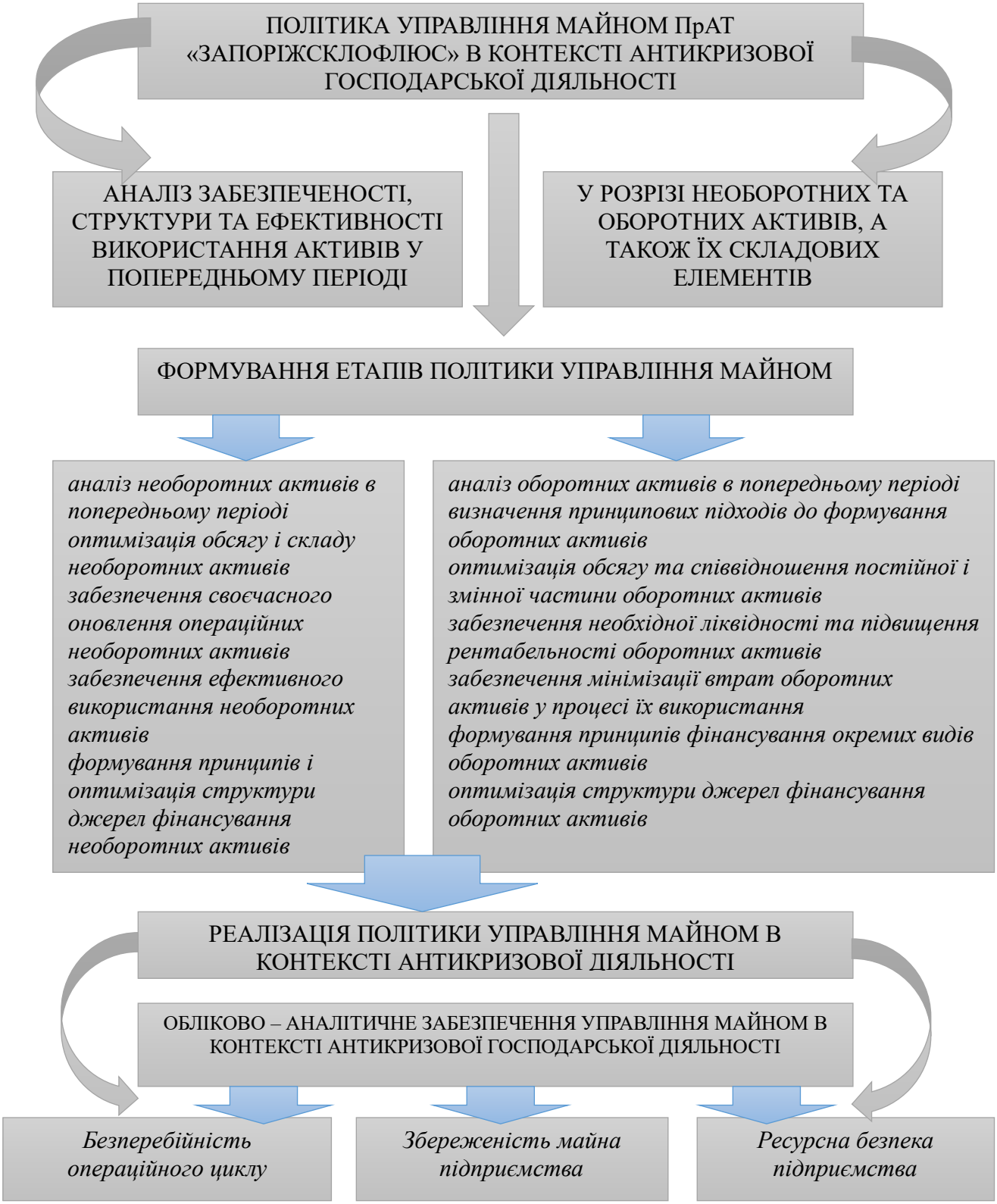

Рис. 3.1. Політика управління майном ПрАТ «Запоріжсклофлюс» в контексті антикризової господарської діяльності

Це можуть бути:

1) адаптація виробничих потужностей та переналаштування діяльності. Підприємства, що знаходяться в зонах активних бойових дій, змушені переносити виробництво в більш безпечні регіони або адаптувати свої потужності до нових умов. Це може бути пов’язано з необхідністю перепрофілювання виробництва на інші товари чи послуги, зокрема на продукцію, що користується підвищеним попитом в умовах війни (наприклад, військова техніка, засоби захисту, продукти харчування тощо);

2) диверсифікація ринків і джерел постачання. Оскільки бойові дії порушують традиційні канали постачання, підприємства повині шукати нові шляхи для закупівлі сировини та розширювати свої ринки збуту. Вони можуть налагоджувати нові торгові відносини з іншими країнами або компаніями, що можуть бути надійними постачальниками в умовах війни;

3) використання технологічних рішень та автоматизація процесів. Сучасні підприємства вдаються до застосування цифрових технологій для зменшення залежності від фізичних ресурсів та персоналу. Інтернет-магазини, автоматизовані виробничі лінії, системи дистанційного керування та інші технологічні інновації дозволяють бізнесу залишатися конкурентоспроможним навіть під час воєнного конфлікту.

Згідно з останніми дослідженнями, підприємства реагують на воєнні ризики через кілька стратегій, які можна поділити на: консервативну, агресивну та гнучку. Підприємства, що дотримуються *консервативної моделі*, намагаються мінімізувати свою активність у кризовий період, зменшуючи обсяги виробництва, інвестицій та нових проєктів. Вони зосереджуються на збереженні ліквідності та відкладенні ризикованих рішень до стабілізації ситуації. Підприємства, які обирають *агресивну стратегію*, намагаються використовувати ситуацію на свою користь. Вони можуть збільшити обсяги виробництва в тих сегментах, де попит збільшується через військову ситуацію (наприклад, виробництво медичних засобів, засобів індивідуального захисту тощо), або спробувати завоювати нові ринки за рахунок конкурентних переваг.

Багато підприємств в умовах війни комбінують елементи консервативної та агресивної моделей. Вони зберігають гнучкість в управлінських рішеннях, дозволяючи швидко адаптуватися до зміни умов господарювання, і намагаються балансувати між ризиками та можливостями, знижуючи витрати, водночас не відмовляючись від можливості швидко реагувати на ринкові зміни.

Для ефективного управління підприємства повинні мати чітку стратегію управлінських дій для зменшення негативного впливу воєнних ризиків, яка може включає такі ключові етапи:

– *оцінка ризиків та сценаріїв дій*. Першим кроком є оцінка потенційних ризиків, що виникають в умовах війни. Це може включати аналіз ймовірних ситуацій, таких як знищення інфраструктури, порушення каналів постачання, зміни валютного курсу та ін.

– *розробка плану дій*. На основі оцінки ризиків створюється план, який включає різні стратегії реагування в залежності від того, який ризик виникає. Це можуть бути стратегії переналаштування виробництва, забезпечення ліквідності, пошук нових партнерів або каналів постачання.

– *впровадження сучасних технологій для підтримки безперервної діяльності*. Використання інноваційних технологій, таких як автоматизовані системи управління, онлайн-інструменти для комунікації з клієнтами та постачальниками, допомагають підтримувати діяльність підприємств в умовах кризи.

– *моніторинг і корекція стратегії.* Після впровадження плану важливо регулярно моніторити ефективність стратегії та коригувати її відповідно до змін у зовнішньому середовищі, зокрема в умовах воєнних дій.

Отже, нами обгрунтовано доцільність та запропоновано політику управління майном ПрАТ «Запоріжсклофлюс» у контексті забезпечення антикризової господарської діяльності. Ця політика передбачає управління майном за двома складовими – необоротні та оборотні активи; реалізація запропонованої політики враховує обліково – аналітичне забезпечення, яке

включає безперебійність операційного циклу, збереженість майна та забезпечення ресурсної безпеки підприємства. Також, важливою складовою в управлінні майном ПрАТ «Запоріжсклофлюс» є врахування воєнних ризиків, що здійснюють негативний вплив на господарську діяльність і розробка відповідної стратегії управління ними. Ми вважаємо, що тільки такий комплексний підхід дозволить зберегти майнові цінності підприємства та адаптуватись до ризикованих умов функціонування під час війни.

3.2. Вектори державної промислової політики для підприємств промисловості в умовах війни та повоєнної відбудови

ПрАТ «Запоріжсклофлюс» - підприємство, яке продовжує свою роботу у прифронтовому місті Запоріжжя і потерпає від руйнувань інфраструктури, втрати трудового потенціалу, втрати замовників тощо, тому державна підтримка підприємства є єдиним механізмом збереження його працездатності.

Рівень конкурентоспроможності промислової продукції України в умовах війни істотно знизився, це пов'язано з низкою факторів. Через бойові дії та закриття підприємств починаючи з 2022 р. виробництво промислової продукції в Україні скоротилося на 45% [38, с. 46]. Це призвело до зменшення пропозиції на внутрішньому та зовнішньому ринках, що негативно вплинуло на конкурентоспроможність продукції. Ціни на сировинні матеріали та енергоносії, які є основними затратами для промислових підприємств, різко зросли, що призвело до підвищення собівартості продукції. Через війну Україна втратила доступ до своїх традиційних ринків збуту, а саме країна-агресор. Це призвело до необхідності пошуку нових ринків збуту, що вимагає додаткових зусиль та витрат. Незважаючи на ці фактори, деякі галузі української промисловості демонструють високу конкурентоспроможність. Україна є одним із найбільших виробників зернових культур у світі [39, с. 2]. В умовах війни українські аграрії продовжують працювати та експортувати

свою продукцію на світові ринки. Також Україна є одним із провідних виробників сільськогосподарської техніки і має значний потенціал у виробництві військової техніки.

В умовах війни інфраструктура промисловості України зазнає серйозних викликів та пошкоджень. Конфлікт призвів до значних руйнувань та втрат в промисловому секторі країни. Багато об'єктів інфраструктури, таких як заводи, заводи, електростанції та транспортні комунікації, стали об'єктами нападів та пошкоджень через військові дії. Відбувається систематичне обстрілювання та знищення промислових об'єктів, що призводить до припинення виробництва та зниження загального виробництва в країні. Крім того, військові дії порушують логістику та транспортні маршрути, що ускладнює постачання сировини та доставку готової продукції.

До основних напрямів державної промислової політики в умовах війни та повоєнної відбудови варто віднести наступні.

1. *Визначення на державному рівні та послідовна реалізація пріоритетів сфокусованої підтримки стратегічних галузей промисловості в умовах дефіциту ресурсів у період війни та в умовах повоєнної відбудови*. Необхідно ініціювати консультації провідними міжнародними донорами щодо фінансування відновлення та реструктуризації промислового виробництва за напрямами спеціалізації стратегічних галузей промисловості у програмах повоєнної відбудови; залучити до проєкту Плану відновлення України національну програму розвитку промислових R&D та технологій; доповнити перелік інвестиційних проєктів у рамках національної програми «Розвиток секторів економіки з доданою вартістю» проєктами у стратегічних галузях промисловості [40].

2. *Стимулювання інвестиційної діяльності у промисловості, орієнтованої на структурну перебудову економіки з пріоритетами розвитку переробних виробництв, створення нових робочих місць.* Для цього необхідно вжити наступних заходів: здійснювати аналіз ефективності реалізації Програми (кредитування підприємств промисловості на інвестиційні цілі),

критеріями якої можуть бути, зокрема, результати співставлення показників державних видатків на Програму і бюджетних надходжень від впроваджених інвестиційних проєктів, а також досягнення макроекономічних цілей (кількість створених робочих місць, обсяги реалізованої продукції, зокрема інноваційної, тощо); оприлюднювати на сайті Міністерства економіки не лише кількісні показники реалізації Програми (кількість підприємців, які отримали кредити, суми кредитів), як це здійснюється нині, але й якісні – у вигляді результатів проведеного аналізу; за результатами аналізу ефективності реалізації Програми розробити додаткові, доступні й привабливі для учасників, умови кредитування; розглянути можливість внесення змін до Податкового кодексу України у частині запровадження визнаних у світовій практиці податкових пільг для підприємств промисловості, які інвестують кошти в основний капітал, зокрема: формування спеціальних інвестиційних резервів; уведення інвестиційних надбавок; пільг на реінвестування; інноваційного інвестування; сприяти залученню іноземних інвестицій та коштів структурних фондів ЄС у розбудову індустріальних парків, зокрема у спосіб створення транскордонних парків з країнами ЄС із розміщенням об’єктів критичної інфраструктури на території цих країн для гарантування безпеки [41].

3. *Підтримання адаптивності та функціональності виробничих ланцюгів у промисловості для забезпечення стійкості промислового виробництва в умовах посилення внутрішніх і зовнішніх загроз та викликів*, що потребує вжити наступних заходів: визначити механізми підтримки стабільного енергозабезпечення підприємств, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави, зокрема у спосіб розроблення та підтримки проєктів з автономізації енергозабезпечення та енергоефективності; гарантувати стабільне забезпечення промисловості критичною сировиною та матеріалами завдяки державному співфінансуванню проєктів розвідки, видобутку та первинного перероблення покладів / запасів критичної сировини; диверсифікації та убезпеченню ланцюгів імпортних постачань критичної

сировини та матеріалів, що не можуть у достатній кількості вироблятися в Україні; збільшенню вторинного використання сировини; квотуванню експорту первинної необробленої критичної сировини з України; сприяти стійкості виробничих ланцюгів у промисловості у спосіб консультативної та фінансової підтримки галузевих асоціацій виробників, промислових кластерів (зокрема на базі індустріальних та технопарків), створення вертикально інтегрованих корпорацій, які об'єднуватимуть пошукові, видобувні й переробні активи; запровадити ризик-орієнтований підхід та системи раннього виявлення ризиків функціонування виробничих ланцюгів у галузях промисловості у спосіб регулярних консультацій та нарад з представниками таких галузей; ініціювати залучення міжнародної фінансової допомоги та технологій у створення та розвиток інноваційних стартапів у сфері забезпечення кібербезпеки виробничих ланцюгів у промисловості в умовах підвищеної воєнної небезпеки, зокрема спільних підприємств з країнами ЄС, де кібербезпеку визначено однією з критичних залежностей від імпорту з третіх країн.

4. *Стимулювання вторинного перероблення сировинних ресурсів,* що зменшуватиме використання невідновлюваної сировини у промисловому виробництві, формуватиме ресурс для відновлення зруйнованої інфраструктури та енергетичного забезпечення країни, сприятиме пришвидшеній інтеграції України до європейського порядку денного «зеленого курсу». Для цього необхідно: організувати проведення комплексної оцінки потенціалу перероблення промислових відходів та побічних продуктів виробництв АПК, добувної, металургійної, хімічної промисловості із залученням профільних асоціацій та НДІ, визначити перспективні напрями вторинного перероблення для виробництва кінцевої промислової продукції з урахуванням потреб відновлення (будівельних матеріалів, добрив, біопалива тощо); стимулювати залучення наявних потужностей з перероблення вторсировини до перероблення відходів руйнування, будівництва та знесення, зокрема у спосіб компенсації державою витрат на їхнє сортування,

транспортування та зберігання у разі використання утвореної продукції перероблення для потреб відновлення; ініціювати у територіальних громадах пілотні проєкти створення міні-виробництв будівельної продукції з відходів руйнування за переліком продукції, визначеним у Додатку 1 до Порядку поводження з відходами [42], що утворились у зв'язку з пошкодженням (руйнуванням) будівель та споруд унаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій або проведенням робіт з ліквідації їх наслідків; забезпечити співфінансування таких виробництв коштами Державного, місцевих бюджетів та міжнародних донорів.

5. *Подальше адаптування українського законодавства до європейських норм і вимог, поглиблення інтеграції українського бізнесу до ринків ЄС [41], запровадження «промислового безвізу», пришвидшення секторальної інтеграції.* Для цього варто реалізувати наступні заходи: сприяти якнайшвидшому укладанню угоди АСАА; розширити дію угоди на інші перспективні галузі; наприклад, залучення фармацевтичного сектора до додатку III УА надасть поштовху для його розвитку (через визнання українських сертифікатів GMP в ЄС), й у перспективі позитивно вплине на зниження цін на ліки для українських споживачів; перевагами для ЄС тут є розширення асортименту якісних ліків за конкурентними цінами; ініціювати діалог з європейською стороною стосовно надання окремої допомоги на відновлення і розбудову потенціалу інфраструктури технічного регулювання (унаслідок бойових дій частка інституцій цієї сфери зазнала руйнувань і збитків у вигляді пошкодження приміщень, виведення з ладу випробувального та метрологічного обладнання, втрат персоналу); залучити до порядку денного партнерства України з ЄС у рамках упровадження підписаного 13.07.2021 р. Меморандуму про стратегічне партнерство у сировинній галузі проєкти розвитку перероблення стратегічних корисних копалин, що сприятиме залученню фінансової, експертної та технологічної підтримки ЄС для відновлення / модернізації / створення відповідних виробництв на території України; розробити нормативно-правову базу для систематичного оцінювання

ефективності ведення господарської діяльності та виконання інвестиційних зобов'язань інвесторами, що реалізують в Україні проєкти з видобутку та перероблення стратегічних корисних копалин, з урахуванням положень Регламенту ЄС 2019/452, що встановлює рамковий механізм скринінгу (перевірки) прямих іноземних інвестицій; запропонувати міжнародним фінансовим організаціям, котрі фінансують відновлення України, проєкти грантових програм для іноземних інвесторів, що розвиватимуть не лише видобуток, а й внутрішнє перероблення стратегічних корисних копалин з дотриманням високих екологічних стандартів та створенням робочих місць на території України.

Нові якості української промисловості мають відповідати пріоритетам європейської промислової політики, на порядку денному якої перебувають такі фактори конкурентоспроможності як енергоефективність, цифровізація, відповідність принципам сталого розвитку і циркулярної економіки, ресурсоефективного та «зеленого» виробництва. Така відповідність дасть виробникам змогу випускати продукцію, сертифіковану за європейськими стандартами, бути долученими до глобальних ланцюгів створення доданої вартості, налагоджувати співробітництво з європейськими партнерами та мінімізувати фінансові ризики, які можуть привести до кризи втрати капіталу та бізнесу в цілому. Для України, незважаючи на широку підтримку з боку міжнародного співтовариства, у тому числі фінансову, стратегічні напрями для інноваційної реструктуризації промисловості ще не визначені. Навіть при наявності Плану повоєнного відновлення, ініціативи, які виникають від представників промислового сектору, є розрізненими і не забезпечують комплексного підходу до стратегії відновлення промисловості на основі інновацій. Розробка економічної політики грає важливу роль у розвитку країни, оскільки вона формує інституційні та правові рамки для впливу на дії ключових учасників. Це слугуватиме стимулом для позитивного руху в напрямку інноваційного розвитку промисловості. Для досягнення стратегічних цілей відновлення промисловості, потрібно переходити від

реактивної політики, яка реагує на поточні суспільні проблеми, до проактивної стратегії, яка передбачає цілеспрямовану дію та планування [43, 44].

Отже, векторами державної підтримки промисловості в умовах війни повинні стати: забезпечення безперервності виробництва та постачання товарів і послуг для потреб Збройних Сил України, населення та економіки країни; збереження та відновлення виробничих потужностей, створення нових робочих місць; модернізація промислового сектору, підвищення його конкурентоспроможності. Відповідно до цих цілей, державна підтримка промисловості повинна вирішувати такі завдання: надання фінансової допомоги підприємствам, які постраждали внаслідок війни; стимулювання інвестицій у промисловість; забезпечення доступу підприємств до сировини, матеріалів та обладнання; підтримка розвитку інноваційної діяльності.

3.3. Державний інструментарій підтримки бізнесу під час війни

У 2025 р., в результаті продовження дії воєнного стану в Україні, формується система комплексної державної підтримки підприємництва, що передбачає інтеграцію: фінансових механізмів (субсидії, гранти, програми релокації та підтримка аграрного сектора); дерегуляційних ініціатив та цифрових інструментів для взаємодії держави з бізнесом. Впровадження інтегрованих довкіллєвих дозволів, розвиток цифрових сервісів (зокрема «Пульс») сприяє підвищенню ефективності й конкурентоспроможності бізнесу та зменшенню негативного впливу на довкілля. Крім цього, послідовне зміцнення інституційного діалогу між державою та бізнесом шляхом цифровізації комунікацій підвищує прозорість, швидкість реагування та якість ухвалення рішень. Це створює умови для стійкого економічного відновлення й залучення інвестицій.

Підвищенню рівня економічної стабільності сприяли такі заходи щодо підтримки підприємництва.

1. *Фінансова підтримка бізнесу в прифронтових регіонах*. Уряд ухвалив комплексну програму підтримки 10 регіонів, що передбачає субсидії та гранти для аграріїв, бронювання критично важливих працівників, а також релокацію МСП з постраждалих областей за підтримки міжнародних партнерів.

2. *Державна підтримка аграрного сектора.* Оновлено механізми компенсацій для аграріїв і водокористувальних компаній на прифронтових територіях: покриття до 50 % витрат на будівництво та реконструкцію меліоративних систем, а також додаткове фінансування тваринництва – до 25 % витрат на будівництво або модернізацію ферм і доїльних залів.

3. *Дерегуляція та модернізація промисловості.* Закон «Про інтегроване запобігання та контроль промислового забруднення» [46] запроваджує інтегровані довкіллєві дозволи, які можна отримати через Єдину екологічну платформу «ЕкоСистема», упроваджує європейські стандарти та консультаційний діалог з бізнесом, що сприяє конкурентоспроможності підприємств та залученню інвестицій.

4. *Цифрові інструменти взаємодії держава – бізнес.* Розширено доступ до сервісу «Пульс», який дає змогу підприємцям залишати повідомлення про бар'єри для ведення бізнесу, отримувати оперативну реакцію влади. Це підвищує ефективність управління та сприяє системному подоланню проблем бізнесу.

З огляду на зазначене, органам державної влади доцільно рекомендувати: впровадити автоматичний добір програм за регіоном, галуззю й типом підприємства, а також механізм моніторингу ефективності реалізації фінансової допомоги. Розробити спеціалізовані кредитно-грантові продукти для підтримки релокації МСП, модернізації меліоративних систем та розвитку тваринництва; розробити механізми оцінки ефективності відновлення та модернізації меліоративних об'єктів і систем поливу; забезпечити консультаційні послуги для підприємств щодо проходження нових дозвільних процедур і впровадження найліпших доступних технологій; розширити

функціонал сервісу «Пульс», забезпечити системний збір, аналіз та передання звернень бізнесу до відповідних органів, а також інтеграцію з регіональними адміністраціями для оперативного реагування та формування аналітики; створити міжвідомчий центр для відстеження результатів реалізації програм підтримки бізнесу, запровадити KPI щодо рівня зайнятості, обсягів виробництва, а також зростання податкових надходжень.

15 серпня 2025 р. Уряд прийняв перший пакет комплексної програми підтримки прифронтових регіонів. Вона охоплює 10 регіонів і є комплексною десятирічною ініціативою, яка складається з кількох пріоритетів – люди, житло, безпека, бізнес та здоров'я. Програма, зокрема, передбачає переваги для підприємців. Заплановано субсидії та гранти для аграріїв, бронювання від 75 до 100 % військовозобов'язаних працівників критично важливих підприємств.

Альянс стійкості МСП, створений під час Ukraine Recovery Conference-2024 в Берліні, об'єднує ресурси міжнародних партнерів для підтримки малого та середнього бізнесу в умовах війни та відновлення. У серпні українським підприємцям доступні нові можливості від Програми грантів [47], яку реалізує ЄБРР за підтримки урядів Швейцарії та США через Small Business Impact Fund, на релокацію МСП з найбільш постраждалих регіонів у безпечніші області України. Сума гранту до 30 000 євро відшкодовує підтверджені витрати: транспортування обладнання, сировини та готової продукції; пакування, демонтаж і монтаж, ремонт та калібрування обладнання; оренду приміщень (до одного місяця); інженерні й будівельні роботи; а також купівлю чи лізинг обладнання. Пріоритет надано виробничим компаніям. За наявності документів підтримка доступна ще й на етапі планування релокації.

Набрав чинності Закон України «Про інтегроване запобігання та контроль промислового забруднення» [46] від 8 серпня 2025 р. Цим законом імплементуються положення Директиви 2010/75/ЄС про промислові викиди – відтак запроваджено сучасні євроінтеграційні підходи до запобігання й

зменшення промислового забруднення. Законом запроваджується нова дозвільна процедура, якою передбачено:

- впровадження європейських стандартів у промисловості, включно з модернізацією промислових об'єктів та застосуванням найліпших доступних технологій і методів управління;
- дерегуляцію та інтегрований підхід до контролю промислового забруднення: замість трьох окремих дозволів – на спецводокористування, викиди в атмосферу та управління відходами – підприємства отримуватимуть єдиний інтегрований довкіллєвий дозвіл;
- цифровізацію дозвільних процедур через створення Єдиного державного реєстру інтегрованих довкіллєвих дозволів, що дасть змогу оформлювати всі дозволи онлайн;
- перехідний період для наявних промислових об'єктів, що забезпечить умови для поступового переходу на нову систему дозволів та впровадження передових доступних технологій і методів управління;
- діалог з бізнесом, який передбачає консультації для підприємств щодо проходження нової дозвільної процедури.

Запровадження інтегрованих довкіллєвих дозволів модернізує українську промисловість, створюючи прозору, ефективну та цифрову систему. Вона дає можливість бізнесу працювати за європейськими екологічними стандартами, підвищує конкурентоспроможність підприємств, зменшує вплив на довкілля та відкриває нові інвестиційні можливості. Уряд ухвалив усі нормативні акти для запуску Закону та створив ІТ-систему для видання інтегрованих довкіллєвих дозволів на Єдиній екологічній платформі «ЕкоСистема».

Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України й далі впроваджує цифрову трансформацію взаємодії з бізнесом [48], створивши зворотний зв'язок через віджет «Пульс» на сайті Мінекономіки та портал електронних сервісів, де підприємці можуть повідомляти про перешкоди в діяльності, а саме: залишати повідомлення про перешкоди в бізнесі;

аналізувати проблеми за регіонами та секторами; забезпечувати швидке реагування влади та напрацювання рішень.

Раніше «Пульс» був доступний у кабінеті платника податків на порталі Державної податкової служби у формі віджета, що дозволяло підприємцям швидко залишати оцінки та коментарі без виходу з онлайн-кабінету. Паралельно в шести регіонах України «Пульс» функціонує як повноцінна CRM-система для оброблення звернень, що дає обласним військовим адміністраціям можливість не лише отримувати сигнали від бізнесу, а й системно їх опрацьовувати – аналізувати, передавати до відповідних органів, відстежувати реакцію та формувати аналітику для ухвалення рішень. Тепер інструмент доступний на сайті Мінекономіки – це є ще одним кроком до створення єдиного зручного середовища для бізнесу.

Україна входить у нову епоху, де сила бізнесу визначається не масштабом, а здатністю мислити швидко, діяти гнучко й приймати рішення під тиском невизначеності. Фактично майбутнє творять ті, хто не боїться рухатися вперед попри втому й виклики. Наше дослідження підтверджує: понад половина українських керівників сьогодні усвідомлюють, що їхня ключова роль – не лише реагувати на ризики, а й вчасно їх побачити, пріоритезувати та обернути на можливості. У час, коли історія прискорюється, виживають не найсильніші, а ті, хто здатний переосмислювати себе швидше за обставини. Саме так формується новий лідерський код України — код стійкості, відповідальності та далекоглядності.

Отже, виклики породжують можливості, а українські підприємці – здатні перетворювати кризу на можливості. Важливо, щоб підприємці, державні органи та міжнародні партнери об’єднали зусилля для створення стабільних умов ведення бізнесу в умовах воєнної нестабільності. Лише спільними зусиллями можливо закласти фундамент для економіки, що зможе адаптуватися до викликів і підтримати процес відновлення.

Висновки до розділу 3

На підставі концептуального обгрунтування доцільності управління майном ПрАТ «Запоріжсклофлюс» розроблено політику управління майном в контексті антикризової господарської діяльності. Безпекова господарська діяльність ПрАТ «Запоріжсклофлюс» може бути забезпечена через врахування воєнних ризиків, які значно посилюють уразливість суб'єктів господарювання. Тому, для забезпечення безпекової діяльності, необхідно застосовувати ефективні стратегії ризик-менеджменту та адаптації до нових економічних реалій. Управління ризиками в умовах воєнного стану є складним процесом, оскільки підприємства стикаються з непередбачуваними ситуаціями, які можуть змінюватися швидко і мати серйозні наслідки для їхньої діяльності. У відповідь на військові ризики підприємствам потрібно розробляти певні стратегії для мінімізації негативного впливу на свою діяльність.

Обгрунтовано доцільність та запропоновано політику управління майном ПрАТ «Запоріжсклофлюс» у контексті забезпечення антикризової господарської діяльності. Ця політика передбачає управління майном за двома складовими – необоротні та оборотні активи; реалізація запропонованої політики враховує обліково – аналітичне забезпечення, яке включає безперебійність операційного циклу, збереженість майна та забезпечення ресурсної безпеки підприємства. Також, важливою складовою в управлінні майном ПрАТ «Запоріжсклофлюс» є врахування воєнних ризиків, що здійснюють негативний вплив на господарську діяльність і розробка відповідної стратегії управління ними. Ми вважаємо, що тільки такий комплексний підхід дозволить зберегти майнові цінності підприємства та адаптуватись до ризикованих умов функціонування під час війни.

Векторами державної підтримки промисловості в умовах війни повинні стати: забезпечення безперервності виробництва та постачання товарів і послуг для потреб Збройних Сил України, населення та економіки країни; збереження та відновлення виробничих потужностей, створення нових

робочих місць; модернізація промислового сектору, підвищення його конкурентоспроможності. Відповідно до цих цілей, державна підтримка промисловості повинна вирішувати такі завдання: надання фінансової допомоги підприємствам, які постраждали внаслідок війни; стимулювання інвестицій у промисловість; забезпечення доступу підприємств до сировини, матеріалів та обладнання; підтримка розвитку інноваційної діяльності.

Україна входить у нову епоху, де сила бізнесу визначається не масштабом, а здатністю мислити швидко, діяти гнучко й приймати рішення під тиском невизначеності. Фактично майбутнє творять ті, хто не боїться рухатися вперед попри втому й виклики. Наше дослідження підтверджує: понад половина українських керівників сьогодні усвідомлюють, що їхня ключова роль – не лише реагувати на ризики, а й вчасно їх побачити, пріоритезувати та обернути на можливості. У час, коли історія прискорюється, виживають не найсильніші, а ті, хто здатний переосмислювати себе швидше за обставини. Саме так формується новий лідерський код України — код стійкості, відповідальності та далекоглядності.

Отже, виклики породжують можливості, а українські підприємці – здатні перетворювати кризу на можливості. Важливо, щоб підприємці, державні органи та міжнародні партнери об’єднали зусилля для створення стабільних умов ведення бізнесу в умовах воєнної нестабільності. Лише спільними зусиллями можливо закласти фундамент для економіки, що зможе адаптуватися до викликів і підтримати процес відновлення.

ВИСНОВКИ

Система економічної діагностики суб’єкта господарювання в сучасних умовах виступає важливою складовою забезпечення ефективного функціонування підприємства. Це обґрунтовано тим, що: економічна діагностика охоплює переважну частину аспектів функціонування підприємства, які потребують індивідуалізації управління; економічна діагностика відіграє одну з провідних ролей у забезпеченні ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства; економічна діагностика дозволяє здійснити не лише комплексний аналіз фінансово-майнового стану підприємства, встановити фактори внутрішнього та зовнішнього впливів, але і визначає стратегічні пріоритети його подальшого функціонування. Діагностика виявляє проблеми, що обумовлені особливостями зовнішнього середовища і характерним взаємозв‘язком з ним. Також вона фіксує відхилення від норми параметрів, які визначають ефективну діяльність підприємства. Процес діагностики внутрішнього середовища підприємства є досить складним і трудомістким, однак важливим в силу того, що його результати відіграють неабияку роль у визначенні стратегії розвитку організації та визначають кінцевий фінансовий результат діяльності підприємства.

В сучасних умовах війни в Україні достатньо складно сформувати єдину модель економічної діагностики, у відповідності до якої суб’єкти господарювання будуть розробляти відповідні плани стратегічного розвитку, саме тому вирішення цього питання знаходиться у площині особливостей функціонування кожного окремого підприємства, його сильних та слабких сторін, місії та цілей, яких воно бажає досягти з урахуванням кризи руйнувань, обмеженості доступу до фінансових ресурсів, дефіциту трудових ресурсів тощо. Разом з тим необхідність здійснення економічної діагностики у відповідності до існуючих новітніх методичних підходів з метою забезпечення

результативності функціонування суб'єкта господарювання не викликає сумнівів.

Одним з інструментів діагностики є визначення конкурентоспроможності підприємства на ринку. Він формується з показників, які використовуються для оцінки конкурентних переваг підприємства, тобто переваг які має підприємство над іншими учасниками ринку. Ключем до досягнення конкурентної переваги є визначення та вимірювання як сильних, так і слабких сторін господарської діяльності підприємства. Економічна діагностика, також відома як економетричний аналіз, є одним із способів, за допомогою якого існує можливість оцінити ефективність бізнесу. Використання економічної діагностики забезпечує швидкий спосіб перегляду фінансових даних, щоб визначити її порівняння з конкурентами та середніми показниками по галузі та для визначення конкурентоспроможності сектора на ринку за певними показниками, такими як вартість капіталу, норма прибутку та коефіцієнт окупності витрат.

На жаль, під час війни, ми не маємо можливості здійснювати повноцінний аналіз господарської діяльності за всіма перерахованими векторами аналізу, але маємо можливість здійснити повноцінний аналіз за даними фінансової звітності, тому нами запропоновано комплексний метод коефіцієнтного аналізу та аналіз фінансової звітності за даними Балансу і Звіту про фінансові результати. Отже, ефективне використання основних елементів економічної діагностики дозволяє краще зрозуміти деякі аспекти підприємницької та економічної діяльності в цілому. Таке дослідження допомагає визначити конкурентоспроможність підприємства на ринку та його здатність підвищувати рівень ефективності, стан організації, включаючи ринкові умови та показники життєздатності, продуктивності, ефективності та грошового потоку, а також кризові умови функціонування Це методологія, яка використовує економічні дані, щоб оцінити, наскільки життєздатною є підприємство в поточному економічному середовищі.

Впродовж останніх десятиліть економіка України зазнала перманентної та стрімкої деіндустріалізації, яка відбувалася на тлі зовнішніх кризових потрясінь і відсутності системної, цілеспрямованої промислової політики зі боку держави. Частка переробної промисловості у ВВП України скоротилася до 10,0%, що на 6,5 в. п. менше, ніж середньосвітовий рівень. Галузі переробної промисловості України переживають постійний брак капітальних інвестицій, що уможливлюють розширене відтворення виробництва. При цьому притік прямих іноземних інвестицій залишається вкрай незначним, а в періоди криз та воєнних потрясінь відбувається відтік раніше вкладених інвестицій за кордон. Негативний вплив на перспективи активізації господарської діяльності у переробній промисловості України чинить занепад вітчизняної науково-дослідної сфери. Внаслідок низької інноваційної активності підприємств частка високотехнологічної продукції у структурі доданої вартості переробної промисловості в Україні протягом 2012–2022 рр. впала з 9,7% до 6,8%, а товарів з технологіями вище середнього рівня – з 25,1% до 18,5%. Деіндустріалізація української економіки відбувалася, у першу чергу, внаслідок занепаду передусім наукоємних галузей, натомість діючі ринкові стимули та залучення на зовнішні ринки стимулювали передусім розвиток технологічно простіших виробництв. Слід зауважити, що ці деградаційні процеси відбуваються на тлі повномасштабної війни.

Підприємство ПрАТ «Запоріжсклофлюс» є найбільшим і єдиним виробником силікату натрію (брили) в Україні, одним з найбільших світових виробників зварювальних плавлених флюсів, а також виробником посуду з пресованого безбарвного скла. З силікату натрію власного виробництва підприємство виробляє і реалізує рідке скло, як наливом, так і фасоване. У 2022 р. попри війну в Україні, яку розв’язала рф, на підприємстві освоєно промислове виробництво спеціальних плавлених продуктів-шлаків для використання в шихті при виробництві керамічних флюсів, порошкового дроту та інших зварювальних матеріалів. Основний вид продукції підприємства – зварювальний флюс – це гранульований порошок з розміром

зерен від 0,2 до 4 мм, призначений для здійснення зварювальних процесів. Завод має унікальне обладнання для виробництва зварювальних флюсів новим способом – методом подвійного рафінування розплаву. Цей найбільш прогресивний спосіб варіння флюсів, захищений патентами, істотно поліпшив зварювально-технологічні властивості флюсів при збереженні сприятливого співвідношення якості до ціни. У 2020 р. на ПрАТ «Запоріжсклофлюс» була впроваджена інтегрована система менеджменту (ІСМ) та система екологічного менеджменту (СЕМ) згідно міжнародного стандарту ISO 14001:2015. З початком повномасштабної війни в Україні ПрАТ «Запоріжсклофлюс» працює в режимі підтримки господарської діяльності та збереження колективу підприємства.

Стійкі тенденції змін у активах підприємства можна окреслити таким чином: впродовж 2022 – 2024 рр. відбувається поступове зростання питомої ваги необоротних активів у структурі майна; така тенденція свідчить про звужування господарської діяльності; також ознаками звужування господарської діяльності є зниження обсягу виробничих запасів, реалізація готової продукції зі складів, активізація повернення дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги. В цілому обсяг майна знижується з 228674 тис.грн. на початок 2022 року до 111905 тис.грн. на кінець 2024 р., тобто у два рази. Тобто відбувається капіталізація майна, що є ознакою скорочення обсягу господарської діяльності. Це викликано початком повномасштабної війни рф проти України у лютому 2022 р.

Узагальнюючи тенденції змін у складі та структурі капіталу, можемо констатувати наступне: підприємство має власний фінансовий ресурс, за рахунок якого структура капіталу свідчить про достатній рівень фінансової стійкості, це – нерозподілений прибуток; на початок 2022 р. його обсяг становить 174237 тис.грн.; на кінець 2024 р. – 75630 тис.грн., тобто відбулось покриття 98607 тис.грн. збитків від господарської діяльності; за рахунок нерозподіленого прибутку впродовж 2022 – 2024 рр. підприємство характеризується стійкою структурою капіталу; питома вага поточних

зобов’язань впродовж досліджуваного періоду зросла з 18,4% на кінець 2022 р. до 24,9% на кінець 2024 р., але така питома вага поточних зобов’язань не є критичною з точки зору фінансової стійкості.

До основних тенденцій змін фінансових результатів доцільно віднести такі зміни: починаючи з 2022 р. спостерігається стрімке падіння чистого доходу від реалізації продукції; у 2022 – 2024 рр. не вдалось відновити обсяги господарської діяльності до рівня 2021 р.; підприємство має фінансові можливості формування прибутку лише на рівні валового прибутку; у період 2022 – 2024 рр. підприємство має збитки на рівні операційної діяльності та на рівні чистого прибутку.

Продуктивність праці – виключно економічний показник, який свідчить про кількість продукції, виробленої одним працівником за рік. На початок 2022 року він дорівнює 1383,7 тис.грн. на одну особу, а вже на кінець 2024 р. – лише 547,6 тис.грн. на одну особу, тобто бачимо дійсно звуження обсягу господарської діяльності. Також негативні тенденції щодо звуження обсягу господарської діяльності позначились і на показникові фондовіддачі. На початок 2022 р. він дорівнює 6,863, а на кінець 2024 р. – лише 1,568, тобто суттєво знижується ефективність використання основних засобів у господарській діяльності, тобто відбувається недозавантаження виробничих потужностей підприємства. Така економічна ситуація приводе до зростання частки постійних витрат в собівартості одиниці продукції і може при падінні обсягів виробництва призводити до економічних збитків. Таку ситуацію ми і спостерігаємо у досліджуваного підприємства.

Всі показники рентабельності мають від’ємне значення впродовж усього досліджуваного періоду, лише показник рентабельності продукції має позитивне значення, він розраховується за валовим прибутком, який є позитивною величиною впродовж 2021 – 2024 рр. Отже, підприємство має всі ознаки банкрутства, тому ПрАТ «Запоріжсклофлюс» потребує розробки антикризової стратегії.

На підставі концептуального обгрунтування доцільності управління майном ПрАТ «Запоріжсклофлюс» розроблено політику управління майном в контексті антикризової господарської діяльності. Безпекова господарська діяльність ПрАТ «Запоріжсклофлюс» може бути забезпечена через врахування воєнних ризиків, які значно посилюють уразливість суб'єктів господарювання. Тому, для забезпечення безпекової діяльності, необхідно застосовувати ефективні стратегії ризик-менеджменту та адаптації до нових економічних реалій. Управління ризиками в умовах воєнного стану є складним процесом, оскільки підприємства стикаються з непередбачуваними ситуаціями, які можуть змінюватися швидко і мати серйозні наслідки для їхньої діяльності. У відповідь на військові ризики підприємствам потрібно розробляти певні стратегії для мінімізації негативного впливу на свою діяльність.

Обгрунтовано доцільність та запропоновано політику управління майном ПрАТ «Запоріжсклофлюс» у контексті забезпечення антикризової господарської діяльності. Ця політика передбачає управління майном за двома складовими – необоротні та оборотні активи; реалізація запропонованої політики враховує обліково – аналітичне забезпечення, яке включає безперебійність операційного циклу, збереженість майна та забезпечення ресурсної безпеки підприємства. Також, важливою складовою в управлінні майном ПрАТ «Запоріжсклофлюс» є врахування воєнних ризиків, що здійснюють негативний вплив на господарську діяльність і розробка відповідної стратегії управління ними. Ми вважаємо, що тільки такий комплексний підхід дозволить зберегти майнові цінності підприємства та адаптуватись до ризикованих умов функціонування під час війни.

Векторами державної підтримки промисловості в умовах війни повинні стати: забезпечення безперервності виробництва та постачання товарів і послуг для потреб Збройних Сил України, населення та економіки країни; збереження та відновлення виробничих потужностей, створення нових робочих місць; модернізація промислового сектору, підвищення його

конкурентоспроможності. Відповідно до цих цілей, державна підтримка промисловості повинна вирішувати такі завдання: надання фінансової допомоги підприємствам, які постраждали внаслідок війни; стимулювання інвестицій у промисловість; забезпечення доступу підприємств до сировини, матеріалів та обладнання; підтримка розвитку інноваційної діяльності.

Україна входить у нову епоху, де сила бізнесу визначається не масштабом, а здатністю мислити швидко, діяти гнучко й приймати рішення під тиском невизначеності. Фактично майбутнє творять ті, хто не боїться рухатися вперед попри втому й виклики. Наше дослідження підтверджує: понад половина українських керівників сьогодні усвідомлюють, що їхня ключова роль – не лише реагувати на ризики, а й вчасно їх побачити, пріоритезувати та обернути на можливості. У час, коли історія прискорюється, виживають не найсильніші, а ті, хто здатний переосмислювати себе швидше за обставини. Саме так формується новий лідерський код України — код стійкості, відповідальності та далекоглядності.

Отже, виклики породжують можливості, а українські підприємці – здатні перетворювати кризу на можливості. Важливо, щоб підприємці, державні органи та міжнародні партнери об’єднали зусилля для створення стабільних умов ведення бізнесу в умовах воєнної нестабільності. Лише спільними зусиллями можливо закласти фундамент для економіки, що зможе адаптуватися до викликів і підтримати процес відновлення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гетьман О.О., Шаповал В.М. Економіка підприємства: [навч. посіб.] / О.О. Гетьман, В.М. Шаповал; 2-ге вид. – К.: Центр учбової літератури, 2019. – 488 с.

2. Загорна Т.О. Економічна діагностика: [навч. посіб.] / Т.О. Загорна. – К.: Центр учбової літератури, 2014 – 400 с.

3. Козаченко С.В., Шкарлет С.М. Діагностика та оцінка кризового стану суб'єктів підприємницької діяльності: [навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. за напрямками підгот. «Економіка та підприємництво», «Менеджмент»] / С.В. Козаченко, С.М. Шкарлет. – Чернігів: РВК «Деснянська правда», 2015. – 263 с.

4. Тараруєв Ю.О. Конспект лекцій з курсу «Економічна діагностика» (для студентів 5 курсу денної форми навчання спеціальностей 7.03050401, 8.03050401 «Економіка підприємства») / Ю.О. Тараруєв; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 93 с.

5. Економічна діагностика: Підручник / В. Л. Дикань, І. В. Токмакова, В. О. Овчиннікова та ін. – Харків: УкрДУЗТ, 2022. – 284 с., рис. 22, табл. 43.

6. Казачков І.О. Сучасні підходи до проведення економічної діагностики підприємства / І.О. Казачков, О.О. Ткаченко // Запорізька державна інженерна академія. – 2013. – С.148 – 153.

7. Коваленко О.В. Роль економічної діагностики у процесі прийняття рішень / О.В. Коваленко, Д.М. Біла // Запорізька державна інженерна академія. – 2014. – С.5 – 11.

8. Синиця Т.В., Осьмірко І.В. Економічна діагностика: навчально-методичний посібник. / Синиця Т.В., Осьмірко І.В.– Х.: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2017. - 184 с.

9. Бланк И. А. Основы финансового менеджмента: в 2 т. Киев: Ника-Центр, 1999. Т. 1. 592 с.

10. Вороніна А.В., Копил О.В. Прийняття стратегічних рішень в умовах невизначеності та ризику. Молодий вчений. 2016. № 1 (28) Ч. 1. С. 35–39.

11. Діагностика стану підприємства: теорія і практика: монографія /за заг. ред. А. Е. Воронкової. Харків: ВД «ІНЖЕК», 2006. 448 с.

12. Кащена, Н. Б. Методологічна платформа діагностики економічної активності підприємств торгівлі. Науковий погляд: економіка та управління. 2021. № 3 (73) . С. 22 – 27.

13. Оцінка і діагностика фінансової стійкості підприємства: монографія / Кизим М. О., Забродський В. А., Зінченко В. А., Копчак Ю. С. Харків: ВД «ІНЖЕК», 2003. 144 с.

14. Малярець Л. М., Норік Л. О., Жуков А. В. Економіко-математичні моделі в діагностиці ефективності виробничо-господарської діяльності підприємства: монографія. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. 232 с.

15. Харченко Т.О., Невмержицька С.М., Цалко Т.Р. Формування стратегії розвитку корпоративних структур на основі життєвого циклу. Економічний розвиток: теорія, методологія, управління: зб. статей V Міжнародної науково-практичної конференції (26 – 28 листопада 2018 р., м. Прага). Nemoros s.r.o., Prague, 2018. С. 105 – 112.

16. Методичні рекомендації з аналізу і оцінки фінансового стану підприємств від 28.07.2006 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0005626-06#Text (дата звернення 10.10.2025).

17. Official website of the State Statistics Service of Ukraine. Available at: https://www.ukrstat.gov.ua.

18. Information Agency UNIAN (2023). Ukrainian GDP fell by 29.2 % at the end of 2022 – Ministry of Economy. Available at: https://www.unian.ua/economics/finance/vvp-ukrajini-za-pidsumkom-2022-roku vpav-na-29-2-minekonomiki-12178173.html.

19. Study of the state of business in Ukraine (June 2023) (2023). Available at: https://business.diia.gov.ua/uploads/6/32044-biznes_2023_hvila_12.pdf.

20. State and prospects of SMEs in Ukraine: research results (2023). Economic truth. Available at: https://www.epravda.com.ua/columns/2023/05/1/699634.

21. Express assessment of the impact of the war on micro, small and medium enterprises in Ukraine (2022). Analytical report. Kyiv, United Nations Development Program in Ukraine. Available at: https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2022-10/UA_Rapid_Assessment_of_War_on_MSMEs_in_Ukraine_0.pdf

22. Промислове виробництво в Україні падає. URL: https://argumentua.com/novini/promislove-virobnitstvo-v-ukraini-padae (дата звернення: 24.10.2025).

23. Індекси промислової продукції за видами діяльності та основними промисловими групами у 2007–2023 рр. Державна служба статистики України. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/ (дата звернення: 24.10.2025).

24. International Yearbook of Industrial Statistics: Edition 2023. UNIDO. URL: https://stat.unido.org/publications/international-yearbook-industrial-statistics-2023

25. National accounts database (updated in February 2024). UNIDO. URL: https://stat.unido.org/data/table?dataset=national-accounts

26. Гужва І.Ю., Гончаренко К.О. Промисловість України: сучасні тенденції та фактори розвитку. Формування ринкових відносин в Україні. 2020. № 1. С. 18–24.

27. Капітальні інвестиції за видами економічної діяльності за 2010-2022 роки. Державна служба статистики України. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/ (дата звернення: 24.11.2025).

28. Pulii O.V. Investytsiina aktyvnist pererobnoi promyslovosti Ukrainy. Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini. 2021. № 5. S. 59–67.

29. Lebeda T.B. Stan finansuvannia naukovykh i naukovo-tekhnichnykh robit v Ukraini: statysty chnyi rozriz. Problemy nauky. 2012. Vyp. 11. S. 2–6.

30. Research and development expenditure (% of GDP). The World Bank data. URL: https://data.worldbank.org/indicator/GB.XPD.RSDV.GD.ZS

31. Vprovadzhennia innovatsii na promyslovykh pidpryiemstvakh (2000–2020). Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/

32. Офіційний сайт ПрАТ «Запоріжсклофлюс». URL: https://www.steklo-flus.com/ (дата звернення: 23.11.2025).

33. Матвійчук В. І., Матушевський О. В. Формування фінансової безпеки суб'єкта господарювання в умовах воєнного стану. Економіка і організація управління. 2023. № 4 (52). С. 118 – 131.

34. Оцінка впливу війни на мікро-, малі та середні підприємства в Україні. Київ: Програма розвитку ООН в Україні, 2024. 86 с.

35. Про затвердження переліку воєнних та політичних ризиків та Умов і порядку страхування (перестрахування) воєнних та політичних ризиків під час здійснення видів діяльності Експортно-кредитного агентства: Постанова Кабінету Міністрів України від 9 квітня 2024 р. № 388. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ 388-2024-п#Text (дата звернення: 12.10.2025).

36. Чернишова Л. І., Бондар К. Р., Красіловська Л. О. Особливості управління ризиками в умовах дії воєнного стану: моделі поведінки сучасних підприємств. Науковий вісник Одеського національного економічного університету. 2024. № 3 – 4 (316 – 317). С. 126 – 136.

37. Ukraine: Firms through the War: the report of The World Bank. The World Bank Group, 2023. 128 p.

38. Козіна В. І. Вплив війни на економіку України // Матеріали X Всеукраїнської науково-технічної конференції здобувачів вищої освіти за підсумками досліджень у 2022 р. / ТДАТУ. Мелітополь, 2023.№ 1. С. 86-87.

39. Лотиш О. Я. Роль України на світовому ринку зерна: виклики і загрози // Економіка та суспільство. 2022. № 45. С. 1-12. DOI: 10.32782/2524-0072/2022-45-56.

40. Національна програма «Розвиток секторів економіки з доданою вартістю». URL: https://recovery.gov.ua/project/program/grow-value-adding-sectors-of-economy (дата звернення: 11.01.2025).

41. Пріоритети розвитку реального сектора в умовах війни та повоєнного відновлення економіки України : аналіт. доп. / [О. В. Собкевич, А. В. Шевченко, В. М. Русан та ін.] ; за загальн. ред. Я. А. Жаліла – Київ : НІСД, 2024. – 104 с. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2024-02/ad_realsektor-2023.pdf (дата звернення: 25.11.2025).

42. Закон України «Про управління відходами» № 2320-IX від 20.06.2022 р. (зі зм. та доп.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2320-20#Text (дата звернення: 24.12.2025).

43. Стратегія державної підтримки промисловості України в умовах війни. URL: https://academy-vision.org/index.php/av/article/download/892/820/830 (дата звернення: 12.12.2025).

44. Антикризове управління підприємством в умовах війни: загальна характеристика й пошук рішень щодо доцільності його запровадження. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/6505/6444 (дата звернення: 12.12.2025).

45. Інструменти підтримки бізнесу. URL: https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/instrumenty-pidtrymky-biznesu-serpen-2025-roku (дата звернення: 12.12.2025).

46. Закон України «Про інтегроване запобігання та контроль промислового забруднення» № 3855-IX від 16.07.2024 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/3855-20 (дата звернення: 24.12.2025).

47. Програма грантів. URL: https://me.gov.ua/News/Detail?id=5ba7e4ad-9c0a-477a-9d51-

84eb776ec390&lang=uk-UA&title=AliansStiikostiMsp-SerpneviMozhlivostiDliaUkrainskogoBiznesu&utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 24.12.2025).

48. Мінекономіки інтегрувало віджет «Пульс» для зворотного зв’язку між бізнесом і державою. URL: https://me.gov.ua/News/Detail/3805676b-44f1-4610-8088-8795162eddd8?lang=uk-UA&title=MinekonomikiIntegruvaloVidzhetpulsDliaZvorotnogoZviazkuMizhBiznesomIDerzhavoiu (дата звернення: 20.11.2025).

ДОДАТКИ

S0100214

			КОДИ		
		Дата (рік, місяць, число)	2022	12	31
Підприємство	**АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЗАПОРІЗЬКИЙ ЗАВОД ФЕРОСПЛАВІВ"**	за ЄДРПОУ			
	(найменування)				

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2022 р.

	Форма №2	Код за ДКУД	**1801003**

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	4801249	9724160
Чисті зароблені страхові премії	2010		0
премії підписані, валова сума	2011		0
премії, передані у перестрахування	2012		0
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0
Собівартість реалізованої продукції (товарів,робіт, послуг)	2050	(3203974)	(6083938)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0
Валовий: прибуток	2090	1597275	3640222
збиток	2095	( )	( )
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0
Інші операційні доходи	2120	745873	57053
у тому числі: дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0
Адміністративні витрати	2130	(169070)	(189906)
Витрати на збут	2150	(113461)	(159199)
Інші операційні витрати	2180	(1093144)	(382403)
в тому числі: витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	967473	2965767
збиток	2195	( )	( )
Дохід від участі в капіталі	2200		0
Інші фінансові доходи	2220		1379
Інші доходи	2240	1647	17020
в тому числі: дохід від благодійної допомоги	2241		0
Фінансові витрати	2250	(73616)	(50390)
Втрати від участі в капіталі	2255	( )	(0)
Інші витрати	2270	(255734)	(2413)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	639770	2931363
збиток	2295	( )	( )
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-116743	-529112
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	523027	2402251
збиток	2355	( )	( )

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0
Накопичені курсові різниці	2410		0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0
Інший сукупний дохід	2445	105649	-27036
Інший сукупний дохід до оподаткування	**2450**	105649	-27036
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		0
Інший сукупний дохід після оподаткування	**2460**	105649	-27036
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	**2465**	628676	2375215

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	3239738	5757107
Витрати на оплату праці	2505	550655	680225
Відрахування на соціальні заходи	2510	119141	145204
Амортизація	2515	86711	90984
Інші операційні витрати	2520	1462026	695301
Разом	**2550**	5458271	7368821

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	2271995973	2271995973
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	2271995973	2271995973
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	,23021	1,05733
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	,23021	1,05733
Дивіденди на одну просту акцію	2650		0

Керівник			Кравченко Павло Олександрович
	(підпис)		(ініціали, прізвище)
Головний бухгалтер			Гордієнко Тетяна Вікторівна
	(підпис)		(ініціали, прізвище)

	Додаток 1 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

				КОДИ		
			Дата (рік, місяць, число)	2022	12	31
Підприємство	**АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЗАПОРІЗЬКИЙ ЗАВОД ФЕРОСПЛАВІВ"**		за ЄДРПОУ			
Територія	ЗАПОРІЗЬКА		за КАТОТТГ [1]	UA23060070010385728		
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство		за КОПФГ	230		
Вид економічної діяльності	Виробництво чавуну, сталі та феросплавів		за КВЕД	24.10		
Середня кількість працівників [2]	2714					
Адреса, телефон	вулиця Діагональна, буд. 11, Заводський р-н, м. ЗАПОРІЖЖЯ, ЗАПОРІЗЬКА обл., 69035		2178901			
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)						
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):						
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку						
за міжнародними стандартами фінансової звітності				1		

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31122022 р.

	Форма №1 Код за ДКУД	1801001

А К Т И В	**Код рядка**	**На початок звітного періоду**	**На кінець звітного періоду**
1	**2**	**3**	**4**
I.Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000	3813	1517
первісна вартість	1001	7467	7008
накопичена амортизація	1002	3654	5491
Незавершені капітальні інвестиції	1005	705247	817759
Основні засоби:	1010	799006	726746
первісна вартість	1011	11273437	11287093
знос	1012	10474431	10560347
Інвестиційна нерухомість	1015	0	
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	0	
знос інвестиційної нерухомості	1017	0	
Довгострокові біологічні активи	1020	0	
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	0	
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	0	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	
інші фінансові інвестиції	1035	881	881
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	
Відстрочені податкові активи	1045	17964	75600
Гудвіл	1050	0	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	
Інші необоротні активи	1090	0	
Усього за розділом I	**1095**	1526911	1622503
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	1221029	1481432
виробничі запаси	1101	386238	421361
незавершене виробництво	1102	199367	112584
готова продукція	1103	623052	938524
товари	1104	12372	8963
Поточні біологічні активи	1110	0	
Депозити перестрахування	1115	0	
Векселі одержані	1120	0	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	3976086	2428410
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	271320	1125909
з бюджетом	1135	158315	378670
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	0	
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	0	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	15867	452234
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	
Гроші та їх еквіваленти	1165	85016	509172
готівка	1166	1	
рахунки в банках	1167	85009	509172
Витрати майбутніх періодів	1170	0	
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	
резервах незароблених премій	1183	0	
інших страхових резервах	1184	0	
Інші оборотні активи	1190	74497	135051
Усього за розділом II	**1195**	5802130	6510878
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	**1200**	0	
Баланс	**1300**	7329041	8133381

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	227955	227955
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	
Капітал у дооцінках	1405	0	
Додатковий капітал	1410	-147775	-42127
емісійний дохід	1411	0	
накопичені курсові різниці	1412	0	
Резервний капітал	1415	34193	34193
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	4078673	4601701
Неоплачений капітал	1425	(0)	( )
Вилучений капітал	1430	(2861)	(2861)
Інші резерви	1435	0	
Усього за розділом I	**1495**	4190185	4818861
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	
Пенсійні зобов'язання	1505	352002	269344
Довгострокові кредити банків	1510	0	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	113981	79353
Довгострокові забезпечення	1520	0	
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	
Цільове фінансування	1525	0	
Благодійна допомога	1526	0	
Страхові резерви	1530	0	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	
резерв незароблених премій	1533	0	
інші страхові резерви	1534	0	
Інвестиційні контракти	1535	0	
Призовий фонд	1540	0	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	
Усього за розділом II	**1595**	465983	348697
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	
Векселі видані	1605	0	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	2299	444
товари, роботи, послуги	1615	1247239	1756336
розрахунками з бюджетом	1620	278742	346468
у тому числі з податку на прибуток	1621	267795	342174
розрахунками зі страхування	1625	9228	3765
розрахунками з оплати праці	1630	37183	15582
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	100230	380
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	0	
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	0	
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	0	
Поточні забезпечення	1660	59276	74543
Доходи майбутніх періодів	1665	0	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	
Інші поточні зобов'язання	1690	938676	768305
Усього за розділом III	**1695**	2672873	2965823
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	**1700**	0	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	**1800**	0	
Баланс	**1900**	7329041	8133381

Керівник			Кравченко Павло Олександрович
Головний бухгалтер			Гордієнко Тетяна Вікторівна

[1] Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

[2] Визн в поря встан центр орга вико влад що реалі держ політ у сфер стат

S0100214

			КОДИ		
	Дата (рік, місяць, число)		2023	12	31
Підприємство	**АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЗАПОРІЗЬКИЙ ЗАВОД ФЕРОСПЛАВІВ"**	за ЄДРПОУ			
	(найменування)				

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2023 р.

	Форма №2	Код за ДКУД	**1801003**

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1497842	4801249
Чисті зароблені страхові премії	2010		0
премії підписані, валова сума	2011		0
премії, передані у перестрахування	2012		0
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0
Собівартість реалізованої продукції (товарів,робіт, послуг)	2050	(1532870)	(3203974)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0
Валовий: прибуток	2090		1597275
збиток	2095	(35028)	( )
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0
Інші операційні доходи	2120	341362	1512265
у тому числі: дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0
Адміністративні витрати	2130	(137244)	(169070)
Витрати на збут	2150	(114555)	(113461)
Інші операційні витрати	2180	(908368)	(1859536)
в тому числі: витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190		967473
збиток	2195	(853833)	( )
Доход від участі в капіталі	2200		0
Інші фінансові доходи	2220	1006	1033
Інші доходи	2240	9063	3480
в тому числі: дохід від благодійної допомоги	2241		0
Фінансові витрати	2250	(63652)	(74649)
Втрати від участі в капіталі	2255	( )	(0)
Інші витрати	2270	(45959)	(257567)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290		639770
збиток	2295	(953375)	( )
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	38842	-116743
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350		523027
збиток	2355	(914533)	( )

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0
Накопичені курсові різниці	2410		0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0
Інший сукупний дохід	2445	72574	105649
Інший сукупний дохід до оподаткування	**2450**	72574	105649
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		0
Інший сукупний дохід після оподаткування	**2460**	72574	105649
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	**2465**	-841959	628676

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	959102	3239738
Витрати на оплату праці	2505	386836	550655
Відрахування на соціальні заходи	2510	84116	119141
Амортизація	2515	78690	86711
Інші операційні витрати	2520	665678	1462026
Разом	**2550**	2174422	5458271

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	2271995973	2271995973
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	2271995973	2271995973
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-,4	,23
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-,4	,23
Дивіденди на одну просту акцію	2650		0

Керівник			Кравченко Павло Олександрович
	(підпис)		(ініціали, прізвище)
Головний бухгалтер			Гордієнко Тетяна Вікторівна
	(підпис)		(ініціали, прізвище)

	Додаток 1 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

				КОДИ		
			Дата (рік, місяць, число)	2023	12	31
Підприємство	**АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЗАПОРІЗЬКИЙ ЗАВОД ФЕРОСПЛАВІВ"**		за ЄДРПОУ			
Територія	ЗАПОРІЗЬКА		за КАТОТТГ [1]	UA23060070010385728		
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство		за КОПФГ	230		
Вид економічної діяльності	Виробництво чавуну, сталі та феросплавів		за КВЕД	24.10		
Середня кількість працівників [2]	2219					
Адреса, телефон	вулиця Діагональна, буд. 11, Заводський р-н, м. ЗАПОРІЖЖЯ, ЗАПОРІЗЬКА обл., 69035		2178901			
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)						
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):						
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку						
за міжнародними стандартами фінансової звітності				1		

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31122023 р.

	Форма №1 Код за ДКУД	1801001

А К Т И В	**Код рядка**	**На початок звітного періоду**	**На кінець звітного періоду**
1	**2**	**3**	**4**
I.Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000	1517	4544
первісна вартість	1001	7008	12823
накопичена амортизація	1002	5491	8279
Незавершені капітальні інвестиції	1005	817759	764978
Основні засоби:	1010	726746	743162
первісна вартість	1011	11287093	11360919
знос	1012	10560347	10617757
Інвестиційна нерухомість	1015	0	
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	0	
знос інвестиційної нерухомості	1017	0	
Довгострокові біологічні активи	1020	0	
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	0	
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	0	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	
інші фінансові інвестиції	1035	881	821
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	
Відстрочені податкові активи	1045	75600	237779
Гудвіл	1050	0	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	
Інші необоротні активи	1090	0	
Усього за розділом I	**1095**	1622503	1751284
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	1481432	960235
виробничі запаси	1101	421361	284292
незавершене виробництво	1102	112584	90496
готова продукція	1103	938524	330052
товари	1104	8963	255395
Поточні біологічні активи	1110	0	
Депозити перестрахування	1115	0	
Векселі одержані	1120	0	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	2428410	2002138
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	1125909	878834
з бюджетом	1135	378670	50411
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	2628
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	0	
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	0	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	452234	972144
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	
Гроші та їх еквіваленти	1165	509172	31112
готівка	1166	0	
рахунки в банках	1167	509172	31112
Витрати майбутніх періодів	1170	0	
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	
резервах незароблених премій	1183	0	
інших страхових резервах	1184	0	
Інші оборотні активи	1190	135051	55828
Усього за розділом II	**1195**	6510878	4950702
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	**1200**	0	
Баланс	**1300**	8133381	6701986

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	227955	227955
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	
Капітал у дооцінках	1405	0	
Додатковий капітал	1410	-42127	30447
емісійний дохід	1411	0	
накопичені курсові різниці	1412	0	
Резервний капітал	1415	34193	34193
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	4601701	3860529
Неоплачений капітал	1425	(0)	( )
Вилучений капітал	1430	(2861)	(2861)
Інші резерви	1435	0	
Усього за розділом I	**1495**	4818861	4150263
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	
Пенсійні зобов'язання	1505	269344	205951
Довгострокові кредити банків	1510	0	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	79353	29737
Довгострокові забезпечення	1520	0	
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	
Цільове фінансування	1525	0	
Благодійна допомога	1526	0	
Страхові резерви	1530	0	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	
резерв незароблених премій	1533	0	
інші страхові резерви	1534	0	
Інвестиційні контракти	1535	0	
Призовий фонд	1540	0	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	
Усього за розділом II	**1595**	348697	235688
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	
Векселі видані	1605	0	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	444	3208
товари, роботи, послуги	1615	1756336	1329452
розрахунками з бюджетом	1620	346468	3743
у тому числі з податку на прибуток	1621	342174	
розрахунками зі страхування	1625	3765	3183
розрахунками з оплати праці	1630	15582	12230
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	380	40915
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	0	
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	0	
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	0	
Поточні забезпечення	1660	74543	60303
Доходи майбутніх періодів	1665	0	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	
Інші поточні зобов'язання	1690	768305	863001
Усього за розділом III	**1695**	2965823	2316035
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	**1700**	0	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	**1800**	0	
Баланс	**1900**	8133381	6701986

Керівник			Кравченко Павло Олександрович
Головний бухгалтер			Гордієнко Тетяна Вікторівна

[1] Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

[2] Визн в поря встан центр орга вико влад що реалі держ полі у сфер стат

S0100215

			КОДИ		
	Дата (рік, місяць, число)		2024	12	31
Підприємство	**АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЗАПОРІЗЬКИЙ ЗАВОД ФЕРОСПЛАВІВ"**	за ЄДРПОУ			
	(найменування)				

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2024 р.

	Форма №2	Код за ДКУД	**1801003**

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	977660	1497842
Чисті зароблені страхові премії	2010		
премії підписані, валова сума	2011		
премії, передані у перестрахування	2012		
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		
Собівартість реалізованої продукції (товарів,робіт, послуг)	2050	(966732)	(1532870)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		
Валовий: прибуток	2090	10928	
збиток	2095	( )	(35028)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		
Інші операційні доходи	2120	630095	341362
у тому числі: дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		
Адміністративні витрати	2130	(129247)	(137244)
Витрати на збут	2150	(56078)	(114555)
Інші операційні витрати	2180	(2042569)	(908368)
в тому числі: *витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю*	2181		
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190		
збиток	2195	(1586871)	(853833)
Доход від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220	888	1006
Інші доходи	2240	8936	9063
в тому числі: *дохід від благодійної допомоги*	2241		
Фінансові витрати	2250	(55976)	(63652)
Втрати від участі в капіталі	2255	( )	( )
Інші витрати	2270	(115319)	(45959)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290		
збиток	2295	(1748342)	(953375)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-114442	38842
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350		
збиток	2355	(1862784)	(914533)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445	-61952	72574
Інший сукупний дохід до оподаткування	**2450**	-61952	72574
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	**2460**	-61952	72574
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	**2465**	-1924736	-841959

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	1561688	959102
Витрати на оплату праці	2505	324694	386836
Відрахування на соціальні заходи	2510	66470	84116
Амортизація	2515	70938	78690
Інші операційні витрати	2520	1566697	665678
Разом	**2550**	3590487	2174422

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	2271995973	2271995973
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	2271995973	2271995973
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-,82	-,4
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-,82	-,4
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

Керівник			Кравченко Павло Олександрович
	(підпис)		(ініціали, прізвище)
Головний бухгалтер			Ковальова Наталія Володимирівна
	(підпис)		(ініціали, прізвище)

	Додаток 1 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

				КОДИ		
			Дата (рік, місяць, число)	2024	12	31
Підприємство	**АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЗАПОРІЗЬКИЙ ЗАВОД ФЕРОСПЛАВІВ"**		за ЄДРПОУ			
Територія	ЗАПОРІЗЬКА		за КАТОТТГ [1]	UA23060070010385728		
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство		за КОПФГ	230		
Вид економічної діяльності	Виробництво чавуну, сталі та феросплавів		за КВЕД	24.10		
Середня кількість працівників [2]	1686					
Адреса, телефон	вулиця Діагональна, буд. 11, ЗАВОДСЬКИЙ р-н, м. ЗАПОРІЖЖЯ, Запорізька, ЗАПОРІЗЬКИЙ, ЗАПОРІЗЬКА обл., 69035, Україна		2178901			
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)						
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):						
за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку						
за міжнародними стандартами фінансової звітності				1		

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31122024 р.

		Форма №1 Код за ДКУД	1801001
А К Т И В	**Код рядка**	**На початок звітного періоду**	**На кінець звітного періоду**
1	**2**	**3**	**4**
I.Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000	4544	1303
первісна вартість	1001	12823	2896
накопичена амортизація	1002	8279	1593
Незавершені капітальні інвестиції	1005	768950	775671
Основні засоби:	1010	743162	680028
первісна вартість	1011	11339347	11339894
знос	1012	10596185	10659866
Інвестиційна нерухомість	1015	0	
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	0	
знос інвестиційної нерухомості	1017	0	
Довгострокові біологічні активи	1020	0	
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	0	
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	0	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	
інші фінансові інвестиції	1035	821	821
Заборгованість за внесками до статутного капіталу інших підприємств	1036	0	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	
Відстрочені податкові активи	1045	114442	
Гудвіл	1050	0	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	
Інші необоротні активи	1090	0	
Усього за розділом I	**1095**	1631919	1457823
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	960235	1381945
виробничі запаси	1101	284292	255328
незавершене виробництво	1102	90496	95965
готова продукція	1103	330052	775332
товари	1104	255395	255320
Поточні біологічні активи	1110	0	
Депозити перестрахування	1115	0	
Векселі одержані	1120	0	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	2002137	640170
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	684774	20410
з бюджетом	1135	50411	113171
у тому числі з податку на прибуток	1136	2628	2628
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	0	
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	0	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	972144	1122359
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	
Гроші та їх еквіваленти	1165	31112	75629
готівка	1166	0	
рахунки в банках	1167	31112	75629
Витрати майбутніх періодів	1170	0	
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	
резервах незароблених премій	1183	0	
інших страхових резервах	1184	0	
Інші оборотні активи	1190	47710	34583
Усього за розділом II	**1195**	4748523	3388267
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	**1200**	0	

Баланс	**1300**	6380442	4846090

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	**2**	**3**	**4**
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	227955	227955
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	
Капітал у дооцінках	1405	0	
Додатковий капітал	1410	30447	-31505
емісійний дохід	1411	0	
накопичені курсові різниці	1412	0	
Резервний капітал	1415	34193	34193
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	3687168	1824384
Неоплачений капітал	1425	(0)	( )
Вилучений капітал	1430	(2861)	(2861)
Інші резерви	1435	0	
Усього за розділом I	**1495**	3976902	2052166
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	
Пенсійні зобов'язання	1505	205951	270529
Довгострокові кредити банків	1510	0	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	41386	1277
Довгострокові забезпечення	1520	0	
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	
Цільове фінансування	1525	0	
Благодійна допомога	1526	0	
Страхові резерви	1530	0	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	
резерв незароблених премій	1533	0	
інші страхові резерви	1534	0	
Інвестиційні контракти	1535	0	
Призовий фонд	1540	0	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	
Усього за розділом II	**1595**	247337	271806
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	
Векселі видані	1605	0	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	3208	47385
товари, роботи, послуги	1615	1329452	1739207
розрахунками з бюджетом	1620	3743	10740
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	
розрахунками зі страхування	1625	3183	3874
розрахунками з оплати праці	1630	12230	14090
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	34108	2218
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	0	
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	0	
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	0	
Поточні забезпечення	1660	60303	25902
Доходи майбутніх періодів	1665	0	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	
Інші поточні зобов'язання	1690	709976	678702
Усього за розділом III	**1695**	2156203	2522118
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	**1700**	0	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	**1800**	0	
Баланс	**1900**	6380442	4846090

Керівник			Кравченко Павло Олександрович
Головний бухгалтер			Ковальова Наталія Володимирівна

[1] Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

[2] Визн
в
поря
вста
цент
орга
вико
влад
що
реалі
держ
політ
у
сфер
стат